Dokumentą elektroniniu
parašu pasirašė
EGLĖ,BAGDONIENĖ
Data: 2021-04-22 10:25:41
Paskirtis:
MRUNI_MBD_2021
Vieta: Vilnius

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS

VIEŠOJO VALDYMO IR VERSLO FAKULTETAS

EGLĖ BAGDONIENĖ

ATIDĖJINIŲ FORMAVIMO ĮTAKA ĮMONĖS VEIKLOS REZULTATAMS

Magistro baigiamasis darbas

Vadovas:

doc. dr. G. Černius

VILNIUS, 2021

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS

VIEŠOJO VALDYMO IR VERSLO FAKULTETAS

ATIDĖJINIŲ FORMAVIMO ĮTAKA ĮMONĖS VEIKLOS REZULTATAMS

Verslo apskaitos magistro baigiamasis darbas

Studijų programa 6211LX065

Vadovas:

doc. dr. G. Černius

Recenzentas

Atliko

VAPvmis19-1 gr. stud.

Eglė Bagdonienė

VILNIUS, 2021

TURINYS

ĮVADAS 6

1. TEORINĖ ATIDĖJINIŲ SAMPRATA, ATSKLEIDIMAS IR JŲ ĮTAKA ĮMONIŲ FINANSINIAM REZULTATUI 10

1.1. Atidėjinių samprata įsipareigojimų kontekste ir pateikimas finansinėse ataskaitose 10

1.2. Teorinis atidėjinių poveikis verslo finansiniams rezultatams 18

2. ATIDĖJINIŲ ĮTAKOS ĮMONĖS REZULTATAMS TYRIMO METODIKA 25

2.1. Įmonių finansinių ataskaitų tyrimo strategija 25

2.2. Įmonių finansinių ataskaitų imtis 26

2.3. Atrinktų įmonių kriterijai 27

2.4. Atidėjinių poveikio įmonių rezultatams tyrimo loginis planas 30

2.5. Įmonių finansinių ataskaitų, kuriose atskleistos atidėjinių sumos, tyrimo ribotumas 31

3. ATIDĖJINIŲ ĮTAKOS ĮMONĖS FINANSINIAMS REZULTATAMS VERTINIMAS 32

3.1. Atrinktų įmonių finansinių rodiklių analizė 32

3.1.1. Likvidumo ir mokumo rodikliai 34

3.1.2 Skolos rodikliai 43

3.1.3. Pelningumo rodikliai 45

ATIDĖJINIŲ ĮTAKOS ĮMONIŲ FINANSINIAM REZULTATUI TYRIMO IŠVADOS 50

LITERATŪRA 52

ANOTACIJA 55

ANNOTATION 56

SANTRAUKA 57

SUMMARY 58

PRIEDAI 59

LENTELĖS

Lentelė 1. Atidėjinių apskaitos svarba įmonei.....16
Lentelė 2. Įmonių finansinės veiklos rodikliai, kuriems daro įtaka atidėjinių sumos.....23

PAVEIKSLAI

Paveikslas 1. Įmonės trumpalaikių ir ilgalaikių įsipareigojimų struktūra.....14
Paveikslas 2. Atvaizduotas veiklos rezultatų atitikimo planuotiems schema.....27
Paveikslas 3. Tyrimo loginis planas.....31
Paveikslas 4. Pateikiama suformuoti atidėjiniai nuo visų įsipareigojimų procentais.....33
Paveikslas 5. Grafike atvaizduoti apyvartinio kapitalo pokyčiai procentais.....35
Paveikslas 6. Pateikta apyvartinio kapitalo ir pajamų santykio pokyčio rezultatai, eliminavus atidėjinius.....37
Paveikslas 7. Pateikti apyvartinio kapitalo ir turto santykio pokyčio rezultatai, eliminavus atidėjinius.....38
Paveikslas 8. Bendrojo likvidumo pokytis eliminavus atidėjinius vienetais.....39
Paveikslas 9. Kritinio likvidumo pokytis eliminavus atidėjinius vienetais.....40
Paveikslas 10. Absoliutaus likvidumo rodiklio pokytis eliminavus atidėjinius vienetais.....41
Paveikslas 11. Bendrojo mokumo rodiklio pokytis eliminavus atidėjinius procentais.....42
Paveikslas 12. Įsiskolinimo koeficiento pokytis eliminavus atidėjinius.....43
Paveikslas 13. Finansinės priklausomybės koeficiento pokytis eliminavus atidėjinius.....44
Paveikslas 14. Nuosavo kapitalo grąžos (ROE) pokytis eliminavus atidėjinius procentais.....45
Paveikslas 15. Grynojo pelningumo pokytis eliminavus atidėjinius.....46
Paveikslas 16. Turto pelningumo pokytis eliminavus atidėjinius.....47
Paveikslas 17. Finansinių ataskaitų ir pelno (nuostolių) ataskaitų pokytis eliminavus atidėjinius.....48
Paveikslas 18. Finansinių ataskaitų įsipareigojimų pokytis eliminavus atidėjinius.....49

Reikšminiai žodžiai: finansinės ataskaitos, įsipareigojimai, atidėjiniai, formavimo įtaka, finansiniai rodikliai, įmonės veiklos rezultatai, rodiklio pokytis.

ĮVADAS

Vienas iš svarbiausių finansinių ataskaitų sudarymo tikslų yra pateikti jas skaitantiems vartotojams teisingą ir nuoseklią informaciją apie įmonės būklę, finansinių ataskaitų sudarymo datą. Suprasti ir analizuoti įmonių finansinę būklę periodo pabaigoje svarbu įmonių vadovams, norintiems plėtoti verslą ir augti, taip pat akcininkams, suinteresuotiems investitoriams, norint išsiaiškinti, ar naudinga investuoti į analizuojamą įmonę, ar verta įsigyti jos akcijų. Norint tinkamai perskaityti ir interpretuoti finansinėse ataskaitose užfiksuotą ir pateiktą informaciją, reikia mokėti tokią informaciją analizuoti: apskaičiuoti finansinius rodiklius, sugrupuoti ir susisteminti gautus rezultatus, bei nustatyti priežastis, turėjusias įtakos rodiklių pokyčiams, apibendrinti rezultatus ir pateikti išvadas, numatyti įmonės valdymo veiksmus ateityje. Šiuos klausimus savo darbuose sprendė (Bohlin ir Wiebe, 2016), (Kanapickienė ir kt., 2006) ir daugelis kitų autorių.

Rinkos sąlygomis finansinės atskaitomybės vartotojus domina savalaikė, suprantama, svarbi ir patikima informacija apie konkrečios įmonės finansinę būklę, bei veiklos rezultatus. Pateiktos informacijos, apie įmonės būklę kokybė, lemia įmonės valdymo sprendimų priėmimą ir jų pagrįstumą, remiantis pateiktomis ataskaitomis. Dėl kapitalo rinkų plėtros atsirado papildomi finansinių ataskaitų reikalavimai ir šios informacijos teikimo kokybės reikalavimai, bei paaiškinimai. Lietuvos Respublikoje buhalterinės apskaitos vedimą ir finansinių ataskaitų sudarymo tvarką reglamentuoja vietiniai įstatymai, priimti lokalūs apskaitos standartai, tarptautiniai apskaitos standartai ir tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai. (V. Lakis, 2008). Lietuvoje priimtas ir galiojantis finansinės atskaitomybės įstatymas reikalauja, kad sudarytose finansinėse ataskaitose įmons savo įmonės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas atskleistų *tikromis* ir *teisingomis* sumomis. Iš šio, suformuluoto finansinės atskaitomybės reikalavimo, galima daryti išvadą, kad Lietuvoje finansinių ataskaitų elementais laikytini turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos. (Rudžionienė K., 2008).

Įmonės, sudarant finansines ataskaitas, turimą turtą, nuosavą kapitalą ir visus įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamosi bendraisiais apskaitos principais ir Verslo apskaitos standartais (toliau VAS), o principų ir verslo apskaitos standartų išskirtiniais atvejais galima nesilaikyti, jeigu pagal standartus ir bendruosius apskaitos principus parengtos finansinės ataskaitos tikrai ir teisingai neatspindėtų turimo turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų.“ (Rudžionienė K., 2008) Apibendrinant galima teigti, kad visi anksčiau išvardintų finansinių ataskaitų elementų sumos

turi būti patikimai įvertintos, t.y. turėti pagrįstą vertę, finansinių ataskaitų sudarymo dieną ir suprantamos suinteresuotiems asmenims, skaitantiems šias ataskaitas.

Finansinių metų eigoje įmonės apskaitoje registruoja visus su ūkine veikla susijusius įvykius. Tiek turto, tiek įsipareigojimų straipsniuose sumos turi būti pagrįstos apskaitos dokumentais. Apskaitos sistema yra svarbi, nes ji leidžia įvertinti įmonės turimą turtą, įsipareigojimus kitiems rinkos dalyviams, įmonės gebėjimą padengti turimus įsipareigojimus ir galiausiai, šių finansinių kategorijų pokyčius per tam tikrą apskaitinį laikotarpį. Anksčiau atlikti tyrimai apskaitos vertinimo srityje rodo, kad įmonės buhalterinės apskaitos teikiama informacija sudaro apie 70–80% visos įmonės ekonominės informacijos, susijusios su vykdomos veiklos rezultatyvumu, ir dėl to yra itin svarbi priimant sprendimus, kaip toliau turėtų būti vykdoma įmonės veikla (Kanapickienė ir kt., 2006). Siekiant, kad atliekama finansinė apskaita iš tiesų atspindėtų įmonės esamą situaciją, yra būtina, jog ji būtų atlikta tinkamai įvertinus visas finansines sumas. Paprastai apskaitoje sumos užregistruojamos gavus sąskaitą faktūrą. Pavyzdžiui, įmonei įsigijus ilgalaikį turtą ir gavus pirkimo sąskaitą faktūrą, apskaitoje bus registruojamas turto ir įsipareigojimo padidėjimas. Tačiau pasitaiko ir specifinių atvejų, kai įmonė apskaitoje gali užregistruoti ilgalaikio turto įsigijimą sumokėjus avansą, tačiau realiai šio turto dar nėra negavusi. Ši avansu apmokėta suma įmonės finansinėse ataskaitose atsispindės ilgalaikio turto straipsniuose. Analogiškai pasitaiko panašių atvejų ir su įsipareigojimų straipsniais. Pavyzdžiui įmonė dalyvauja teisminiame ginče ir metų pabaigoje jau yra apytiksliai žinoma, kad teks padengti teismo išlaidas ir galimai priteistas sumas. Teismo sprendimo šiuo atveju dar nėra, tačiau įmonė finansinėse ataskaitose turi parodyti įsipareigojimą, tam kad būtų atskleista visa informacija, susijusi su įsipareigojimų straipsniais. Svarbu pabrėžti, kad šiuos įsipareigojimus įmonė privalės padengti savo turimomis lėšomis, ar kitu turtu ir dėl to patirs sąnaudų. Jeigu tokio įsipareigojimo suma reikšminga ir gali paveikti įmonės finansinius rezultatus, ją būtina atskleisti finansinėse ataskaitose. Tokie neapibrėžti įsipareigojimai apskaitoje vadinami atidėjiniais.

Atidėjinių sumų atskleidimas finansinėse ataskaitose leidžia suinteresuotiems vartotojams gauti ne tik informaciją apie dabartinę įmonės būklę, bet ir apie ateities įvykius, kurie turės įtakos ateities finansiniams rezultatams. Tačiau ir šios sumos turėtų būti pagrįstos ir patikimos. Iki atsirandant apskaitos standartams, atidėjinių apskaita nebuvo reglamentuota, todėl daugelis suinteresuotų šalių, galėjo atidėjinių sumomis keisti įmonių finansinius rezultatus, kad „skaičiai ataskaitose būtų *pageidaujami,* o ne „*tikri ir teisingi“* (S. Collins, 2015, p. 341). Autorius teigia, kad atidėjinių sumomis dažnai manipuliuodavo įmonių vadovai, siekdami sau parankesnio rezultato ataskaitų sudarymo dieną. Pavyzdžiui, apskaičiavus įmonės finansinių metų pelną, vadovybė nusprendžia tą pelną sumažinti. Tokiu atveju gali būti fiktyviai sukuriamos ankstesniu laikotarpiu suformuotų atidėjinių išlaidos, kurios mažina pelną, o paskesniais metais, norint rezultatą pagerinti - šios sumos atstatomos. Štai S. Katutytė (2021) savo darbe teigia, kad „pelnas gali būti valdomas manipuliuojant

atidėjiniais, arba realios veiklos rezultatu, arba derinant šiuos abu pelno valdymo būdus“. (p.41). Tokia situacija iš esmės lėmė poreikį atidėjinių apskaitos standartų įvedimui, kad šios suformuotos sumos įmonių finansinėse ataskaitose būtų tikros ir teisingos, bei atspindėtų *realią*, o ne įmonių vadovybei *parankią* įmonių būklę. Taip pat svarbu paminėti, kad atidėjiniai turi būti apskaičiuoti finansinių ataskaitų sudarymo datą ir atspindėtų realią įmonės įsipareigojimų, nuosavo kapitalo, bei pelno (nuostolių) sumas.

Tačiau apskaičiuojant atidėjinius trūksta vieningos sistemos ir apskaitos metodų atidėjiniams apskaičiuoti. Įmonės pačios pasirenka kuriuos standartus taikyti rengiant Finansines ataskaitas, taip pat kokius metodus taikyti jiems apskaičiuoti. Apskaitos standartai rekomenduoja sudarant atidėjinius remtis atsargumo principu, ir renkantis atidėjinių vertinimo metodą pasirinkti palankiausią, kurį pritaikius atidėjinių apskaičiavimui įmonės finansinis rezultatas ir turtas nebūtų nepagrįstai padidintas, o turimi įsipareigojimai nebūtų pernelyg smarkiai sumažinti. Standartai yra tik gairės, kuriomis vadovaujantis reiktų atidėjinius apskaičiuoti. Ar teisingai buvo suformuoti atidėjiniai, gali patvirtinti tik faktiniai įmonės ūkinės veiklos įvykiai po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Apibendrinant galima manyti, kad skirtingų metodų ir standartų taikymas, sudėtingas atidėjinių apskaičiavimo būdas, laiko ir darbo apimties mastas, gali turėti įtakos racionaliam ir teisingam įmonės atidėjinių finansinėse ataskaitose atskleidimui.

Šiame darbe bus analizuojamas įsipareigojimų elementas, kurio sudėtinė dalis yra atidėjiniai. Išanalizavus atidėjinių formavimo principus, moksliniuose darbuose aprašytas įžvalgas ir lyginant gautus duomenis su tiriamų įmonių suformuotų atidėjinių sumomis, bus atskleista kokią įtaką atidėjiniai daro įmonių veiklos rezultatui. Suformuotos naujos teorinės įžvalgos padės suprasti suformuotų atidėjinių apskaičiavimo ir atskleidimo finansinėse ataskaitose reikšmingumą.

Lietuvos ir užsienio autoriai D. Masiulevičius, R. Aleliūnaitė, J. Gadawska, Ayca Zeynep, Ave Nukka, Helle Noorväli, savo darbuose analizuoja ir vertina atidėjinius ir kitus įsipareigojimus įmonių finansinėse ataskaitose pagal skirtingus apskaitos standartus (VAS, TFAS), lygindami juos tarpusavyje, ieškodami neatitikčių, spręsdami atidėjinių formavimo ir atskleidimo ataskaitose išsamumo klausimus. Tačiau nėra pakankamai atskleista kokią įtaką daro atidėjinių sumos ir kaip jos gali pakeisti įmonių finansinius rezultatus. Aptartos pozicijos leidžia suformuluoti probleminį klausimą – ar suformuoti atidėjiniai daro įtaką įmonės veiklos rezultatui ir , jeigu rezultatas suformavus atidėjinius pasikeičia, tai kaip ?

Hipotezė: *Neteisingai suformuoti arba visai nesuformuoti atidėjiniai gali reikšmingai iškreipti įmonių finansinių ataskaitų rezultatus.*

Darbo objektas – Atidėjinių formavimas finansinėse ataskaitose.

Darbo dalykas – Atidėjinių, įmonių finansinėse ataskaitose analizė.

Darbo tikslas - Nustatyti atidėjinių formavimo įtaką įmonių finansiniams rezultatams.

Darbo uždaviniai:

1. Atskleisti atidėjinių esmę finansinėse ataskaitose;
2. Pagrįsti atidėjinių formavimo įtaką įmonės veiklos rezultatams teoriniame kontekste;
3. Atlikti atidėjinių formavimo analizę finansinėse ataskaitose;
4. Įvertinti atidėjinių formavimo poveikį įmonių finansiniam rezultatui.

Darbo struktūra: Darbą sudaro trys skyriai ir atlikto tyrimo išvados. *Pimąjame skyriuje* nagrinėjama atidėjinių sąvoka įsipareigojimų kontekste, atdėjinių formavimo svarba ir teorinis atidėjinių sumų poveikis įmonių finansiniam rezultatui. *Antrąjame skyriuje* aprašoma tyrimo strategija, įmonių finansinių ataskaitų imtis, bei atrinktų įmonių kriterijai. Taip pat yra nubraižyras tyrimo loginis planas ir aptartas tyrimo ribotumas, atsižvelgiant į finansinių ataskaitų duomenis. *Trečiąjame skyriuje* analizuojami apskaičiuoti finansinių ataskaitų likvidumo, skolos ir pelningumo rodikliai, taip pat šių rodiklių pokyčiai, kuriuos lėmė suformuotos, ar panaudotos atidėjinių sumos. Darbo pabaigoje pateikiamos tyrimo išvados.

1. TEORINĖ ATIDĖJINIŲ SAMPRATA, ATSKLEIDIMAS IR JŲ ĮTAKA ĮMONIŲ FINANSINIAM REZULTATUI

1.1. Atidėjinių samprata įsipareigojimų kontekste ir pateikimas finansinėse ataskaitose

Įmonių finansinės ataskaitos apibendrina visų metų finansinių rezultatų duomenis. Jos sudaromos vadovaujantis tos šalies verslo apskaitos standartais, arba tarptautiniais standartais.

K. Rudžionienė (2009), nagrinėdama finansinių ataskaitų elementus teigia, kad „dauguma užsienio autorių remiasi tarptautinių apskaitos standartų valdybos ir JAV apskaitos standartų tarybos nustatytomis konceptualiomis nuostatomis, kad privataus sektoriaus finansinių ataskaitų elementais laikomi turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos.“ (p.228). Lietuvos įmonių finansinių ataskaitų elementai neapsiriboja tik šiais elementais. Įmonės, sudarydamos finansines ataskaitas, papildomai turi pateikti ir pinigų srautų ataskaitą, bei aiškinamąjį raštą, kuriame išsamiai paaiškinamos ir detalizuojamos finansinėse ataskaitose įrašytos sumos. Šio darbo aprėptyje, šios aiškinamojo rašto atskleidžiamos ir detalizuotos sumos, bus labai svarbios vykdant finansinių ataskaitų analizę, kadangi paprastai įregistruota suma finansinių ataskaitų straipsnyje tiksliai nenurodo savo dedamųjų. Aiškinamasis raštas išaiškina šias sumas detaliau. Vykdant finansinę ir ekonominę veiklą bendrovės, prieš pateikiant finansines ataskaitas turi apskaičiuoti ir daugelį įsipareigojimų, kurie vienaip arba kitaip turės įtakos finansiniams rezultatams ateityje. Tikriausiai, jeigu įmonė finansinių atskaitų sudarymo dieną turi įsipareigojimą ir parodo jį metinėse ataskaitose, tuomet toks įsipareigojimas bus apmokėtas, ar padengtas kitu įmonės turimu turtu kitame finansiniame periode, taip mažindamas kito laikotarpio turto ir įsipareigojimų straipsnius. Apie tai darbe rašo ir E. Kanapka (2016) teigdamas, kad įsipareigojimas yra prievolė įvykdyti pasižadėjimus vienokiu ar kitokiu būdu, nebūtinai šiais metais t.y. trumpalaikiu periodu, bet ir ateityje. Įsipareigojimų straipsniai finansinėse ataskaitose nėra apskaitomi viena bendra suma. Jie detalizuojami pagal pobūdį, laikotarpį, kitus svarbius požymius. Taip pat turimi įsipareigojimai turi būti teisiškai pagrįsti dėl pasirašytų sutarčių sąlygų, ar įstatymų reikalavimų. Įsipareigojimai kyla taip pat ir iš įprastos verslo praktikos, papročių, noro elgtis sąžiningai. Įsipareigojimai gali būti valstybinėms institucijoms, finansinėms įstaigoms, tiekėjams, įmonės darbuotojams, kitiems kreditoriams. Įsipareigojimai finansinėms įstaigos kyla iš sutartinių sąlygų pvz. imat paskolą, atidarant kredito liniją, aptarnaujant įmonių turimas banko sąskaitas ir pan. Įsipareigojimai valstybinėms institucijos atsiranda įstatymų pagrindu, pvz. mokėtinos sumos nuo priskaičiuotų atlyginimų (GPM, soc. draudimas), mokėtinas PVM, muitai, akcizai bei kiti valstybės administruojami ir surenkami mokesčiai. Įmonės turimi įsipareigojimai tiekėjams bei kreditoriams taip pat yra svarbi įmonės finansinių sumų dalis, kuri dažnai sudaro nemažą visų

įsipareigojimų dalį. Įsipareigojimai apibrėžia, kokią finansinių lėšų dalį įmonės turės sumokėti tiekėjams iki tiksliai nustatyto termino.

Sudarant metines finansines ataskaitas įmonės susiduria ir su daugybe neapibrėžtų įsipareigojimų dėl sandorių ir įvykių, atsirandančių ataskaitų formavimo datą ir kurie galutinai įvykdyti bus ateityje, t.y. kitais ataskaitiniais laikotarpiais. Jeigu yra žinoma apie tokius įsipareigojimus ir jų apytikslius sumų dydžius, kurių galutinio įvykdymo laiko negalima nustatyti taip pat pakankamai tiksliai, įmonėms būtina apskaičiuoti atidėjinius. Skirtumas tarp atidėjinių ir įsipareigojimų yra tas, kad atidėjiniai neturi apibrėžtos sumos ir laiko įsipareigojimui įvykdyti, skirtingai nei :

- mokėtinos sumos, kai už prekes ir paslaugas buvo išrašytos sąskaitos, ar oficialiai susitarta su tiekėju;
- sukauptos mokėtinos sumos, kai prekės ir paslaugos buvo gautos, tačiau nebuvo gauta sąskaita faktūra arba kitaip susitarta su tiekėju.
- sukauptos įsipareigojimų sumos finansinėse ataskaitose turėtų būti parodomos kaip prekybos ir kitų mokėtinų sumų dalis, o atidėjiniai finansinės būklės ataskaitoje parodomi atskirai.

(Aggestam-Pontoppidan, Andernack, 2016).

Finansinės būklės ataskaitoje parodytas įsipareigojimas yra dabartinis šio subjekto įsipareigojimas, atsirandantis dėl praeities įvykių, kuriuos įvykdžius tikimasi, kad bus panaudoti ekonominę naudą teikiantys ištekliai. (Ave Nukka, Helle Noorväli, 2020) Minėtų autorių straipsnyje įsipareigojimai finansinėse ataskaitose klasifikuojami į pagal tokius požymius:

- esami įsipareigojimai, kurie finansinėje ataskaitoje parodomi kaip trumpalaikiai ir ilgalaikiai įsipareigojimai;
- atidėjiniai, kurie finansinėje ataskaitoje parodomi kaip trumpalaikiai ir ilgalaikiai įsipareigojimai. Šių isipareigojimų padengimo tikimybė ūkio subjekto ekonominiais ištekliais yra didesnė nei 50%;
- neapibrėžtieji įsipareigojimai, kurie nėra parodyti finansinės būklės ataskaitoje, bet yra atskleisti pasižymi tuo, kad tokių įsipareigojimų padengimo tikimybė ūkio subjekto ekonominiais ištekliais mažesnė nei 50 %.

Čia svarbu paminėti, kad atidėjiniai skiriasi nuo neapibrėžtųjų įsipareigojimų, kaip tai apibrėžta verslo apskaitos standartuose. „Atidėjiniai yra *realus* įsipareigojimas pagal sutartis, atsiradęs dėl praeitis įvykio, o neapibrėžtasis įsipareigojimas - *galimas* įsipareigojimas, kurį dar reikia patvirtinti, arba šis galimas įsipareigojimas neturi įsipareigojimo pripažinimo kriterijų ir jo neįmanoma patikimai įvertinti.“ (Aggestam-Pontoppidan, Andernack 2015, p.262.)

Užsienio autorių darbuose galime sutikti atidėjinio apibūdinimą, kaip suformuotą rezervą. Tačiau rezervo sąvoka yra kitokia. Atkreiptinas dėmesys, kad įmonės rezervai formuojami iš pelno, tiksliai numatytam tikslui (pvz. naujai investicijai). Atidėjiniai – dėl praeities įvykio atsirandantis

neatšaukiamas įsipareigojimas. Taip pat svarbu paminėti, kad atidėjiniai siejami su praeities, o ne ateities įvykiais. Pavyzdžiui, pirkėjas, įsigijęs prekę, kartu su ja gauna ir garantiją, kad ši prekė tarnaus nustatytą laikotarpį. Šiuo atveju įmonė pajamas yra uždirbusi ir garantinio remonto įsipareigojimui formuotų atidėjinius tam, kad finansinėse ataskaitose atskleistų šį ateities įsipareigojimą. Jeigu įmonės pasižadėjimas atlikti tam tikrus darbus ar paslaugas siejamas su ateities įvykiais, atidėjinys neformuojamas, kadangi dar nėra uždirbtos su pasižadėjimu susijusios pajamos. Tokio atvejo pavyzdžiu gali būti: įmonė reklaminiais tikslais, pasižadėjo išsiųsti pirkėjams tam tikros rūšies prekes nemokamai, jeigu pirkimo krepšelio kaina bus didesnė nei 50 eurų. Taigi, apibendrinant galima teigti, kad atidėjinių aprėpties šaltinis paprastai yra einamojo laikotarpio pelnas.

Pripažįstant atidėjinius padidės įsipareigojimai ir sąnaudos jiems padengti, tuo pačiu pasikeis kapitalo struktūra, mokumas ir pelnas. (Gramlich D., Bianco T., 2012). Dėl to galima manyti, kad atidėjinių suma pirmiausia darys įtaką įmonės pelningumui, taip pat, tikėtina - keis likvidumo rodiklius. Kadangi atidėjinių pripažinimas yra pagrįstas įmonės įvertinimu, tokie sprendimai daro įtaką ir kapitalo struktūrai, ir grynajam pelnui, o tai savo ruožtu turi įtakos įmonės pelningumui ir mokumui. (Zeynep Suer, 2020) Jeigu įsipareigojimo suma nereikšminga, tuomet atidėjinio apskaičiavimas netikslingas, t,.y atidėjinys neturėtų būti formuojamas.

Formuojant atidėjinius reikia atsižvelgti į tris bendruosius atidėjinių pripažinimo požymius:

1. Įmonė turi įpareigojimą arba pasižadėjimą kitoms šalims, kurių atšaukti neįmanoma ir šiuos įsipareigojimus sukūrė praeities įvykiai.
2. Tikėtina, kad norint įvykdyti šiuos įpareigojimus reikės panaudoti įmonių turimą turtą.
3. Tokių įsipareigojimų suma gali būti patikimai ir pagrįstai apskaičiuota.

Jeigu trūksta bent vieno iš šių kriterijų – atidėjinys taip pat nepripažįstamas.

Taigi, vertinant tokią finansinių atidėjinių požymių klasifikaciją, galima manyti, jog atidėjiniai yra ypatingi įmonės finansiniai įsipareigojimai, kurių įgyvendinimo laikotarpis nėra tiksliai apibrėžtas, tačiau jis yra įpareigojantis ir įmonė privalo būti pasirengusi juos padengti, panaudojant turimą turtą. Tačiau, kaip ir įsipareigojimų pripažinime, taip ir pripažįstant atidėjinius, „pagrindinis kriterijus yra konstruktyvus, arba teisinis įsipareigojimas finansinių ataskaitų datą.“ (S. Collins, 2015, p.342)

Kadangi dažnai atidėjinių laikotarpio tiksliai nustatyti neįmanoma, svarbu pabrėžti, kad finansinėse ataskaitose suformuotos jų sumos parodo, ar įmonė ateityje išgalės šiuos įsipareigojimus padengi turimu turtu, t.y. ar įmonės turimi įsipareigojimai neviršija turimo turto. Tai svarbus finansinių ataskaitų vertinimo kriterijus.

Analizuojant užsienio autorių darbus atidėjinių apibrėžimas yra panašus į Verslo standartuose aprašytus, tačiau autoriai juos apibrėžia kiek kitaip:

„Atidėjiniai apibrėžiami kaip apskaičiuoti įsipareigojimai, dėl kurių pripažinimo nusprendžia įmonės vadovybė, atsižvelgdama į įsipareigojimų laiką ir sumą, reikalingą įsipareigojimams padengti.“ (Zeynep, 2020, p.289).

Kiti autoriai, kalbėdami apie įsipareigojimus (Ave Nukka, Helle Noorväli, 2020) teigia, kad paprastai įsipareigojimų suma ir jų apmokėjimo terminai yra žinomi, tačiau atidėjiniai yra tokie apskaičiuoti įsipareigojimai, kuriems padengti bus reikalingi ištekliai, tačiau jų suma gali būti įvertinta prielaidomis ir atskirais skaičiavimais.

„Atidėjinys – įsipareigojimas, kuris neturi tikslaus nustatyto laikotarpio ir sumos.“ (Aggestam-Pontoppidan & Andernack, 2015, p.259).

„Atidėjiniai yra ūkio subjekto įsipareigojimai, kurie yra neaiškūs tiek dėl jų laiko, tiek dėl jų sumos.“ (Collins, 2015, p.342)

Formuojant atidėjinius Lietuvoje, įmonės remiasi patvirtintais lokaliais, arba tarptautiniais apskaitos standartais, kuriuose atidėjiniai apibrėžiami labai panašiai:

Pagal 19 VAS „atidėjinys – įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.“

Pagal 37 TAS „atidėjinys – neapibrėžto laiko arba sumos įsipareigojimas.“

Taigi, analizuojant, kaip autoriai apibrėžia atidėjinių sąvoką, galime šią sąvoką apibendrinti: įmonės suformuoti atidėjiniai yra integrali turimų įsipareigojimų dalis, kurios sumos apskaičiuotos apytiksliai, remiantis istoriniais įmonės veiklos duomenimis ir nėra žinomas tikslus įsipareigojimų padengimo laikotarpis atidėjinių pripažinimo momentu. Todėl detalesnė jų analizė yra būtina šio darbo vystymui.

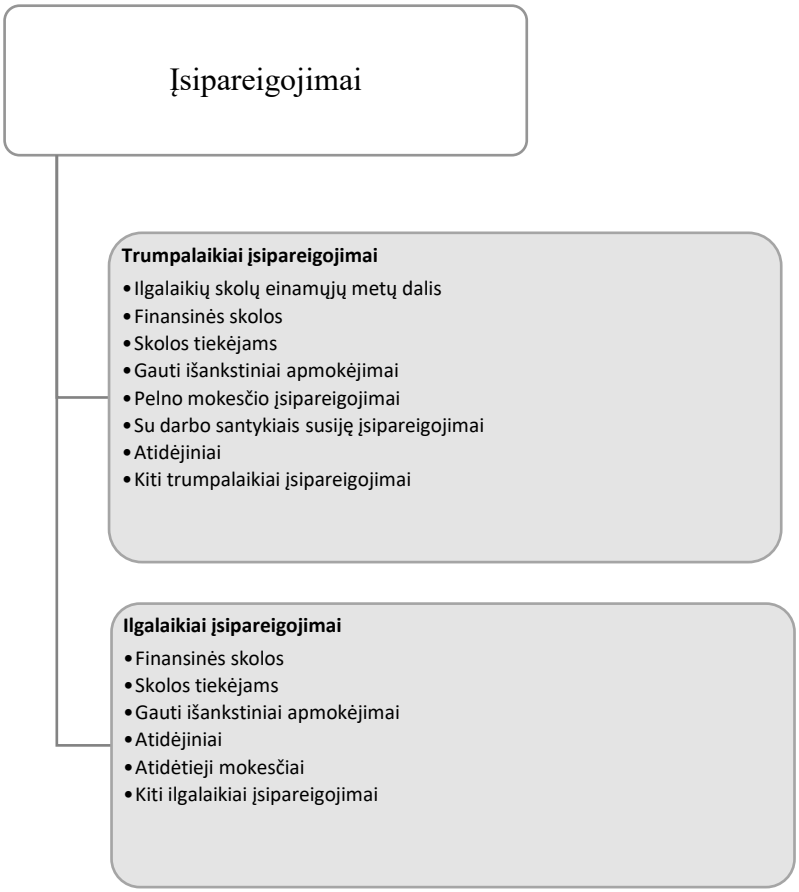
Kalbant apie atidėjinių atskleidimą finansinėse ataskaitose, būtina atskirti dabarties ir ateities įsipareigojimus. Dabarties įsipareigojimo pavyzdys gali būti įsipareigojimas susimokėti už gautas paslaugas ar prekes, įmonės turimo kredito, palūkanų normos padengimo būtinybė. Tokios paslaugos terminas nėra ilgas, tačiau kalbant apie atidėjinius, įsipareigojimai gali tęstis ne vienerius metus į ateitį. Taip pat reikia atkreipti dėmesį, kad įsipareigojimų sumos yra žinomos, apibrėžtos dokumentuose, o atidėjinių sumos nėra tikslios, bet jas galima objektyviai įvertinti. Atidėjinys neturi būti formuojamas, jeigu yra žinoma tiksli įmonės įsipareigojimo suma. Pavyzdžiui išrašytos sąskaitos, kurios turi mokėjimo atidėjimą, arba sutarčių nevykdymo baudos, kurių dydis yra numatytas sutartyse. Pavyzdžiui, buitinės technikos platintojas įsipareigoja atlikti garantinį parduoto produkto remontą, jo gedimo atveju, dvejus metus į priekį. Tai reiškia, jog pirkėjui suteikiama dviejų metų garantija, jeigu produktas sugestų. Šį įsipareigojimą parduodančioji bendrovė turi kaip įmanoma tiksliau apskaičiuoti ir įsiregistruoti einamųjų metų finansinėse ataskaitose ir įvertinti galimas potencialias ateities išlaidas, padengiant turimus finansinius įsipareigojimus klientui arba žaliavų tiekėjui.

Taigi, atidėjiniai iš esmės parodo būsimus piniginius srautus, pvz. būsimus mokėjimus už suteiktas garantijas, taip pat įmonės turto panaudojimą ateityje tokiems įsipareigojimams įgyvendinti.

Įmonės turimi įsipareigojimai yra apskaitomi balanso įsipareigojimų sąskaitose ir finansinėse ataskaitose atskleidimui skirstomi į dvi pagrindines kategorijas pagal tai, per kokį laikotarpį įmonė privalo įvykdyti šiuos įsipareigojimus:

1. Ilgalaikius įsipareigojimus – kurių mokėtinas sumas įmonė privalės padengti vėliau nei per vienerius metus nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos. (Janovič, 2015).
2. Trumpalaikius įsipareigojimus - kurių mokėtinas sumas įmonė privalės padengti per vienerius metus nuo finansinių ataskaitų datos, arba per vienus įmonės finansinius metus. (R. Subačiėnė ir kt., 2015).

   Žemiau pateiktame grafike yra pristatomos visos įmonės turimų įsiskolinimų kategorijos.

1 pav. Įmonės trumpalaikių ir ilgalaikių įsipareigojimų struktūra

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis Kanapickienė ir kt., 2006

Kaip matyti iš aukščiau pateikto 1 pav. kaip ir įsipareigojimai, atidėjiniai skirstomi į trumpalaikius atidėjinius ir ilgalaikius atidėjinius.

Tiek trumpalaikiai, tiek ilgalaikiai atidėjiniai gali būti formuojami:

- Galimoms baudoms, numatytoms sutartyse;

- Teisminėms išlaidoms, ir priteistoms sumoms;
- Atidėtiems mokesčiams;
- Tiekėjų garantijoms;
- Pasirašytoms ir vykdomoms nuostolingoms sutartims;
- Įmonės restruktūrizavimo išlaidoms padengti;
- Kitiems ateities įsipareigojimams (pvz. sklypo susitvarkymo išlaidoms).

Analizuojant Nasdaq Baltic (nasdaqbaltic.com) tinklapyje pateiktų įmonių finansines ataskaitas, atidėjiniai jose skirstomi:

- Pensijų ir panašių įsipareigojimų atidėjiniai;
- Mokesčių atidėjiniai;
- Kiti atidėjiniai.

Siekiant pateikti tikslią informaciją finansinėse atskaitose, atidėjiniai jose turi būti atvaizduoti atskirai nuo kitų įsipareigojimų, tokių kaip skolos už gautas paslaugas ar pirktas prekes, arba kitų sukaupimų ir parodomi atskirai. Tokia būtinybė iškyla dėl to, jog atidėjinių atveju nėra aišku, kokios sumos bus išleistos ir kiek laiko prireiks šiems įsipareigojimams įvykdyti, skirtingai, nei kitiems įsipareigojimams. Atidėjinių pripažinimo suma turi būti geriausias ateities išlaidų įvertinimas finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

Taigi, savalaikis ir teisingas atidėjinių vertės atskleidimas finansinėse ataskaitose leidžia įmonių vadovams priimti teisingus ekonominius sprendimus apie įmonės finansinę būklę ne tik einamuoju momentu, bet ir įvertinti ateities įvykius, planuoti pinigų srautus, biudžetą. Čia galima pritarti J. Mackevičiaus (2005) nuomonei, kuris sako, kad finansinių ataskaitų kokybinė priklauso nuo to, kiek ji tampa naudinga ataskaitas skaitantiems vartotojams. Apibendrintai galime manyti, kad atidėjinių atskleidimas atskiruose nuo įsipareigojimų straipsniuose gali aiškiai pasakyti ataskaitų skaitytojams kokie yra būsimų laikotarpių įsipareigojimai ir kuriuos reikės padengti įmonių turimu turtu.

Iki atsirandant apskaitos standartams, reglamentuojantiems apskaitos reikalavimus atidėjiniams, buvo vadovaujamasi tik nereglamentuotomis gairėmis ir prielaidomis, kaip ir kada juos reiktų formuoti. Šiuo metu atidėjinių atskleidimas finansinėse ataskaitose, jų suformavimo momentas yra reglamentuotas apskaitos standartuose. Yra būtina pabrėžti, jog atidėjinių įtraukimas į balansą yra itin svarbus deklaruojant įmonės finansinę situaciją. Atidėjiniai veikia įmonės turto, įsipareigojimų ir turimo kapitalo generavimą. Investuotojai taip pat gilinasi į įpareigojimų ir atidėjinių straipsnius įmonių finansinėse ataskaitose, kad įvertintų ir palygintų juos dominančių įmonių rezultatus. Tai ne visada yra paprasta, nes įsipareigojimų apskaitos būdai skirtingose įmonėse gali skirtis. Kadangi atidėjinių registravimas įmonės finansinėse ataskaitose daro įtaką įmonės finansiniams rezultatams, taip pat yra svarbu pabrėžti, jog įmonės gali skirtingai registruoti atidėjinius, siekdamos sau finansiškai naudingai pateikti finansinę ataskaitą. Įdomu pastebėti, kad autoriai Nukka ir Noorväli (2020) savo

tyrime, kuriame lygina atidėjinių atskleidimą finansinėse ataskaitose pagal lokalius ir tarptautinius apskaitos standartus, daro išvadą, kad skirtingų standartų naudojimas apskaitoje neturi įtakos atidėjinių sumoms.

Žemiau esančioje 1 lent. yra pristatomi atidėjimai, kaip įmonės finansinių sumų visuma ir jų įtaka, bei svarba įmonės veiklai.

1 lentelė. Atidėjinių apskaitos svarba įmonei

Atidėjiniai	
Būsimosios išmokos yra įmonės finansinės išlaidos dar prieš jas sumokant ir yra atliekamas per atidėjinius	
Tipai	**Svarba**
Išlaidų kiekiai, kuriuos įmonės savo apskaitoje tikisi užregistruoti kaip įsipareigojimus, per ateinančius 12 mėnesių, gali būti laikomi trumpojo laikotarpio atidėjiniais	Tinkamas atidėjinių fiksavimas įmonės finansinės veiklos balanse yra itin svarbus, nes padeda įvertinti kokios yra realios įmonės sąnaudos ir pajamos per periodą.
Ilgesnio nei 12 mėnesių mokėjimai gali būti laikomi ilgojo laikotarpio atidėjiniais	Atidėjinių registravimas yra svarbus pajamų pokyčių skirtinguose atskaitiniuose laikotarpiuose stabilizavimui.
	Padeda įvertinti ir įmonės turimus įsiskolinimus kitoms įmonėms.

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis T. Dudycz, 2010

Įmonės finansinėse ataskaitose (aiškinamajame rašte) turi atskleisti tokią atidėjinių informaciją:

- Balansines vertes laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje;
- Finansinių ataskaitų sudarymo laikotarpiu suformuotus naujus ar papildomus atidėjinius;
- Finansinių ataskaitų sudarymo laikotarpiu panaudotus, ar nurašytus atidėjinius;
- Diskontuotas atidėjinių sumas per finansinių ataskaitų sudarymo laikotarpį, įskaitant diskonto normos pasikeitimus;
- Kitą suformuoto atidėjinio informaciją (pobūdį, laikotarpį ir pan.).

Kaip teigia Rudžionienė (2008), kad beveik visi įrašai apskaitoje pirmiausiai užregistruojami įsigijimo savikaina, išskyrus atidėjinius, kurie vertinami dabartine verte. Autorė straipsnyje kalba apie tokius elementų vertinimo būdus kaip:

- Įsigijimo savikainos įvertinimo būdas;
- Tikrosios vertės būdas;
- Grynosios galimo realizavimo vertės būdas;
- Dabartinės vertės būdas;
- Grynosios galimo pardavimo kainos būdas;
- Naudojimo vertės būdas.

Iš to matome, kad atidėjiniai įmonių finansinėse atskaitose turi būti įregistruoti dabartine verte. Tiksliau sakant, jie turi būti pripažįstami finansinėse ataskaitose dabartine verte tų sąnaudų, kurių prireiks šiems įsipareigojimams įvykdyti ateityje (Daubarienė V., Rudžionienė K, 2008). Iš to seka tokia išvada: kadangi ilgalaikiai atidėjiniai sudaromi neapibrėžtam laikui, taip pat labai svarbu finansinėse ataskaitose nurodyti jų grynąją dabartinę vertę (angl. net present value, NPV) ataskaitų sudarymo datą. Tai susiję su infliacija ir esamų piniginių straipsnių finansinėse ataskaitose nuvertėjimu ateityje. „Istorinių kainų naudojimas tradicinėje apskaitos sistemoje pasižymi tuo, kad turtas ir įsipareigojimai vertinami istorine kaina, t.y įsigijimo savikainos suma, kurią reikėjo sumokėti praeityje, įgyjant turtą ar įsipareigojimus.“ (Rudžionienė R., 2010, p. 164). Atidėjiniai formuojami ateities įsipareigojimams padengti ir finansinėse ataskaitose gali būti atskleidžiami daug metų į priekį, todėl, sudarant finansines ataskaitas, tam kad pateikta informacija apie atidėjinius atitiktų realias įmonės išlaidas ateityje, reikia įvertinti ir atskleisti diskontuotas atidėjinių sumas. Tai reiškia, kad atidėjinių suma, turi atitikti būsimų pinigų srautų dabartinę vertę. Mažai tikėtina, kad 1 euras po 5-10 metų bus vertas tiek pat, kiek ir finansinių ataskaitų sudarymo datą. Įvertinus diskonto normą, numatytam atidėjinių laikotarpiui, suformuotos atidėjinių sumos yra perskaičiuojamos (diskontuojamos). Vienas plačiausiai naudojamų diskontuotų pinigų srautų metodo tipas yra grynosios dabartinės vertės (angl. net present value, NPV) metodas. Šis metodas iš esmės parodo, kiek įmonės įplaukos viršija įmonės išmokas. (Tomaševič, 2010) Tokiu būdu yra siekiama apskaičiuoti finansinių lėšų srautus ir kaip jos pakeičia įmonės kapitalą.

Pasak Neverausko, B., Bakinaitės, L, Meilienės, E. (2013) dažniausiai yra taikoma ši žemiau pateikta grynosios dabartinės vertės pokyčio apskaičiavimo formulė.

$$NPV = \sum_{t=0}^{T} \frac{CF(t)}{(1+d)^t} \quad (1)$$

CF (t) – pinigų srautas laikotarpiu t;

d – diskonto norma;

T – vertinamas laikotarpis.

Analizuojant šio skyriaus įžvalgas, galima pastebėti, jog įmonės įsipareigojimai yra itin svarbi įmonės finansinių sumų grupė. Būtent įsipareigojimai apibrėžia įmonės turimus santykius su kitais rinkos dalyviais ir tai, kaip efektyviai įmonė sugeba atsiskaityti vykdydama savo finansinę veiklą. Įmonės įsipareigojimai yra įtraukiami į įmonės mokumo ir kreditingumo finansinius rodiklius. Atidėjiniai taip pat yra sudedamoji pelno/nuostolių ataskaitos dalis, tad jie gali daryti įtaką ir pelningumo rodikliams.

Apibendrinant, galima teigti, jog atidėjiniai yra įmonės turimų įsipareigojimų dalis. Šių įsipareigojimų įmonė negali išvengti, kadangi visada bus kita šalis, kuri galės pagrįstai reikalauti tokį įsipareigojimą įvykdyti. Atidėjiniai įmonių finansinėse ataskaitose turi būti registruojami kaip atskira finansinių sumų grupė, nes tai leidžia efektyviai įvertinti įmonės finansinę situaciją. Kitaip tariant – tai įmonės būsimos atsakomybės pripažinimas ataskaitų sudarymo datą ir ši atsakomybė turi būti pagrįsta dokumentais, t.y. pasirašytomis sutartimis, teismo nutartimis, informacija paskelbta viešai, ar kitais teisinį pagrindą turinčiais dokumentais įregistruota atsakomybė prieš kitą šalį.

1.2. Teorinis atidėjinių poveikis verslo finansiniams rezultatams

Ankstesniame skyriuje atlikta atidėjinių analizė rodo, jog atidėjiniai turi aiškų poveikį įmonių finansiniams rezultatams. Kaip jau buvo apibrėžta darbo įvadinėje dalyje, neteisingai suformuoti arba visiškai į apskaitą neįtraukti atidėjiniai gali iškraipyti įmonės bendruosius finansinius rezultatus. Siekiant įvertinti tai, kokį poveikį turi atidėjiniai įmonės finansiniams rezultatams, yra būtina taikyti bendrąsias įmonės finansinės veiklos ir agreguotų finansinių duomenų teorijas. (Kazlauskienė, 2012), kurios ir bus pristatomos šioje darbo dalyje.

Apskirtai, vertinant atidėjinių poveikį įmonės finansiniams rezultatams, dažniausiai yra išskiriamos šios pasekmės:

1. Įmonės finansinių rezultatų sumažėjimas,
2. Mažėjanti pelno dalis, panaudojus atidėjinius,
3. Įmonės veiklos kaštų padidėjimas atidėjinių formavimo metu,
4. Ateities įsipareigojimų išaugimas (Gadawska, 2011).

Visi šie finansiniai rezultatai yra paveikiami tokiu būdu, nes numatant atidėjinius yra pakeičiama net tik įmonės turimų įsipareigojimų sąskaita, bet turi būti numatomi ir finansiniai rezervai, kurie bus naudojami siekiant padengti turimus atidėjinius. (Gadawska, 2011). Taigi, atidėjinių įtraukimas į

finansinę ataskaitą skatina vertinti, kaip šios finansinės sumos paveikia įmonės finansinius rezultatus ir ilguoju laikotarpiu.

Mokslinės literatūros (Kazlauskienė, 2012, Bagdžiūnienė, 2013, Jakimavičiūtė, 2013, Dančenkaitė, 2013) analizė atskleidė, kad atliekant finansinę bet kurios įmonės analizę, galima taikyti dinaminius arba struktūrinius metodus, t.y. atlikti horizontalią arba vertikalią finansinių ataskaitų analizę. Horizontalioji finansinė įmonės rezultatų analizė padeda nustatyti atitinkamų rodiklių dinamiką. Taip pat ši analizė leidžia įvertinti veiksnius, kurie lemia rodiklio pokyčius (Bagdžiūnienė, 2005).

Taigi, rodiklių dinamikos koficientai turi būti apskaičiuoti absoliučiais dydžiais arba procentais, taip nustatant nukrypimus nuo bazinių rodiklių. Nukrypimai gali būti lyginami su baziniais rodikliai ir matyti, kiek padidėjo ar sumažėjo kažkuris rodiklis. Tačiau atlikus horizontalią analizę, negalima pastebėti ir įvertinti priežasčių, kodėl rodikliai didėjo ar mažėjo. (J. Mackevičius, L. Giriūnas, Valkauskas, 2014). Vis dėlto, šio tyrimo rėmuose, horizontalioje įmonės finansinių rezultatų analizė gali būti taikoma, nes pakeitus atidėjinių sumą, ar ją eliminavus iš finansinių ataskaitų, yra daroma prielaidą, jog būtent šis rodiklis pakeitė įmonės turėtus finansinius rodiklius lyginant su bazinėmis jų vertėmis.

Horizontaliajai analizei atlikti naudojamos tokios formulės:

Absoliučiais dydžiais:

$$y_n - y_{n-1} \qquad (2)$$

Santykiniais dydžiais:

$$\Delta\% = \left(\frac{y_n}{y_{n-1}} - 1 \right) \times 100\%; \qquad (3)$$

$\Delta\%$ - dydžių pokytis, proc.

$\Delta\%$ y_n - ataskaitinis dinamikos eilutės lygis arba ataskaitinis laikotarpis;

$\Delta\%$ y_{n-1} – lygis ar laikotarpis, esantis prieš lygi y_n.

Šios formulės bus taikomos tiriamų įmonių finansinių laikotarpių pokyčiams analizuoti.

„Vertikalioji analizė parodo tam tikrų rodiklių struktūrinius santykius: atitinkamas finansinės ataskaitos rodiklis lyginimas su bendru baziniu tos ataskaitos rodikliu, o gautas dydis išreiškiamas bazinio dydžio procentais.“ (Bagdžiūnienė V., 2005, p. 154). Vėlgi, kaip ir horizontalioje analizės,

vertikaliosios finansinės analizės pritaikymas gali padėti įvertinti pokyčius pakeitus atididėjimų apskaitos įgyvendinimą, kadangi ši analizė parodo analizuojamo objekto, šiuo atveju – įmonių finansinių ataskaitų struktūrą (Finansinės analizės samprata, 2009).

Vertikaliosios analizės formulė yra tokia:

$$\Delta\% = \frac{y_n}{y_i} \times 100\% \quad \text{- bazinis} \qquad (4)$$

$\Delta\%$ - dydžių pokytis, proc.

$\Delta\%$ y_n - ataskaitinis dinamikos eilutės lygis arba ataskaitinis laikotarpis;

$\Delta\%$ y_i – lygis ar laikotarpis, esantis prieš lygi y_n.

Šis metodas, pasitelkiant aukščiau aprašytą formulę, bus taikoma tiriamų įmonių finansinių rodiklių skaičiavime, kur baziniai rodikliai bus lyginami su rodikliais, apskaičiuotais eliminavus atidėjinių sumas.

Atliekant finansinę analizę, galima gauti vaizdą apie įmonės finansinę būklę. „Finansinė analizė yra objektyvus ir visapusis įmonės praeities, bei esamos situacijos rezultatų ir perspektyvos tyrimas ir įvertinimas“. (V, Kačergienė, L. Martirosianienė, 2006, p. 80).

Finansinė rodiklių analizė yra pagrindinių įmonės finansinės būklės ir finansinių rezultatų rodiklių tyrimas, siekiant suinteresuotiems asmenims priimti valdymo, investavimo ir kitus sprendimus. Finansinės analizės pagrindas yra rodiklių, dažnai koeficientų pavidalu, skaičiavimas, apibūdinantis vieną ar kitą įmonės finansinės ir ekonominės veiklos aspektą. Finansiniai rodikliai leidžia lyginti įmonės rezultatus skirtingais laikotarpiais ir nustatyti, kaip jie kinta, kad priimti sprendimus veiklai gerinti ateityje. Pagrindiniai tokios analizės šaltiniai yra finansinės būklės ataskaita ir pelno (nuostolių) ataskaita. Siekiant nustatyti atidėjinių poveikį kapitalo struktūrai ir ekonominei veiklai, apskaičiuojami finansiniai rodikliai, į kuriuos įtraukiami skaičiai iš finansinės būklės ataskaitos, bei pelno ir nuostolių ataskaitos.

Finansinių ataskaitos sumos, kurios traukiamos apskaičiuoti rodikliams, turi būti susijusios su įsipareigojimų, turto, nuosavo kapitalo ir pelno (nuostolių sumomis. Kitaip tariant, rodikliai apskaičiuojami tik tie, kurie susiję su atidėjinių sumomis finansinėse ataskaitose.

Veiklos pelningumo rodiklis vienas svarbiausių įmonės pelningumo rodiklių, kuris leidžia suprasti tipinės veiklos (ūkinės operacijos susijusios su veikla) efektyvumą. „Apskaičiuojant skirtingus pelningumo rodiklius tam tikras pelnas, dažniausiai grynasis, dalijamas iš atitinkamo su investicijomis ir pelno uždirbimu siejamo, pardavimo pajamų, turto ar kapitalo rodiklio“ (Savickas, V. 2019. p.4). Vertinant atidėjinių formavimo įtaką įmonės veiklos pelningumui, galima pastebėti, jog atidėjinių

suformavimo strategija daro įtaką įmonės apskaitinio laikotarpio uždirbamo pelno ir pajamų rezultatams. Dėl šios priežasties siekiant įvertinti atidėjinių suformulavimo strategijas, yra būtina vertinti pelningumo rodiklius.

Turto pelningumas (ROA) įvertina kiek grynojo pelno arba nuostolio gauna įmonė iš turto vieneto. Šis rodiklis yra įmonės pelningumo įvertinimas, atsižvelgiant į jos visa turtą. Rodiklis parodo kiek vienas turimo turto euras uždirbo pelno (Alsulayhim, 20019). Turto pelningumas skaičiuojamas pagal formulę (Valkauskas ir Mackevičius, 2010):

$$ROA = \frac{NI}{A}, \qquad (5)$$

kur:
ROA – turto pelningumas;
NI – grynasis pelnas;
A – visas turtas.

Nuosavo kapitalo grąžos rodiklis (ROE) geriausiai įvertina įmonės veiklos rezultatus iš akcininkų puses, nes parodo pelną, tenkantį vienam investuotam nuosavybės vienetui. Šis rodiklis parodo, kaip efektyviai įdarbinamas įmonės turtas. (Marcišauskienė J., 2016) Nuosavo kapitalo pelningumas skaičiuojamas pagal formulę (Mackevičius J., 2014):

$$ROE = \frac{NI}{E}, \qquad (6)$$

kur:
ROE – nuosavo kapitalo pelningumas;
NI – grynasis pelnas;
E – nuosavas kapitalas.

Bendrojo pelningumo yra vienas pagrindinių rodiklių, kuris charakterizuoja įmonės veiklos rezultatus. Jis parodo, kaip gerai ir teisingai organizuotas verslas bei bendrą plėtros tendenciją lyginant kelis ataskaitinius laikotarpius. Bendrasis pelningumas skaičiuojamas pagal formulę (Mackevičius, 2005):

$$COGS = \frac{BP}{P}, \qquad (7)$$

kur:
COGS – bendrasis pelningumas;

Bp – bendrasis pelnas;

P – pardavimo pajamos.

Grynasis pelningumas naudojamas nustatyti pelno dalį, gautą iš visos pagrindinės, finansinės ir kitos veiklos, kurią įmonė užsiėmė per ataskaitinį laikotarpį. Grynasis pelningumas yra grynojo pelno ir pardavimo pajamų santykis (Klimavičienė A., 2010) Apskaičiavimui taikysime šią formulę:

$$GP = \frac{TP}{P}, \qquad (8)$$

kur:

GP – grynasis pelningumas;

TP – tipinės veiklos pelnas;

P – pardavimo pajamos.

Prognozavimas svarbus kiekvienai įmonei, nes numato ateities reiškinių ar rodiklių dydžių pasikeitimą. Tai yra kiekybinės ir kokybinės analizės procesas, jais numatoma į priekį galima prognozuojamo proceso, reiškinio arba rezultato būsena. Kiekybiniai prognozavimo metodai paremti ankstesnio laikotarpio duomenų analize ir naudojamas prielaidomis, kad tendencija tęsis ir ateityje. Ši prielaida pavojingesnė tuo, kuo ilgesniam laikotarpiui sudaroma prognozė (Šečkutė, Pabedinskaitė, 2002).

Vertinant ekonominę įmonės situaciją yra skaičiuojami finansiniai koeficientai tokiose grupėse:

- Likvidumo rodikliai;
- Finansų struktūros rodikliai;
- Turto panaudojimo efektyvumo rodikliai;
- Turto apyvartumo rodikliai;
- Pelningumo rodikliai;
- Rinkos vertės rodikliai.

Įmonių mokumo ir kreditingumo vertinimas yra vienas pirmųjų veiksmų, kuris yra atliekamas finansinės institucijos, svarstant ar verta suteikti paskolą. Bankui siekiant įvertinti kliento galimybes išsimokėti kreditą reikia visų pirma nustatyti pirkėjo kreditingumo lygį, peržiūrėti jo ankstesnių mokėjimų istoriją ir įvertinti ar jis nevėluoja vykdyti savo įsipareigojimų ir užsitikrinti apsaugos priemones suteiktam kreditui (Siekelova, Kliestik, Svabova, Androniceanu, Schonfeld, 2017).

Įvertinus tokią informaciją yra lengviau išvengti galimos rizikos, susijusios su jų nemokumu ir galimais patirti nuostoliais. Analizuojant literatūroje pateikiamus šaltinius (J. Mackevičius, 2014,. Klimavičienė A., 2010, Janovič, V. 2015, Nasdaq Baltic, 2010) yra randama rekomendacijų, kurios

pateikia kokie rodikliai geriausiai įvertina įmonės kapitalą ir kitus finansinius rodiklius. Literatūroje yra patariama apskaičiuoti tokius rodiklius kaip įmonės likvidumas, mokumas, skolos rodiklius, pelningumo ir kitus, reikalingus įmonės analizei rodiklius. Rodikliai, kuriuos yra rekomenduojama apskaičiuoti vertinant įmonės kreditingumą yra pateikti lentelėje (žr. 2 lent.)

2 lentelė. Įmonių finansinės veiklos rodikliai, kuriems daro įtaka atidėjinių sumos

Rodiklio pavadinimas	**Formulė**	**Reikšmė**
Bendrasis pelningumas	Bendrasis pelnas / Pardavimai *100	Rodiklis parodo kokia dalis pelno tenka vienai daliai pajamų. Kuo aukštesnis rodiklis, tuo įmonės veikla yra efektyvesnė. Šio rodiklio kitimo ribos 10-35 proc.
Grynasis pelningumas	Grynasis pelnas / Pardavimai *100	Rodiklis parodo įmonės veiklos efektyvumą, t.y. kiek procentų grynojo pelno uždirba vienas pardavimo pajamų euras.
Turto pelningumas ROA	Grynas pelnas / Turtas *100	Rodiklis parodo kiek kiekvienam įmonės turto eurui tenka grynojo pelno, t.y, kiek įmonės turtas valdomas efektyviai.
Nuosavo kapitalo pelningumas ROE	Grynas pelnas / Nuosav. Kapitalas *100	Rodiklis parodo akcininko turimos kapitalo dalies pelno normą.
Bendrasis likvidumas	Trumpal. Turtas / Trump. Įsipareigojimai	Rodiklis rodo, kiek trumpalaikis turtas viršija trumpalaikius įsipareigojimus. Rodiklio norma (1,0-2,0).
Kritinis likvidumas	(Trumpal. Turtas – atsargos) / Trump. Įsipareigojimai	Skaičiuojant šį rodiklį, prie trumpalaikio turto priskiriama tik greitai parduodamas turtas. Atsargos skaičiuojant šį rodiklį nėra įtraukiamos (0,3-1,0).
Absoliutaus likvidumo rodiklis	Pinigai / trumpalaikiai įsipareigojimai	Kuo šis rodiklis didesnis, tuo įmonė pajėgesnė atsiskaityti už įsipareigojimus trumpalaikiu laikotarpiu. Rodiklis parodo gebėjimą atsiskaityti su kreditoriais trumpalaikiu laikotarpiu.

2 lentelės tęsinys kitame puslapyje

2 lentelės tęsinys

Rodiklio pavadinimas	**Formulė**	**Reikšmė**
Bendrojo mokumo koeficientas	Nuosavas kapitalas / Visi įsipareigojimai	Koeficientas parodo kiek vienam skolos eurui tenka nuosavo kapitalo. Šis rodiklis itin svarbus investuotojams. Rodiklio reikšmė virš 2 laikoma gera, apie 1 – gera, mažiau nei 0,5 – bloga.
Finansinės priklausomybės koeficientas	Įsipareigojimai / Nuosavas kapitalas	Jeigu šio rodiklio reikšmė nedaug skiriasi nuo 1, laikoma, kad įmonės mokumo būklė yra normali. Reikšmė ties 0,5 - laikoma normalia.
Bendras skolos koeficientas	Visi įsipareigojimai / Turtas	Parodoma, kokia dalis skolintų lėšų panaudojama įmonės turtui sudaryti. Kuo rodiklis mažesnis, tuo geresnė finansinė būklė.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Siekelova, Kliestik, Svabova, Androniceanu, Schonfeld, 2017; Jakštas, Kazakevičius, 2018

Įsipareigojimų dydis taip pat veikia ir nuosavo kapitalo rodiklius:

Grynasis apyvartinis kapitalas = trumpalaikis turtas – trumpalaikiai įsipareigojimai. Šis rodiklis parodo, kiek įmonė turi lėšų veiklai vystyti. Ši rodiklis gali kisti padengiant trumpalaikius atidėjinius piniginėmis lėšomis. Kaip matome, rodiklio apskaičiavime dalyvauja įsipareigojimų suma, o atidėjiniai ir yra tam tikra įsipareigojimų rūšis. (D. Poškaitė, O. Molienė, J. Mackevičius, 2007)

Taip pat panaudojus atidėjinius gali kisti ir kiti apyvartinio kapitalo santykiniai rodikliai:

Grynojo apyvartinio kapitalo ir pajamų santykis;

Grynojo apyvartinio kapitalo ir turto santykis.

Grynojo apyvartinio kapitalo rodikliai apima trumpalaikių įsipareigojimų, bei trumpalaikio turto straipsnius (Saravanan ir kt., 2017)

Taigi, apibendrinant galima teigti, jog siekiant įvertinti įmonės vykdomos veiklos ir atidėjinių poveikį įmonės veiklai, yra būtina apskaičiuoti visus šiuos rodiklius. Juos apskaičiavus ir atlikus palyginamąją analizę, bus įvertinta, ar rodikliai kinta ir jeigu taip – ar šis kitimas daro reikšmingą įtaką įmonių finansiniam rezultatui.

2. ATIDĖJINIŲ ĮTAKOS ĮMONĖS REZULTATAMS TYRIMO METODIKA

Kaip buvo aptarta teorinėje darbo dalyje, šio darbo tikslas yra įvertinti, kaip atidėjinių formavimas veikia įmonės finansinius rezultatus. Šioje tyrimo dalyje bus apibrėžiama tai, kokia tyrimo strategija ir struktūra bus taikoma, siekiant įgyvendinti šį tikslą. Finansinių ataskaitų duomenų analizė, leis įvertinti tai, kaip atidėjiniai veikia likusius įmonės finansinius rezultatus – pelną, sumokamus mokesčius, turimus trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus, turtą.

2.1. Įmonių finansinių ataskaitų tyrimo strategija

Yra skiriamos dvi taikomųjų tyrimų metodologijos strategijos – tai kiekybinis tyrimas ir kokybinis tyrimas. Šiame tyrime yra naudojama mišri kiekybinio ir kokybinio tyrimo strategija. Šio tyrimo dizainas grindžiamas šiais metodais: mokslinės literatūros analize, atvejų studija ir sistemine gautų duomenų analize. Pirminė kokybinė analizė yra atliekama analizuojant jau anksčiau atliktus mokslinius darbus, apibrėžiant atidėjinius, bei tai, kaip šios finansinės sumos gali veikti kitus įmonės finansinius rezultatus.

Kiekybinis atskirų atvejų tyrimas bus atliekamas analizuojant atrinktų įmonių finansines ataskaitas. Šio tyrimo tikslas statistiškai apskaičiuoti įmonių finansinius rodiklius ir atskleisti kaip atidėjiniai veikia įmonės finansinius rezultatus. Pirmiausia bus apskaičiuojami įmonių finansiniai rodikliai pagal finansinių ataskaitų duomenis, kuriose pripažinti ir atskleisti atidėjiniai. Šie apskaičiuoti rodikliai bus laikomi baziniais rodikliais. Vėliau tie patys rodikliai bus apskaičiuojami eliminuojant visas atidėjinių sumas. Atidėjinių sumos eliminuojamos iš ilgalaikių, ar trumpalaikių įsipareigojimų straipsnių, perskaičiuojamas įmonių bendrasis pelnas, bei nuosavas kapitalas. Pirmu skaičiuojamuoju periodu atidėjinių sumos eliminuojamos iš įsipareigojimų straipsnių. Antru ir vėlesniais periodais, eliminuojant atidėjinių sumas, daroma prielaida, kad atidėjiniai, pripažinti ankstesniame periode, skaičiuojamuoju periodu yra išmokėti. Jeigu įmonių aiškinamajame rašte nebus atskleista atidėjinių pripažinimo ir išmokėjimo sumos, bus laikoma, kad išmokėta visa, ankstesniu periodu pripažinta atidėjinių suma, o finansinės padėties ataskaitoje nurodyta atidėjinių suma bus laikoma, kaip naujai pripažinta. Taip pat laikoma, kad antrais ir paskesniais analizuojamais periodais atidėjinių sumos pelno (nuostolių) ataskaitose yra pripažintos kaip sąnaudos. Dėl šios priežasties sąnaudų suma bus sumažinta atidėjinių suma, pripažinta ankstesniais periodais. To pasekoje keisis įmonių bendrasis ir grynasis pelnas, taip pat ir einamojo periodo nuosavo kapitalo suma.

Apskaičiuoti baziniai rodikliai bus lyginami su rodikliais, apskaičiuotais eliminavus atidėjinių sumas. Taip pat atitinkamai bus atlikta įmonių horizontalioji analizė, kuri parodys, kaip keičiasi

finansinių ataskaitų sumos per periodus. Baziniu rodikliu bus laikoma ankstesnio periodo finansinių ataskaitų suma.

Įmonių finansinių rodiklių analizės praktikoje, atsižvelgiant į daugelį literatūroje aprašytų rodiklių analizės rekomendacijų ir apskaičiavimo metodikų, skiriamos keturios finansinių rodiklių grupės:

- pelningumo rodikliai;
- veiklos efektyvumo (turto valdymo) rodikliai;
- mokumo (likvidumo) rodikliai;
- kapitalo struktūros rodikliai.

Atliekant tyrimą bus įvertinta, kurios grupės ir kurie finansiniai rodikliai kinta, priklausomai nuo suformuotų atidėjinių ir kitų finansinių ataskaitų straipsnių dydžių. „Finansinių rodiklių paskirtis – teikti įvairiems vartotojams vertingą ir ekonominiams sprendimams priimti reikalingą informaciją“. (Butkevičienė, I. 2008, p. 11).

Taigi, visų šių duomenų analizė, leis įvertinti tai, kaip atidėjiniai veikia likusius įmonės finansinius rezultatus – pelną, sumokamus mokesčius, turimus trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus, turtą.

2.2. Įmonių finansinių ataskaitų imtis

Tyrimo imties sudarymas yra itin svarbus siekiant efektyviai atsirinkti reprezentatyvią nagrinėjamo reiškinio populiaciją, kuri leistų generalizuoti įvertinti tyrimo objekto atributus. Pasirinkto tyrimo imtis yra reprezentatyvi, jeigu ji parodo tiriamojo objekto galimas reikšmes visos atrankos aibėje. (Rupšienė, 2007). Šiuo atveju bus atrenkamos finansinės ataskaitos, kuriuose bus atskleistas tyrimo objektas. Tyrimo imties sudarymui pasirinkta netikimybinė tikslinė atranka, tikslingai ieškant įmonių, kurių finansinėse ataskaitose buvo atskleistos suformuotų atidėjinių sumos.

Netikimybinė tikslinė atranka yra taikoma tuomet, kai analizuojamo reiškinio populiacijos vienetų yra daugiau negu atliekamo tyrimo apimtimi būtų galima išanalizuoti. Dėl šios priežasties yra pasirenkami tam tikri tikslinę tyrimo grupę atspindintys vienetai. Kadangi įgyvendinant tyrimą, bus atliekama įvairiapusiška analizuojamų įmonių finansinių duomenų analizė, pasirinkta tyrimo imtis yra sąlyginai nedidelė, tačiau ji atitinka netikimybinės tikslinės imties apibrėžimą ir leidžia efektyviai patvirtinti arba paneigti šio darbo įvadinėje dalyje suformuluotą hipotezę (Rupšienė, 2007). Tyrimo imties sudarymui pasirinkta netikimybinė tikslinė atranka, tikslingai ieškant įmonių, kurių finansinėse ataskaitose buvo atskleistos suformuotų atidėjinių sumos.

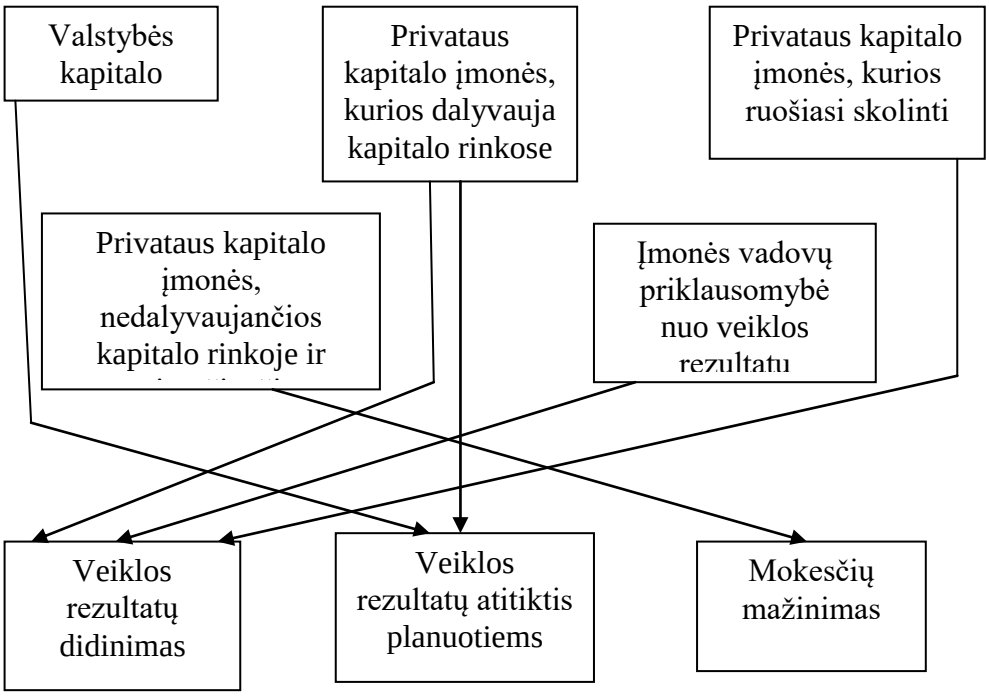
Tikslinė atranka atliekama kai tyrėjas imčiai atsirenka konkrečius elementus priklausomai nuo tyrimo tikslų. Šio tyrimo apimtyje, atliekant tikslinę atranką, autorius atsirinks tik tas finansines ataskaitas, kuriose galima atrasti prasmingos informacijos apie tiriamąjį dalyką. (A. Telešienė, 2008).

Patogioji atranka pasirenkama tuomet, kai atsirenkami lengviausiai prieinami generalinės aibės vienetai, o kritinė atranka, kai imties vienetai atrenkami pagal tam tikrą kriterijų (Rupšėnienė, 2007).

2.3. Atrinktų įmonių kriterijai

Reprezentatyvumas:

Audituojamos, didelės įmonės, savo srities lyderės, kuriančios pridėtinę vertę Lietuvoje, kurių ataskaitos skelbiamos viešai, prekiaujama įmonių akcijomis biržoje. Tokios įmonės pasižymi skaidrumu, veiklos rezultatų atitikimu planuotiems (stebint biudžetą), ataskaitų patikimumu. (žr. 2.pav.)

2 pav. Atvaizduotas veiklos rezultatų atitikimo planuotiems schema

Šaltinis: sudaryta autorių B. Galinienė, L.Mašalaitytė, 2007, p.15

Šio tyrimo rėmuose, siekiant reprezentatyviai įvertinti atidėjinių įtaką įmonių veiklai, yra pasirenkami šie kriterijai:

1. Įmonė turi atitikti vidutinės, arba didelės įmonės kriterijus pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 4 str.;

2. Įmonė yra viena iš didžiausių savo veiklos atstovių regione;
3. Įmonė sukaupusi atidėjinius ir juos atskleidusi finansinėse ataskaitose.
4. Įmonės finansinės ataskaitos yra skelbiamos viešai.

Atrankoje svarbu turėti įvairios veiklos šakų įmones, kadangi kiekvienoje veiklos srityje tikėtina bus formuojami skirtingų atidėjiniai tiek pobūdžiu, tiek suma ar laikotarpiu. Šioje įmonių atrankoje dalyvaus didžiausios pieno perdirbimo įmonės, kurios perdirba apie 95 procentus viso perdirbamo pieno Lietuvoje. Lietuvoje pieno perdirbimo įmonių yra apie 20. Didžiausios pieno perdirbimo įmonės savo produkciją realizuoja ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Lietuva tarp visų Baltijos šalių turi stipriausią pieno perdirbimo pramonę.

Taip pat bus atrinktos elektros sektoriaus įmonės. Elektros energetikos sektorius apima tokias veiklas kaip, energijos gamyba, skirstymą, tiekimą, prekybą energija. Bus atrinktos didžiausios įmonės Lietuvoje vykdančios elektros gamybos, skirstymo ir perdavimo paslaugas. Į atranką bus įtrauktos ir kitos šakos – mažmeninė prekyba, lietuviškos produkcijos gamyba, šalies naftos sektoriuje veikianti įmonė, telekomunikacijų ir kitų susijusių paslaugų įmonė ir statybų sektoriaus įmonė. Atrinktų įmonių veiklos įvairovė leis analizuoti atidėjinių poveikį skirtinguose veiklos sektoriuose ir gautus rezultatus palyginti tarpusavyje.

Išanalizavus Nasdaq Baltic skelbiamas finansines ataskaitas ir įvertinus, kuriose ataskaitose suformuoti ir atskleisti atidėjiniai, šiam tyrimui pasirenkamos šių įmonių finansinės ataskaitos už 2015 – 2019 veiklos periodus:

1. AB „Rokiškio sūris“ – pieno pramonės įmonė, viena iš lyderių Lietuvoje, turinti dukterinių bendrovių tiek Lietuvoje, tiek Latvijoje. Įmonė veikia nuo 1925 metų. Turit ISO 14001 ir FSSC + ISO 22000 sertifikatus.
2. AB „Žemaitijos pienas“- trečias pagal dydį pieno perdirbimo koncernų Lietuvoje. Įmonės akcijos kotiruojamos vertybinių popierių biržoje. Įmonės produkcija pelniusi apdovanojimų „Superior taste Award“. Įmonė veiklą vykdo nuo 1924 metų. Turi ISO 22000 ir ISO 9001 sertifikatus.
3. AB „Pieno žvaigždės“ – pieno perdirbimo įmonė, viena iš lyderių Lietuvoje. Jos superkamo pieno kiekis tenkantis vienam gyventojui yra didesnis, nei pripažintų milžinų Vokietijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje ir UK. Savo produkciją eksportuoja daugiau kaip į 40 pasaulio šalių. Bendrovės akcijos kotiruojamos vertybinių popierių biržoje.
4. AB „Utenos trikotažas“ – yra didžiausia trikotažo gamybos įmonių Centrinėje ir Rytų Europoje. vienintėlė įmonė Lietuvoje, gaminanti ekologišką produkciją, pažymėtą ES eko ženklu „Europos gėlė“. Įmonė vykdo veiklą nuo 1967 metų.
5. APB „Apranga“ –mažmeninės prekybos lyderė Baltijos šalyse, bendradarbiaujanti su garsiausiais prekių ženklais Europoje ir pasaulyje. Nuo 1997 metų listinguojama vertybinių

popierių biržoje, nuo 2005 metų įtraukta į oficialų Baltijos šalių prekybos sąrašą. Valdo 6 skirtingų tipų parduotuvių tinklus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

6. AB „Snaigė“ – didžiausia šaldymo įrangos gamintoja Lietuvoje. Eksportuoja apie 90 % produkcijos į daugiau kaip 30 Europos, Azijos ir Afrikos šalių. Įmonė vykdo veiklą nuo 1963 metų. Apdovanota „metų gaminio“ aukso medaliais, ‚metų eksportuotojo“ apdovanojimais, skirtas Lietuvos „Inovatyvios įmonės“ prizas. Turi ISO 9001, ISO 1400, BS OHSAS 18001 sertifikatus.
7. AB „Panevėžio statybos trestas“ – viena iš didžiausių statybų įmonių Lietuvoje, veiklą vykdanti daugiau kaip 60 metų. Pelniusi ne vieną apdovanojimą už statybą ir projektavimo darbus. Projektus vysto ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Įmonė vykdo veiklą nuo 1957 metų. Turi ISO 90001, ISO 14001. LST 1977 sertifikatus.
8. AB „Telia Lietuva“ – tarptautinės „Tellia company“ įmonių grupės, veikiančios Šiaurės ir Baltijos šalyse narys, viena iš telekomunikacijų, IT ir TV paslaugas teikiančių bendrovių lyderių Lietuvoje. Bendrovė vykdo veiklą nuo 1992 metų. Įmonė yra „Telia company“ įmonių grupės, veikiančios Šiaurės ir Baltijos šalyse, dalis. Turi ISO 20000, ISO 27001, ISO 9001, ISO 14001 ir ISO 45001 sertifikatus.
9. AB „Klaipėdos nafta“ – regione lyderiaujanti, saugos kultūrą puoselėjanti, tarptautinės SGD rinkos narė. Įmonės pagrindinė veikla – naftos produktų terminalo ir suskystintų dujų terminalo krovos, saugojimo, tiekimo į magistralinį vamzdyną paslaugos. Valstybei priklauso 72,32 % šios įmonės akcijų. Turi ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001 sertifikatus.
10. AB „Energijos skirstymo operatorius“ – valstybės kapitalo, kurį valdo „Ignitis grupė“ įmonė. Įmonės veikla – elektros energijos skirstymas ir dujų skirstymas. ESO aptarnauja 1,6 mln. Klientų Lietuvoje. Aptarnaujamas plotas kvadratiniais metrais siekia 65,3 tūkstančius. „Thomson Reuters“ ESO paskelbė viena geriausių tarp 25 pasaulio energetikos bendrovių. Taip pat įmonė turi ir kitų svarbių apdovanojimų. Turi ISO 14001 ir ISO 45001 sertifikatus.
11. AB „Litgrid“ – Lietuvos elektros perdavimo operatorius, įgyvendinęs tokius projektus kaip „NordBalt“, „Litpollink“. Valdo elektros energijos srautus ir palaiko stabilią elektros sistemos veiklą. Įmonę tiesiogiai kontroliuoja LR energetikos ministerija. Įmonė veiklą vykdo nuo 2010 metų. Bendrovės akcijomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje.
12. AB „Ignitis gamyba“ – valdo ir vysto didžiausius elektros energijos ir šilumos gamybos pajėgumus Lietuvoje. Užtikrina viso Baltijos ir Šiaurės šalių regiono energetikos sistemų saugumą. Taip pat bendrovė prisideda prie trijų Baltijos šalių sinchronizacijos su kontinentinėmis Europos elektros tinklų sistemų projekto, kuris bus įgyvendintas 2025 metais. Akcijomis prekiauja vertybinių popierių birža.

2.4. Atidėjinių poveikio įmonių rezultatams tyrimo loginis planas

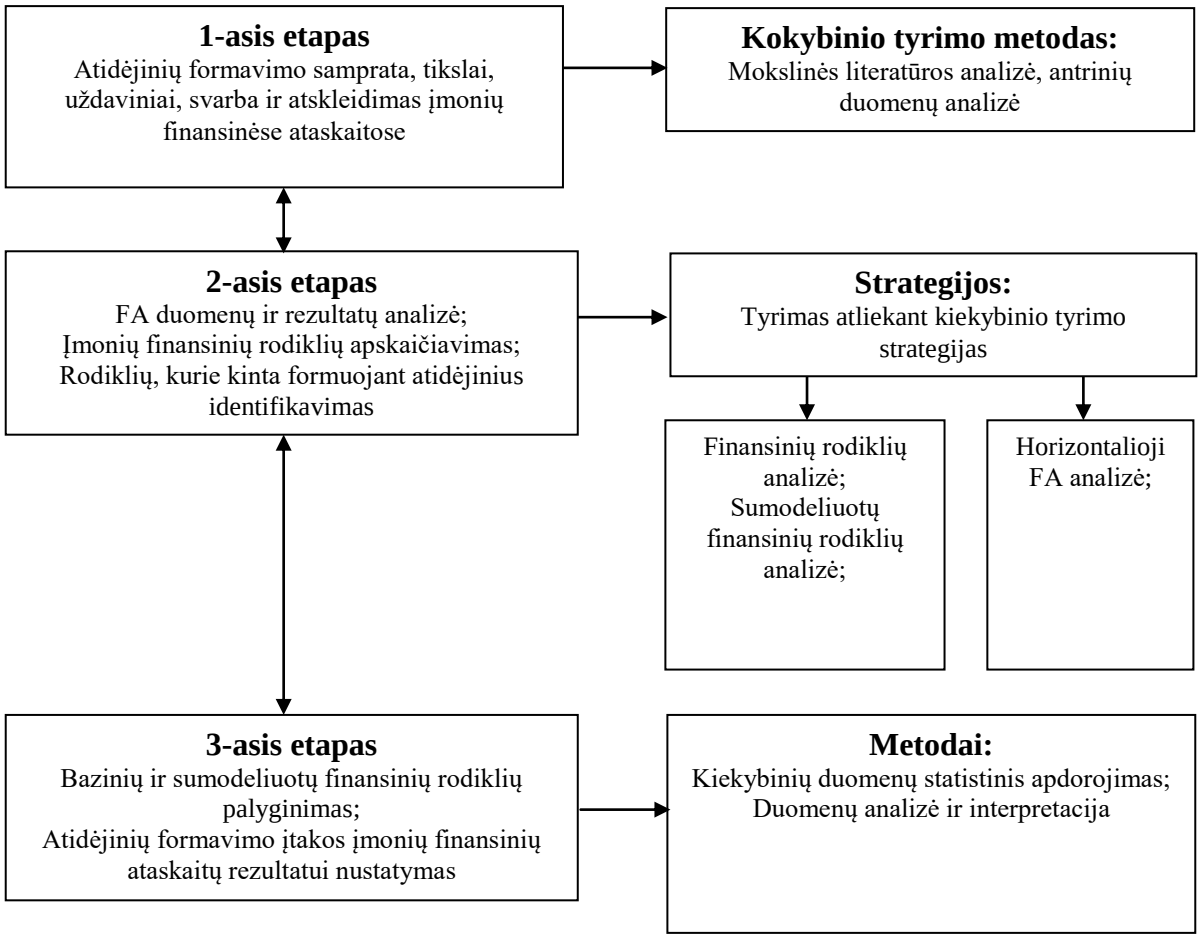
Pasirinkto tiriamojo reiškinio analizę sudaro trys etapai:

- *Pirmą etapą* sudaro mokslinės literatūros ir ankstesnių tyrimų analizė, atidėjinių samprata, funkcijos, tikslai, atskleidimas finansinėse ataskaitose, vartotojai ir patikimumo svarba. Ši anksčiau atliktų mokslinių darbų analizė leidžia suformuluoti hipotezes ir identifikuoti priklausomus ir nepriklausomus kintamuosius, kurie daro įtaką atliekamo tyrimo objektui – įmonės finansiniams atidėjiniams.
- *Antrojo etapo* metu, siekiant įvertinti, kokią įtaką atidėjinių formavimas daro įmonių veiklos rezultatui bus analizuojami dvylikos, aukščiau išvardintų įmonių finansinių ataskaitų duomenys. Pasirinktas atvejų studijų metodas, kaip geriausiai atspindintis atidėjinių įtaką įmonių finansinių ataskaitų rezultatui. „Atvejo studija – tai toks tyrimas, kurio metu socialinės problemos analizuojamos ištiriant tik vieną ar kelis jų raiškos atvejus.“ (A. Telešienė, 2008). Atvejų analizė apims 5 metų laikotarpį (2015-2019 m.), t.y. naujausius įmonių finansinių ataskaitų duomenis. Analizės metu bus tiriami faktiniai finansinių ataskaitų duomenys ir sumodeliuoti finansinių ataskaitų duomenys, darant prielaidą, kad atidėjiniai visai nesuformuoti. Šiame etape siekiama apskaičiuoti įmonių finansinius rodiklius, kai atidėjinių sumos, atskleistos finansinėse ataskaitose ir, kai analogiškose finansinėse ataskaitose, atidėjinių sumos bus nevertinamos (eliminuojamos).

Tokiu būdu bus lyginami realų finansinių ataskaitų rodikliai su sumodeliuotais įmonių finansiniais rodikliais. Taip pat siekiama nustatyti rodiklius, kuriems atidėjiniai daro įtaką. Šio tyrimo apimtyje bus analizuojami finansinių rodiklių pokyčiai, t.y. ar analizuojamas rodiklis kinta panaudojus, ar eliminavus atidėjinius. Tie rodikliai, kuriems atidėjinių sumos įtakos nedaro, nestebimas jų pokytis, tolimesniame tyrime nedalyvauja. Taip pat bus atliekama horizontalioji įmonių finansinė analizė. Bus analizuojami duomenys įmonių finansinėse ataskaitose su ir be atidėjinių. Taip bus siekiama išsiaiškinti kaip įmonių finansinių ataskaitų sumos kinta analizuojamų laikotarpių laike. Baziniu rodikliu bus laikomas praėjusio laikotarpio sumos, kurios bus lyginamos su tiriamojo laikotarpio sumomis. Rodiklio pokytis apskaičiuojamas iš išvestinio rodiklio atėmus bazinį rodiklį. Visi įmonių finansinių ataskaitų skaičiai bus išreikšti tūkstančiais eurų.

- *Trečiojo etapo* metu interpretacinės atvejų analizės duomenys bus lyginami su faktiniais finansinių ataskaitų duomenimis, taip siekiant nustatyti kuo skiriasi įmonių finansiniai rodikliai, kai atidėjinių sumos, atskleistos finansinėse ataskaitose ir, kai analogiškose finansinėse ataskaitose atidėjinių sumos išeliminuotos. Kitaip sakant bus analizuojamas finansinio rodiklio pokytis ir analizuojami šio pokyčio veiksniai. Naudojami finansinių

rodiklių apskaičiavimo metodai ir formulės aprašyti atidėjinių poveikio verslo finansiniam rezultatui skyriuje.

3 pav. Atidėjinių poveikio įmonių rezultatams tyrimo loginis planas

2.5. Įmonių finansinių ataskaitų, kuriose atskleistos atidėjinių sumos, tyrimo ribotumas

Tyrimas gali būti netikslus dėl duomenų trūkumo, kadangi ne visos įmonės finansinėse ataskaitose detaliai atskleidžia atidėjinių paskirtį, pobūdį, jų formavimo tikslą, bei pokyčius. Dažnai tai būna bendro pobūdžio eilutė ataskaitose, nurodant tik straipsnio pavadinimą „atidėjiniai“. Taip pat finansinėse ataskaitose nereikšmingos atidėjinių sumos gali slėptis po „kitų įsipareigojimų“ straipsniu, kas turi įtakos analizuojant atidėjinių sumas ir jų įtaką finansiniam rezultatui. Jeigu tokios sumos aiškinamajame rašte nėra išskaidytos detaliau ir paaiškintos, identifikuoti atidėjinių sumas neįmanoma. Taip pat daugelis įmonių neatskleidžia atidėjinių judėjimo – kokios sumos yra panaudotos, kurios nurašytos, kokios sumos naujai pripažintos. Dažnai ataskaitose parodoma tik pokyčio suma, kas apsunkina tikslų finansinių rezultatų apskaičiavimą. Dėl šių apribojimų buvo vykdoma tikslinė atranka, detaliai ieškant įmonių, kurios atidėjinius finansinėse ataskaitose yra atskleidusios.

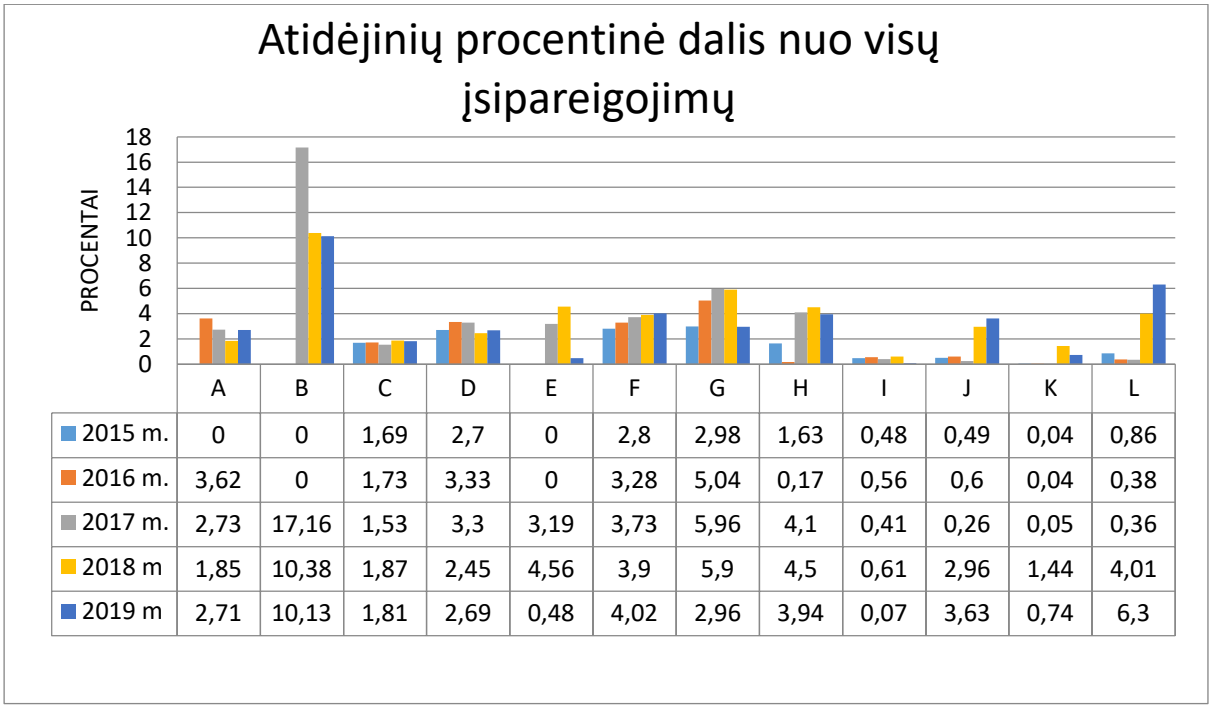
3. ATIDĖJINIŲ ĮTAKOS ĮMONĖS FINANSINIAMS REZULTATAMS VERTINIMAS

Šiame skyriuje bus analizuojamos dvylikos atrinktų įmonių finansiniai rezultatai, pagal pritaikytą metodologiją. Empirinis tyrimas apima 2015 – 2019 finansinius metus. Visų įmonių finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais. Skyriuje taip pat bus apžvelgiami rodiklių pokyčiai rengiant finansines ataskaitas su atidėjinių sumomis ir be jų. Remiantis atliktos analizės rezultatais bus atsakyta į iškeltą hipotezę ir nustatyta kokią įtaką atidėjiniai daro įmonių finansiniam rezultatui.

3.1. Atrinktų įmonių finansinių rodiklių analizė

Analizuojant įmonių finansinių ataskaitų duomenis suinteresuoti asmenys gilinasi į įmonių finansinius rodiklius, pelningumą, kapitalo struktūrą, turimus įsipareigojimus ir kitus svarbius rodiklius. Pagrindiniai rodikliai, kurie apibūdina įmonių finansinę būklę yra trys – turto, įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo (Pridotkienė, J., Dapkus, M., 2010). Įmonių veiklos rezultatus galime matyti pelne ir nuostolyje. Šiame darbe analizuojami atidėjinių, kurie yra įsipareigojimų dalis svarba ir įtaka finansiniams rodikliams. Atrinktų įmonių finansinėse ataskaitose įsipareigojimų sudėtyje esantys atidėjiniai sudaro tam tikrą visų įsipareigojimų procentinę dalį. Pateikiamose lentelėse kiekvienai įmonei suteikiama koduotė raidėmis:

A. AB „Rokiškio sūris“
B. AB „Žemaitijos pienas“
C. AB „Pieno žvaigždės“
D. AB Utenos trikotažas
E. APB „Apranga“
F. AB „Snaigė“
G. AB „Panevėžio statybos trestas“
H. AB „Telia Lietuva“
I. AB „Klaipėdos nafta“
J. AB „Energijos skirstymo operatorius“
K. AB „Litgrid“
L. AB „Ignitis gamyba“

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
2015 m.	0	0	1,69	2,7	0	2,8	2,98	1,63	0,48	0,49	0,04	0,86
2016 m.	3,62	0	1,73	3,33	0	3,28	5,04	0,17	0,56	0,6	0,04	0,38
2017 m.	2,73	17,16	1,53	3,3	3,19	3,73	5,96	4,1	0,41	0,26	0,05	0,36
2018 m	1,85	10,38	1,87	2,45	4,56	3,9	5,9	4,5	0,61	2,96	1,44	4,01
2019 m	2,71	10,13	1,81	2,69	0,48	4,02	2,96	3,94	0,07	3,63	0,74	6,3

4 pav. Pateikiama suformuoti atidėjiniai nuo visų įsipareigojimų procentais

Iš pateiktos lentelės duomenų matoma, kad įmonė „B“ turi didžiausią procentą atidėjinių, nuo visų įsipareigojimų. Šios įmonės suformuoti atidėjiniai sudaro nuo 10,13 % iki 17,16 % visų turimų įsipareigojimų sumos. Įmonė, kaip ir kitos yra sukaupusi atidėjinius į pensiją išeinančių darbuotojų išmokoms, taip pat papildomas išmokas darbuotojams. Įmonė finansinėse ataskaitose yra atskleidusi atidėjinius prie ilgalaikių atidėjinių straipsnio, tačiau trumpalaikių atidėjinių dalis įkalkuliuota į kitus trumpalaikius įsipareigojimus. Atidėjinių judėjimas atskleistas aiškinamojo rašto pastabose. Įmonė 2015 – 2016 m. laikotarpiu atidėjinių neformavo. Gan aukštas atidėjinių procentas įsipareigojimuose taip pat rodo, kad įmonė neturi didelių įsipareigojimų finansinėms institucijoms, tiekėjams ir kitiems kreditoriams.

Įmonės A ir E pradiniais tiriamais laikotarpiais atidėjinių taip pat suformavusios nebuvo, arba jie nebuvo atskleisti finansinėse ataskaitose, vėliau buvo suformuoti pensiniai atidėjiniai darbuotojams. Kaip ir prieš tai paminėta įmonė, taip ir šios atidėjinius pensiniam fondui tikėtina pradėjo formuoti dėl to, kad 2016 m. 12 28 įsigaliojo pakeistas 31- asis apskaitos standartas „Atlygis darbuotojui“, pagal kurį įmonėms atsiranda prievolė tokius atidėjinius formuoti.

Įdomu pastebėti, kad įmonė „L“ trejus pirmus tiriamus laikotarpius didesnio procento atidėjinių nebuvo suformavusi, tačiau 2019 m. šios įmonės suformuoti atidėjiniai sudaro 6,3 % nuo visų įsipareigojimų sumos. Skirtumas atsiranda dėl to, kad 2019 metais buvo suformuotas papildomas atidėjinys Elektrėnų komplekso 5 ir 6 blokų demontavimui, bei kaminų išardymui. 2018 metais šis atidėjinys taip pat buvo suformuotas, tačiau 2019 m . sukaupta papildomai. Kaip įmonė nurodo

aiškinamajame rašte, pagrindinė šio atidėjinio suformavimo priežastis – sveikatas ir saugumas, apie demontavimo ketinimus įmonė buvo paskelbusi viešai.

Gana stabiliai atidėjinius formuoja įmonės C, D, F ir G. Jose nėra jokių žymių pasikeitimų lyginant tiriamus periodus. Įmonė G, skirtingai nei kitos įmonės, formuoja atidėjinius darbuotojų pensijų fondui ir garantiniam remontui. Dėl to stebimas šiek tiek didesnis atidėjinių procentas nuo visų įmonės turimų įsipareigojimų. Dvejų metų garantiniam remontui atidėjinius formuoja ir įmonė F. Nuo 2018 m. atidėjinį garantijoms formuoja ir įmonė K. Šiek tiek aukštesnis atidėjinio procentas stebimas ir įmonėje H, kadangi jos finansinėse ataskaitose yra atskleistas restruktūrizavimo atidėjinys (kompensacija darbuotojams pagal Bendrovės patvirtintą restruktūrizavimo planą).

Papildomas specifinis atidėjinys, būdingas įmonei J formuojamas nuo 2018 metų – atidėjinys servitutų kompensacijai. Palyginamuosiuose šios įmonės skaičiuose nuo 2018 metų matomas atidėjinių procentinis padidėjimas.

Analizuojant lentelėje esančius duomenis, galima pastebėti, kad įmonių atidėjinių dalis įsipareigojimuose yra labai maža, apskaičiuotas bendras visų atidėjinių vidurkis – 2,89 procentai. Atidėjinį pensiniam fondui formavo visos tiriamos įmonės. Nežymūs procentiniai pokyčiai stebimi tuo metu, kai įmonės suformuoja kitus, specifinius veiklai atidėjinius.

3.1.1. Likvidumo ir mokumo rodikliai

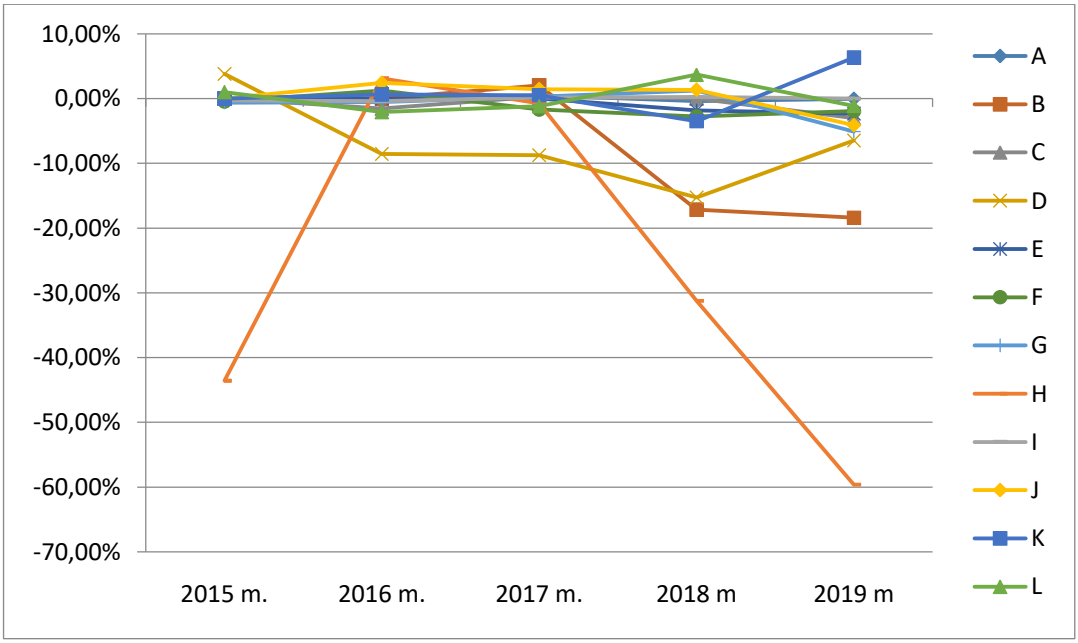
Šioje dalyje bus analizuojami tiriamų įmonių apyvartinio kapitalo ir likvidumo rodikliai, bei jų pokytis eliminavus atidėjinius. Pirmiausiai buvo apskaičiuotas visų įmonių apyvartinis kapitalas, vėliau - santykiniai apyvartinio kapitalo rodikliai ir jų pokyčiai. (žr. P1, P2)

Pakankamas likvidumo lygis parodo kiekvienos įmonės stabilumą, gebėjimą turimą turtą paversti likvidžiu. Įmonės paprastai nori turėti kuo didesnį grynąjį apyvartinį kapitalą ir jo siekia.

Apyvartinis kapitalas parodo kiek turto įmonė turi daugiau (ar mažiau) už trumpalaikius įsipareigojimus. Didesnis teigiamas rodiklis parodo aukštesnį įmonės likvidumo lygį. Apyvartinis kapitalas įmonėje yra tarsi likvidumo rezervas, kuris gali būti panaudotas nenumatytiems atvejams. Didesnis apyvartinis kapitalas reikalingas toms įmonėms, kurios negali pasiskolinti lėšų veiklai, ar neturi kredito linijos banke. Pateiktoje lentelėje matome, kad kai kurios įmonės tam tikru laikotarpiu turi neigiamą apyvartinio kapitalo reikšmę. Tai rodo, kad šios įmonės gali neįvykdyti savo trumpalaikių įsipareigojimų. Tačiau, kai kurioms verslo šakoms yra būdingas toks neigiamas apyvartinio kapitalo rodiklis. Tai taip pat gali rodyti, kad įmonė ypač efektyviai sugeba finansuoti trumpalaikes investicijas. Gamybinių įmonių, kurios turi ilgą gamybos ciklą ir su didesniais mokėjimų

atidėjiniais, apyvartinis kapitalas paprastai yra didesnis. Prekybos įmonės, kurios iš anksto atsiskaito už prekes ir paslaugas, turi žemesnį absoliutaus apyvartinio kapitalo rodiklį.

Iš pateiktos P1 priedo lentelės apyvartinio kapitalo skaičių matome, kad atidėjinių eliminavimas rodiklio reikšmingai nepakeičia. Skaičiuojama pagal tradicinę formulę: trumpalaikis turtas – trumpalaikiai įsipareigojimai. Eliminuojant atidėjinius iš trumpalaikių įsipareigojimų atimama suma, lygi trumpalaikiams atidėjiniams, o iš trumpalaikio turto atimama einamaisiais metais išmokėto atidėjinio suma, priskaičiuota ankstesniame periode. Po atidėjinių eliminavimų galime sudaryti procentinę pokyčio lentelę, kur bazinis rodiklis (100 %) yra absoliutus apyvartinio kapitalo rodiklis tam tikrame periode. (žr. P2)

5 pav. Grafike atvaizduoti apyvartinio kapitalo pokyčiai procentais

Pateiktame grafike matome, kad daugumos įmonių apyvartinio kapitalo rodiklis išlieka stabilus ir pokytis vidutiniškai svyruoja apie 3,58 %. Tačiau įmonės H apyvartinio kapitalo rodiklis, jį perskaičiavus, pasikeičia gan stipriai. Nežymus pasikeitimas stebimas įmonėse B ir D.

Įmonės H apyvartinio kapitalo pokytis grafike skiriasi nuo kitų analizuojamų įmonių grafikų. 2015 metais apyvartinio kapitalo pokytis 43,57 %, o 2019 metais 59,62 % (žr. P2). Analizuojant apyvartinio kapitalo sumas H įmonėje (žr. P1), galime pastebėti, kad bendra atidėjinių suma eliminuojama iš trumpalaikio turto straipsnio atsiranda tik 2016 metais (žr. P37). Dėl to atidėjinių suma, eliminuota tik iš einamojo laikotarpio įsipareigojimų sumos (840 tūkst. Eur). Rodiklis neturi eliminuoto trumpalaikio turto skaičiaus iš ankstesnio periodo, kadangi įmonė savo 2015 metų finansinėse ataskaitose panaudotų atidėjinių sumos neatskleidžia. Rodiklio pokyčio vertinti, kaip

esminio neturėtumėm. Sekančiais dvejais tiriamaisiais laikotarpiais įmonės H rodiklis išlieka stabilus ir svyruoja nežymiai. Atidėjinių eliminavimo sumos 840 tūkst. Eur ir 338 tūkst. Eur. (žr. P37). 2018 metais absoliutaus apyvartinio kapitalo rodiklio pokytis ženkliai pakinta (iki 31,26 %) (žr. P2). Taip atsitinka dėl to, kad 2017 metais yra suformuoti (10741 tūkst. Eur) ir 2018 metais panaudoti restruktūrizavimo atidėjiniai (10971 tūkst. eur) (žr. P35 ir P37). Jeigu įmonė finansinėse ataskaitose nėra atskleidusi atidėjinių panaudojimo, šio tyrimo aprėptyje manoma, kad praeitu laikotarpiu suformuotas atidėjinys yra išmokėtas, ar padengtas turtu, o einamaisiais metais suformuotas iš naujo. 2018 metais įmonės grynasis apyvartinis kapitalas sudaro 34243 tūkst. eur., ir eliminavus atidėjinių sumą, lygią 10741 tūkst. eur., atitinkamai mažėja ir apyvartinio kapitalo rodiklis. Analogiška situacija yra ir su 2019 metų pokyčiu (59,62%). Sąlyginai didelė, lyginant su nuosavo apyvartinio kapitalo rodikliu, eliminuota suformuotų ir panaudotų atidėjinių suma, ženkliai pakeičia apyvartinio kapitalo absoliutų rodiklį. Tačiau, apskaičiuojant šį rodiklį, buvo taikomas bendras visoms įmonėms skaičiavimo modelis. Kai kurioms įmonėms apskaičiuojant apyvartinio kapitalo rodiklį reiktų eliminuoti su ne pagrindine įmonės veikla susijusias sumas. Galima būtų manyti, kad restruktūrizavimo atidėjiniai nėra H įmonės su pagrindine veikla susiję įsipareigojimai, todėl vertinti šios įmonės apyvartinio kapitalo rodiklio pokytį, apskaičiuotą pagal bendrą metodiką, nereikėtų.

Įmonė B taip pat šiek tiek išsiskiria grafike, pagal šio analizuojamo rodiklio pokytį. 2015 – 2016 metais įmonė atidėjinių neformavo (žr. P35 ir P37). Atitinkamai 2017 metais neturėjo išmokėtų ar padengtų turtu atidėjinių, kuriuos būtų galima eliminuoti. 2018-2019 metais buvo eliminuotos atidėjinių sumos iš trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų, ko pasekoje pasikeitė ir apyvartinio kapitalo absoliutus rodiklis, lyginant su trimis pirmais periodais. Kaip ir įmonėje H, sąlyginai maža apyvartinio kapitalo suma, lyginant su panaudotais ir suformuotais atidėjiniai, lemia ženklų apyvartinio kapitalo pokytį, eliminavus atidėjinius. Reiktų įvertinti, ar įmonėje B suformuoti atidėjiniai papildomoms darbuotojų išmokoms yra susiję su įmonės pagrindine veikla. Ši informacija nėra atskleista įmonės finansinėse ataskaitose, todėl galime manyti, kad šioje įmonėje absoliutus apyvartinio kapitalo rodiklis gali būti apskaičiuotas pagal kitokią, nei bendra tyrimo metodiką.

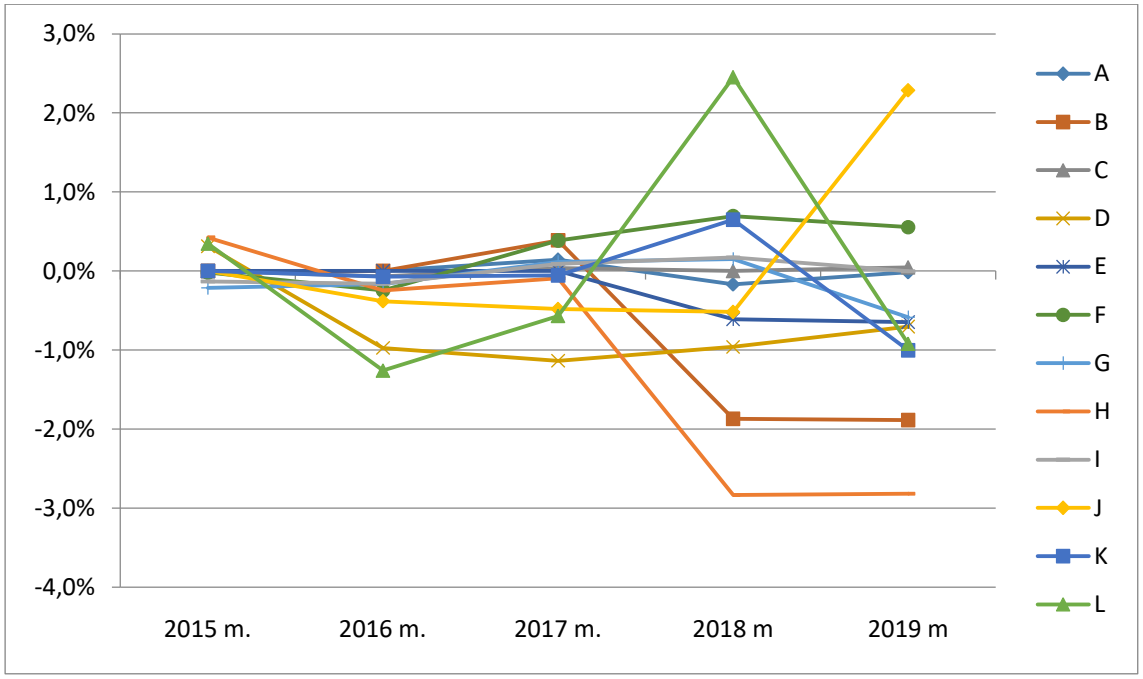
Įmonės D apyvartinio kapitalo suma, lyginant su atidėjinių sumomis yra sąlyginai nedidelė. Atidėjinių sumos, tiek suformuotų, tiek panaudotų tiriamaisiais laikotarpiais yra panašios (žr. P35 ir P 37). Grynasis apyvartinis įmonės D kapitalas tiriamaisiais laikotarpiais pateiktas P1 priedo lentelėje. Kaip ir anksčiau išanalizuotose įmonėse, sąlyginai mažas apyvartinio kapitalo rodiklis, lyginant su atidėjinių sumomis, pakeičia apyvartinio kapitalo rodiklius, eliminavus atidėjinių sumas. Iš pateiktų grafikų, galime manyti, kad atidėjinių sumų dydis gali nulemti apyvartinio kapitalo pokyčio rodiklį.

Kadangi santykiniai apyvartinio kapitalo rodikliai tiesiogiai priklausomi nuo absoliutaus kapitalo rodiklio, šių trijų įmonių pokyčio, santykiniams apyvartinio kapitalo rodikliams detaliau neanalizuosime.

Įmonėje K - 3,5 proc. ir 6,31 proc . pokytis atsiranda 2018 ir 2019 metais (žr. P2). Taip atsitinka dėl to, kad 2018 metais matomas didesnis trumpalaikio turto sumažėjimas ir yra sukaupta didesnė trumpalaikių atidėjinių suma garantiniam įsipareigojimui. 2019 metais ši suma yra beveik perpus mažesnė, tad matomas rodiklio pagerėjimas.

Likusiose aštuoniose įmonėse apyvartinio kapitalo rodiklis eliminavus atidėjinius ženkliai nekinta.

Toliau bus analizuojami apskaičiuotų rodiklių pokyčiai, eliminavus atidėjinius. Bus analizuojamas pats pokytis ir išaiškinamos priežastys, kodėl jis atsiranda.

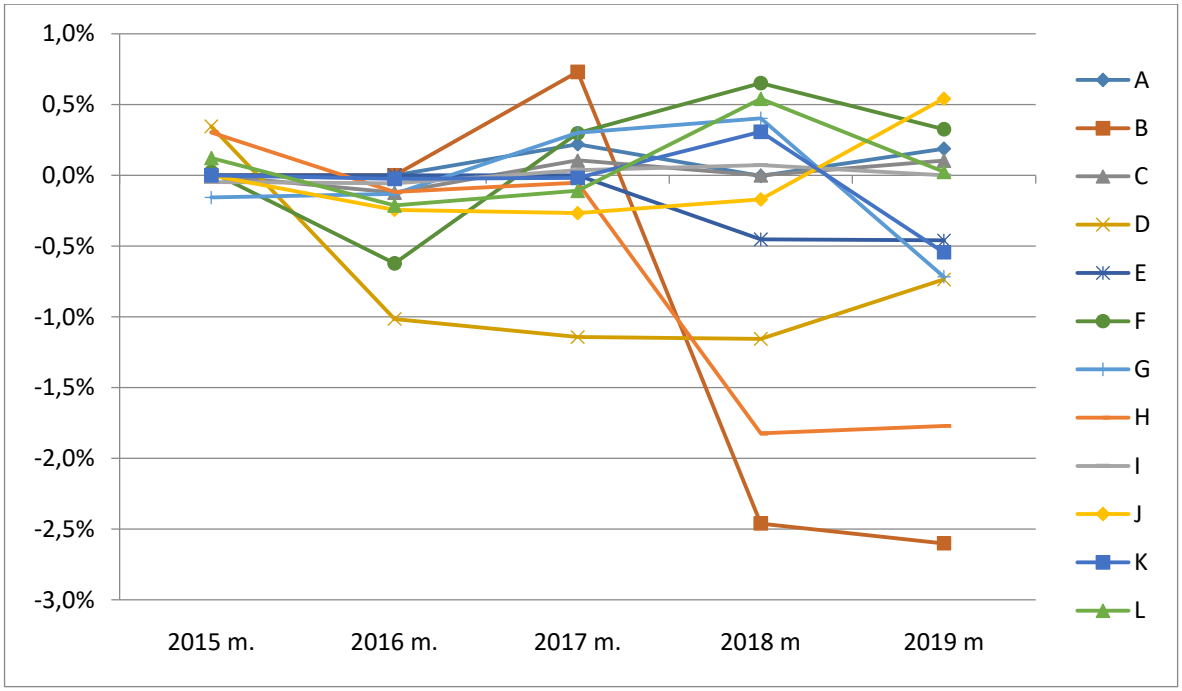

6 pav. Pateikta apyvartinio kapitalo ir pajamų santykio pokyčio rezultatai, eliminavus atidėjinius

Grynojo apyvartinio kapitalo ir 12 mėnesių pajamų (ataskaitinio tiriamojo laikotarpio) santykiniai rodikliai pavaizduoti P3 priedo lentelėje. Joje atvaizduoti baziniai rodikliai ir rodikliai, eliminavus atidėjinius. Šis rodiklis gali būti naudojamas skirtingo dydžio įmonių apyvartinio kapitalo palyginimui. Apyvartinio kapitalo ir pajamų santykiui apskaičiuoti imamas jau anksčiau apskaičiuoti apyvartinio kapitalo absoliutūs rodikliai. Vėliau apskaičiuotas šių rodiklių pokytis: iš bazinio rodiklio atimtas rodiklis, apskaičiuotas eliminavus atidėjinius. Kaip matyti P4 priedo lentelėje, pokytis tarp dviejų rodiklių apskaičiavimo itin mažas (pokyčio vidurkis 0,2%).

Kiek ryškesnis pokytis matomas įmonėse H ir B. Kadangi šis rodiklis glaudžiai susijęs su apyvartinio kapitalo pokyčio rodikliais, šių dviejų įmonių atskirai neaptarsime, kadangi pokyčio priežastys yra analogiškos.

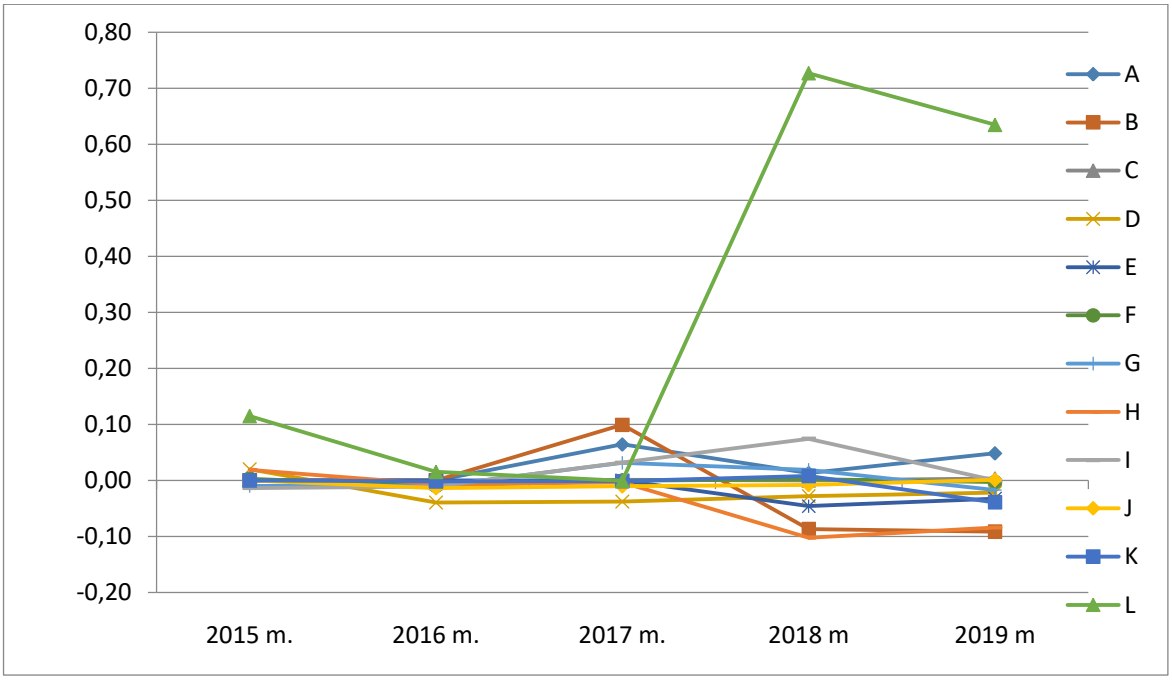
Įmonėje L matomas rodiklio padidėjimas 2018 metais. Taip atsitinka dėl to, kad 2018 metais įmonė uždirbo mažiausiai pajamų iš visų tiriamų laikotarpių. Taip pat po atidėjinių eliminavimo apyvartinio kapitalo rodiklis yra aukštesnis, negu su atidėjinių sumomis. Tai patvirtina prielaidą, kad apyvartinio kapitalo suma daro poveikį rodiklio pokyčiui eliminavus atidėjinius. Tas pats sakytina ir apie įmonę J. 2019 metais jos rodiklis pagerėja, dėl tokios pačios priežasties, kaip ir įmonėje L – uždirbtos pajamas per tiriamuosius laikotarpius yra mažiausios.

7 pav. Pateikti apyvartinio kapitalo ir turto santykio pokyčio rezultatai, eliminavus atidėjinius

Grynojo apyvartinio kapitalo ir turto santykio rodiklis parodo įmonių grynąsias investicijas į likvidų turtą. Santykinai aukštesnis rodiklis parodo aukštesnį įmonės likvidumą.

Išanalizavus ir palyginus šį įmonių rodiklio pokyti eliminavus atidėjinius, matome, kad jis kinta labai nežymiai. Vidutinis analizuojamų įmonių šio rodiklio pokytis, įvertinus atidėjinių eliminavimą, sudaro tik 0,2 %. Iš to galime daryti išvadą, kad atidėjiniai labai silpnai veikia minėtą rodiklį ir praktiškai pokyčio nesudaro. Kaip ir ankstesnėse rodiklių analizėse matome, kad tik trys anksčiau paminėtos įmonės (B, D ir H) dėl anksčiau išvardintų priežasčių turi kiek žemesnį, nei kitos įmonės šio rodiklio pokytį. Pokytis glaudžiai susijęs su apskaičiuotu grynojo apyvartinio kapitalo rodikliu, todėl matome išsiskiriančias kreives šiose įmonėse.

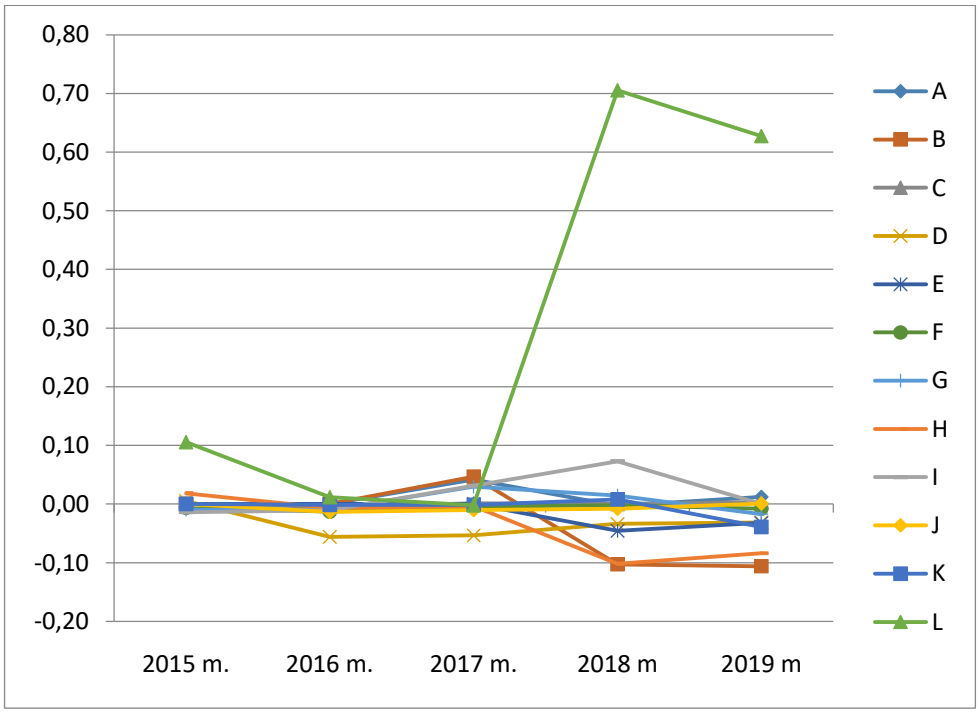

8 pav. Bendrojo likvidumo pokytis eliminavus atidėjinius vienetais

Bendrasis likvidumas, dar kitaip vadinamas padengimo koeficientu, arba einamuoju likvidumo koeficientu (current ratio). Šis rodiklis naudojamas įvertinti įmonių galimybes trumpalaikius įsipareigojimus padengti trumpalaikiu turtu. Šis rodiklis svarbus įmonių kreditoriams, ypatingai trumpalaikiams, kadangi parodo įmonių gebėjimą įvykdyti turimus trumpalaikius įsipareigojimus. Yra laikomasi nuomonės, kad, jeigu rodiklis svyruoja nuo 1 iki 2 – įmonių likvidumas yra saugus. Geras įmonių likvidumo lygis turėtų viršyti 2. Mažesnės šio rodiklio reikšmės už 1, gali sukelti tam tikrų klausimų dėl įmonių likvidumo. Tačiau, jeigu įmonės yra susiderėjusios ilgesnį apmokėjimo atidėjimo terminą, šis rodiklis taip pat sąlyginai gali būti žemesnis, tačiau tai nereikš žemo įmonės likvidumo. Vertinant šį rodiklį reikia atsižvelgti į įsipareigojimų visumą, jų pradelsimo terminus, įmonės specifiką ir kritiškai vertinti turimą trumpalaikį turtą (likvidus / nelikvidus).

Šio darbo kontekste svarbu ne pats rodiklis, bet rodiklio pokytis eliminavus atidėjinius. Taip galime identifikuoti priežastis, kurios lemi rodiklių pasikeitimą. Analizuojant pateiktą grafiką matome, kad atidėjiniai silpnai veikia šį rodiklį. Pokytis yra apskaičiuotas iš išvestinio rodiklio be atidėjinių atėmus bazinį rodiklį. Šiek tiek stipresnis poveikis stebimas įmonėje L. 2018 ir 2019 metais stebimas šio rodiklio pasikeitimas, dėl 2018 ir 209 metais suformuotų įmonei specifiškų kaminų ir blokų demontavimo atidėjinių. Analizuojant atidėjinių eliminavimo sumas einamaisiais laikotarpiais matome, kad trumpalaikiai atidėjiniai ženkliai skiriasi nuo trijų pirmų analizuojamų laikotarpių trumpalaikių atidėjinių sumų. (žr. P36 ir P37). Taip pat matyti, kad trumpalaikio turto suma ataskaitose yra ženkliai didesnė už ankstesnius laikotarpius (žr. P30 ir P33). Iš to galime manyti, kad trumpalaikių atidėjinių sumos dydis, atimtas iš visų trumpalaikių įsipareigojimų, taip pat didesnė turimo turto vertė

gali lemti šio rodiklio pokyčius. Likusių analizuojamų įmonių rodiklis kinta labai silpnai, vidutiniškai 0,02 vieneto.

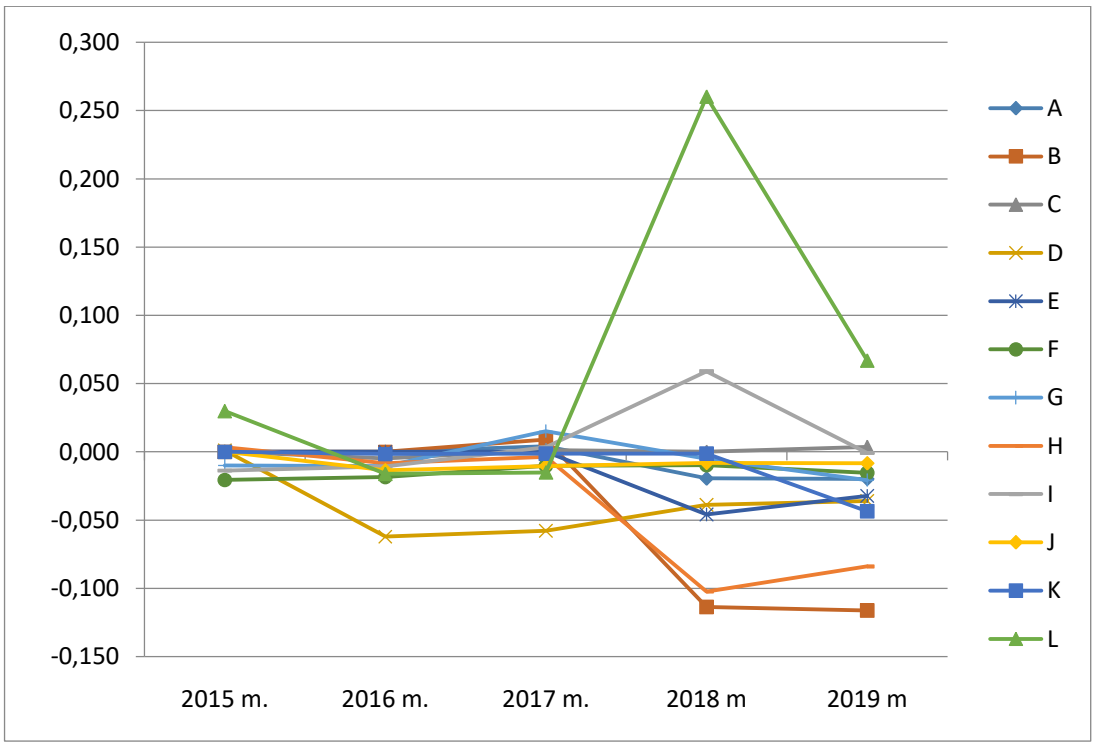

9 pav. Kritinio likvidumo pokytis eliminavus atidėjinius vienetais

Kartu su Bendrojo likvidumo rodikliu, tai vienas dažniausiai įmonių analizei naudojamų rodiklių. Šiuos rodiklius svarbu palyginti tarpusavyje. Maži šie likvidumo rodikliai rodo, kad įmonių finansinė būklė yra prasta ir ateityje gali laukti tam tikri nesklandumai su kreditoriais.

Išanalizavus Kritinio likvidumo rodiklio pokyčius eliminavus atidėjinius, pastebime, kad pokyčio grafikai yra beveik identiški. Pokytis yra apskaičiuotas iš išvestinio rodiklio atėmus bazinį rodiklį. Tai dar kartą įrodo šių rodiklių tarpusavio sąsają. Įmonės L stipresnis pokytis 2018 metais jau aptartas Bendrojo likvidumo rodiklio analizėje.

Kaip ir ankstesnio rodiklio analizė, taip ir šio, parodo silpną atidėjinių įtaką skaičiuojamam rodikliui. Visų įmonių bendras pokyčio vidurkis sudaro tik 0,01 vieneto.

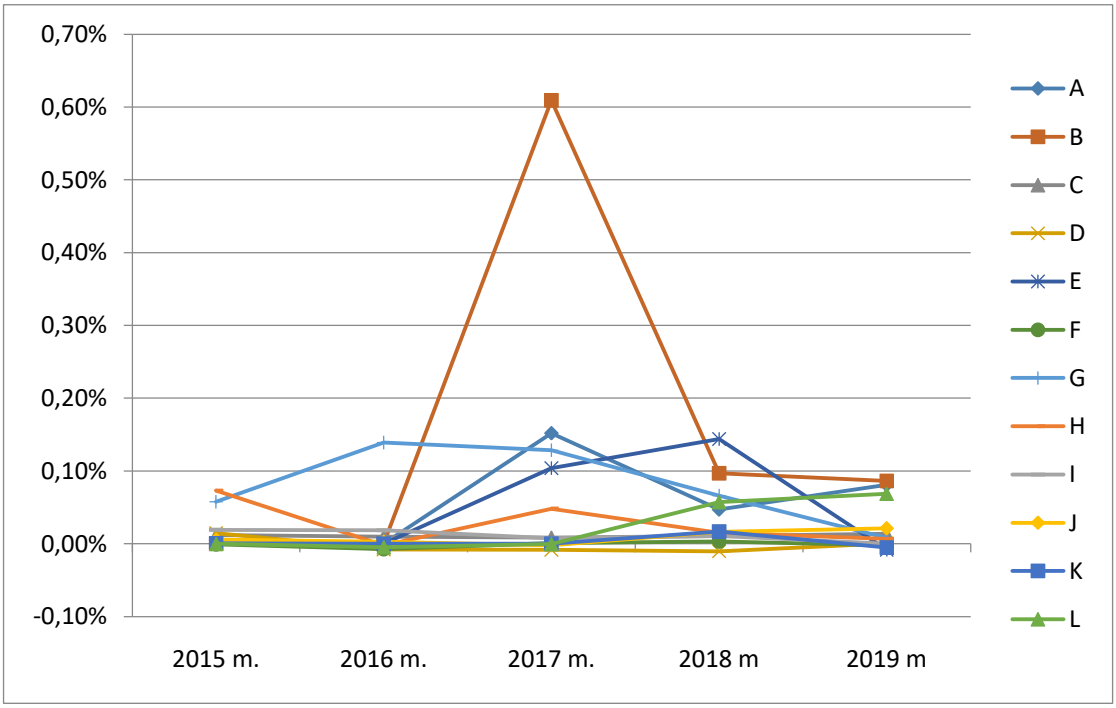

10 pav. Absoliutaus likvidumo rodiklio pokytis eliminavus atidėjinius vienetais

Šis rodiklis apskaičiuojamas įmonių pinigus dalinant iš trumpalaikių įsipareigojimų. Rodiklis dar kitaip gali būti vadinamas labai greitu trumpalaikiu mokumu. Šiame tyrime piniginių lėšų straipsnis turi svarbią įtaką, kadangi yra laikoma, kad trumpalaikiai atidėjiniai, suformuoti praeitu laikotarpiu, yra išmokėti ataskaitiniame laikotarpyje. Tokiu būdu yra sumažinamos piniginės lėšos, panaudoto praėjusio laikotarpio trumpalaikio atidėjinio suma. Taip pat iš trumpalaikių įsipareigojimų yra atimama ataskaitiniu laikotarpiu suformuoto trumpalaikio atidėjinio suma. Atitinkamai reaguoja ir šio rodiklio pokytis grafike (žr. P12). Nors pokytis ir itin mažas, bendrai visose įmonėse vidutiniškai kintantis tik 0,009 vieneto, tačiau grafike galime įžvelgti kai kuriuos ryškesnius kreivių pokyčius. Pvz. įmonė B pirmais trejais analizuojamais laikotarpiais neturėjo panaudotų trumpalaikių atidėjinių, todėl piniginių lėšų straipsnis šiais laikotarpiais nekito ir grafiko kreivė svyruoja apie nulį. Taip pat pirmus dvejus metus įmonė trumpalaikių atidėjinių nebuvo suformavusi, todėl pokyčio 2015 m. ir 2016 m. nebuvo, liko toks pats bazinis rodiklis.

Ketvirtais metais (2018 m.) įmonė panaudojo atidėjinio sumą lygią 3950 tūkst. eurų ir to pasekoje piniginių lėšų straipsnyje, jį perskaičiavus liko tik 402 tūkst eurų, vietoj turėtų 4352 tūkst. eurų. 2019 metais analogiškai liko 268 tūkst. eurų, vietoj turėtų 4352 tūkst. eurų. Taip pat buvo suformuoti trumpalaikiai atidėjiniai, kurie pokyčio analizavime buvo eliminuoti iš trumpalaikių įsipareigojimų sumos. Eliminavus atidėjinių sumas iš piniginių straipsnių matome Absoliutaus likvidumo rodiklio sumažėjimą.

Ryškiausiai šiame grafike išsiskiria įmonė L. 2018 metais rodiklis padidėja 0,260 vienetu, o 2019 metais pokytis sudaro 0,067 vieneto (žr. P12). Taip atsitinka dėl to, kad minimais laikotarpiais suformuotų trumpalaikių atidėjinių sumos yra didesnės, nei prieš tai buvusių laikotarpių suformuotos atidėjinių sumos (žr. P37).

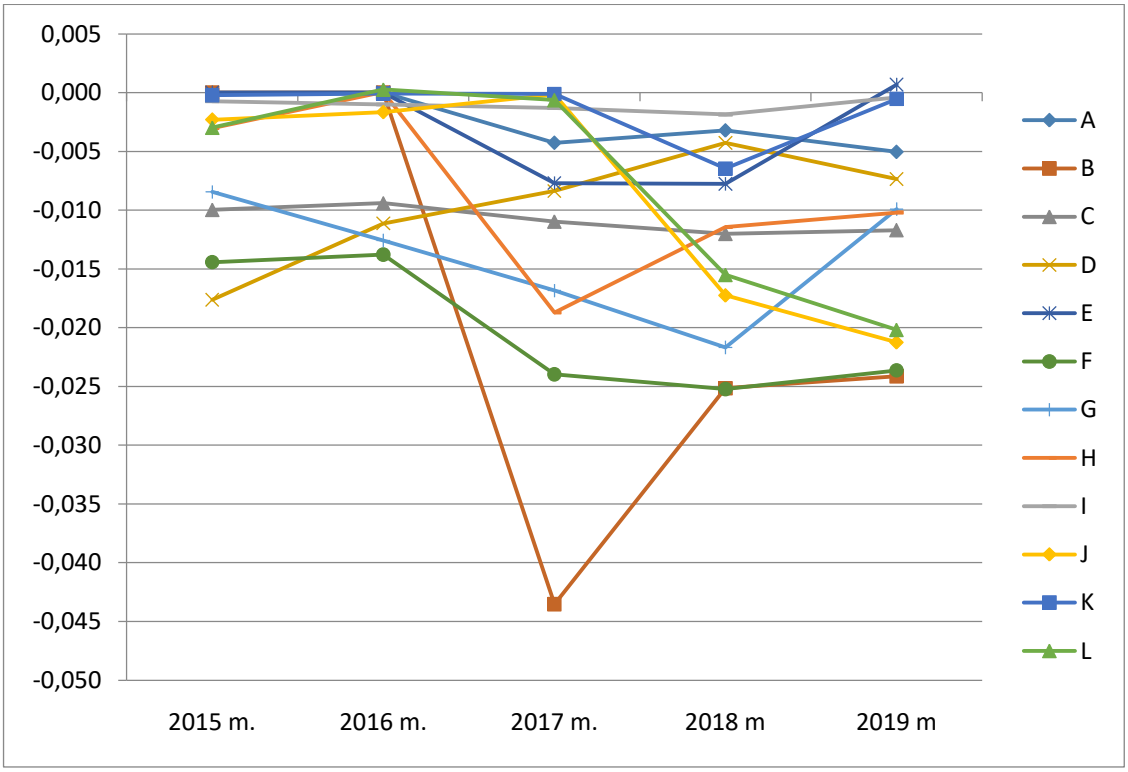

11 pav. Bendrojo mokumo rodiklio pokytis eliminavus atidėjinius procentais

Bendrojo mokumo rodiklis apskaičiuojamas nuosavą kapitalą dalinant iš visų įsipareigojimų. Akivaizdu, kad atidėjinių sumos daro įtaką nuosavam kapitalui, nes kinta pelno ir nuostolių suma, bei visiems įsipareigojimams, nes atidėjinių yra sudėtinė įsipareigojimų dalis. Analizuojami duomenys yra pateikti P13 ir P14 priedų lentelėse.

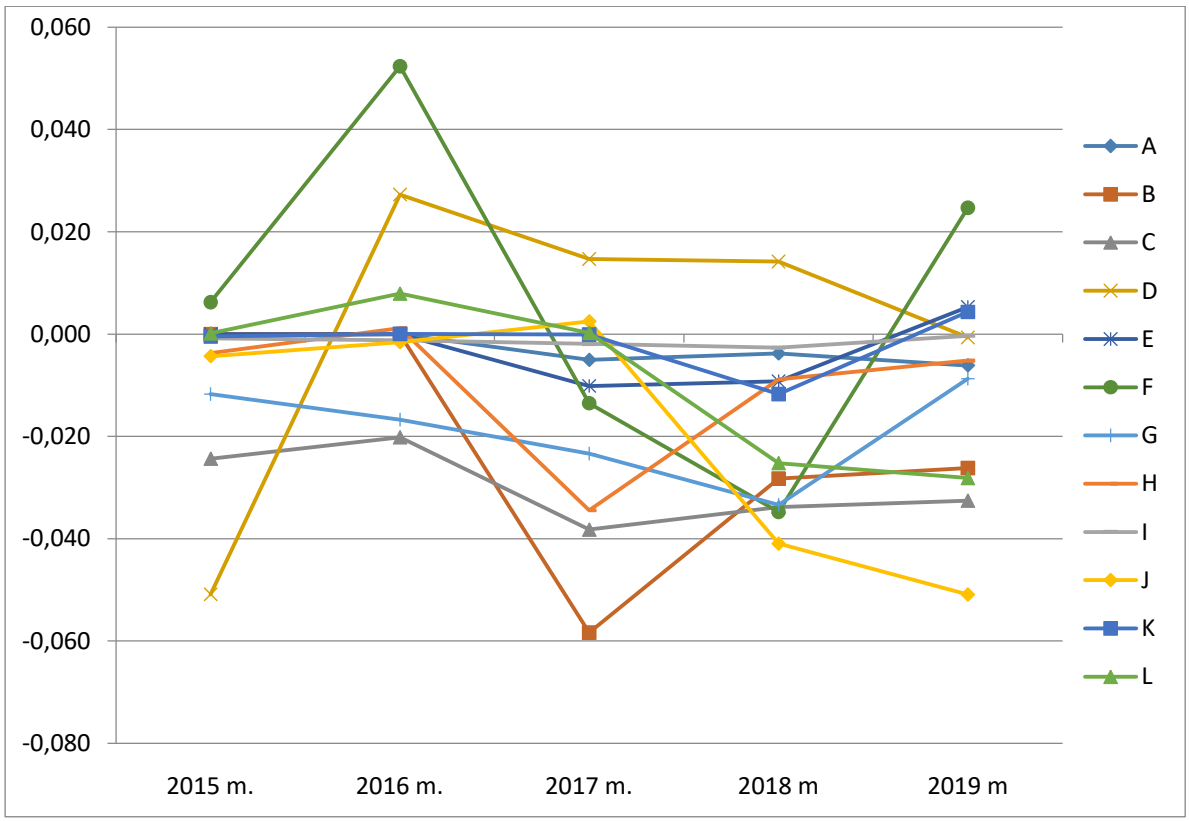
Šio rodiklio vidutinis visų įmonių pokytis sudaro 0,04 procentus. Tai labai mažas pokytis, tačiau grafike galime aptarti išsiskiriančią įmonės B kreivę. 2017 metais kreivė pasikeičia, kadangi įmonė 2017 metais pradeda formuoti atidėjinius, taip pat pasikeičia nuosavo kapitalo suma. Nuosavo kapitalo augimas stebimas ir 2018 metais. Ankstesniais dvejais laikotarpiais įmonė suformavusi atidėjinių neturėjo, taip pat nuosavo kapitalo suma buvo mažesnė. Suformuotų trumpalaikių atidėjinių sumos taip pat skiriasi nuo ankstesnių laikotarpių, todėl galima manyti, kad šių sumų eliminavimas iš visų įsipareigojimų pagerino rodiklio rezultatą.

3.1.2 Skolos rodikliai

12 pav. Įsiskolinimo koeficiento pokytis eliminavus atidėjinius

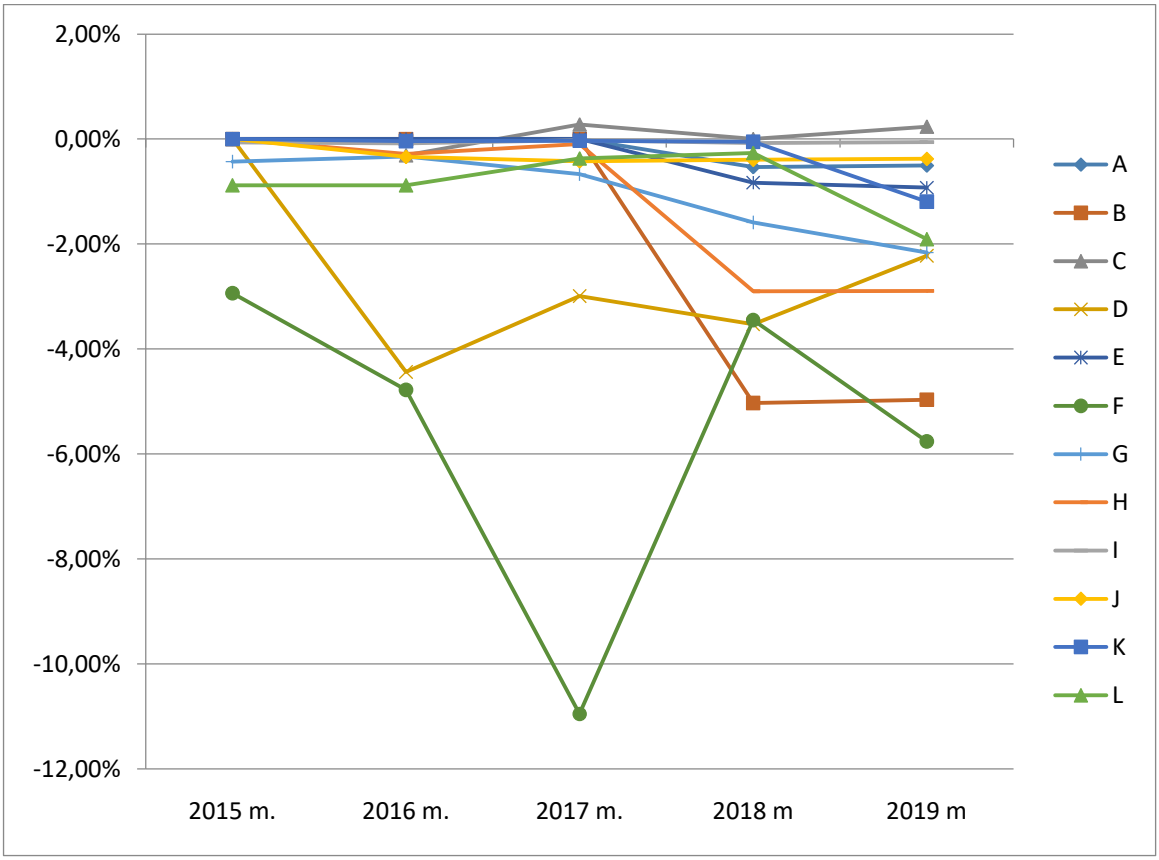
Šis rodiklis apskaičiuojamas visus įsipareigojimus padalinus ir viso turimo turto. Normalu, jeigu rodiklis svyruoja tarp 0,2 ir 0,5 ir niekuomet neturi viršyti 1. Viršijus reikštų, kad įmonė turi daugiau įsipareigojimų, nei turto jiems padengti. Duomenys grafikui atvaizduoti pagal priedų lenteles P17 ir P18. Kaip ir minėta anksčiau, šio tyrimo tikslas įvertinti rodiklių pokytį, t.y. ar smarkiai jie kinta eliminavus iš finansinių ataskaitų atidėjinius. Pateiktame grafike matome, kad eliminavus atidėjinius visi rodikliai krito žemiau nulio. Tai suprantama, kadangi iš turto straipsnio eliminavus panaudotų atidėjinių sumas, turto suma sumažėja, o eliminavus atidėjinių sumas iš įsipareigojimu atvirkščiai – įsipareigojimų suma padidėja. Kreivės kinta priklausomai nuo to, kokios atidėjinių sumos panaudotos ir kokios naujai suformuotos. Tačiau bendras šio rodiklio pokytis visose įmonėse taip pat yra labai nedidelis, tik 0,009 vieneto ir negali pakeisti rodiklio interpretavimo.

13 pav. Finansinės priklausomybės koeficiento pokytis eliminavus atidėjinius

Finansinės priklausomybės koeficientas laikomas normaliu, jeigu jis svyruoja apie 1, o rodiklis apie 0,5 yra geras (žr. P19 ir P20). Tiriamų įmonių finansinės priklausomybės koeficiento pokytis grafike sudaro 0,009 vieneto, tad atidėjiniai šio įmonių rodiklio smarkiai pakeisti negali. Apskaičiuojant šį rodiklį įsipareigojimai dalinami iš nuosavo kapitalo. Kaip ir aptarta ankstesniame grafike, iš įsipareigojimų atėmus atidėjinių sumas, jie mažėja. Eliminavus atidėjinių sumas iš nuosavo kapitalo, į kurį patenka nepaskirstytas pelnas (nuostolis), nuosavo kapitalo suma taip pat sumažėja. Grafiko kreivės priklauso nuo suformuotų ir panaudotų atidėjinių sumų. Tačiau įvertinus labai mažą koeficiento pokytį, galime daryti išvadą, kad šiam rodikliui atidėjiniai įtakos nedaro.

3.1.3. Pelningumo rodikliai

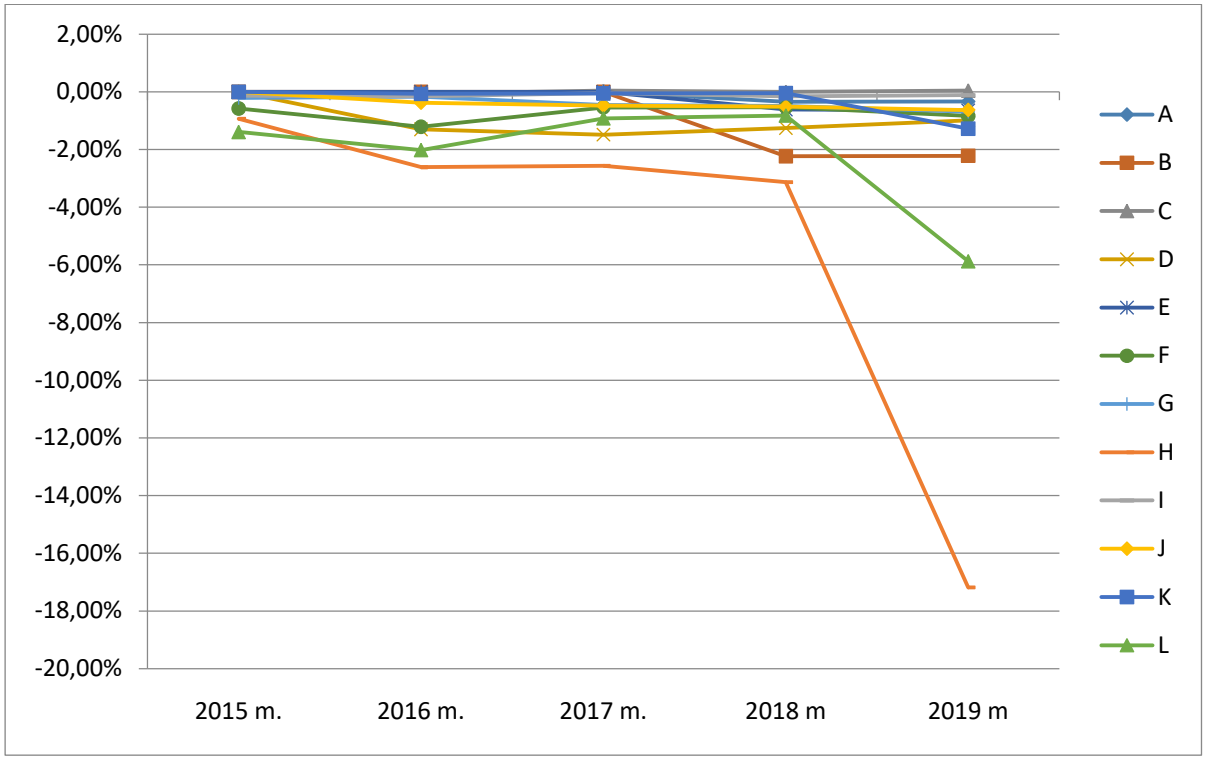
14 pav. Nuosavo kapitalo grąžos (ROE) pokytis eliminavus atidėjinius procentais

Rodiklis apskaičiuojamas grynąjį pelną (nuostolį) padalinus iš nuosavo kapitalo. Rodiklis parodo kiek eurų grynojo pelno (nuostolio) tenka vienam nuosavo kapitalo eurui. Apskaičiuoti įmonių rodikliai ir rodiklių pokyčiai atvaizduoti P21 ir P22 priedų lentelėse. Nuosavas kapitalas eliminavus atidėjinius sumažėja, taip pat mažėja ir grynojo pelno (nuostolio) suma. Pokytis visose įmonėse, nors ir nežymiai, tačiau keičiasi į neigiamą pusę. Vidutiniškai šio grafiko pokytis yra 1,23 procentai.

Įmonė F turi didžiausią pokytį grafike, kadangi 2017 metais patyrė didžiausią nuostolį per visus analizuojamus laikotarpius. Rodiklis ir taip nebuvo geras, o eliminavus atidėjinius dar pablogėjo. Atitinkamai 2018 metais įmonė patyrė mažesnį nuostolį, nei 2019 metais. Atidėjinių eliminavimas blogina grynojo pelno (nuostolių) sumas, todėl rodiklis, nors ir nežymiai, tačiau kinta į blogąją pusę.

Atitinkamai rezultatas matomas ir įmonės D grafike. Kuo įmonės metų grynasis pelnas mažesnis, tuo didesnis grafiko kreivės pokytis į žemesnę pusę.

Tik įmonė C 2019 metais turėjo rodiklio pagerėjimą, lygų 0,24 procento. Tai susiję su didžiausiu uždirbtu pelnu tiriamuosiuose laikotarpiuose, o atidėjinių eliminavimas didesnės įtakos pelnui nepadarė.

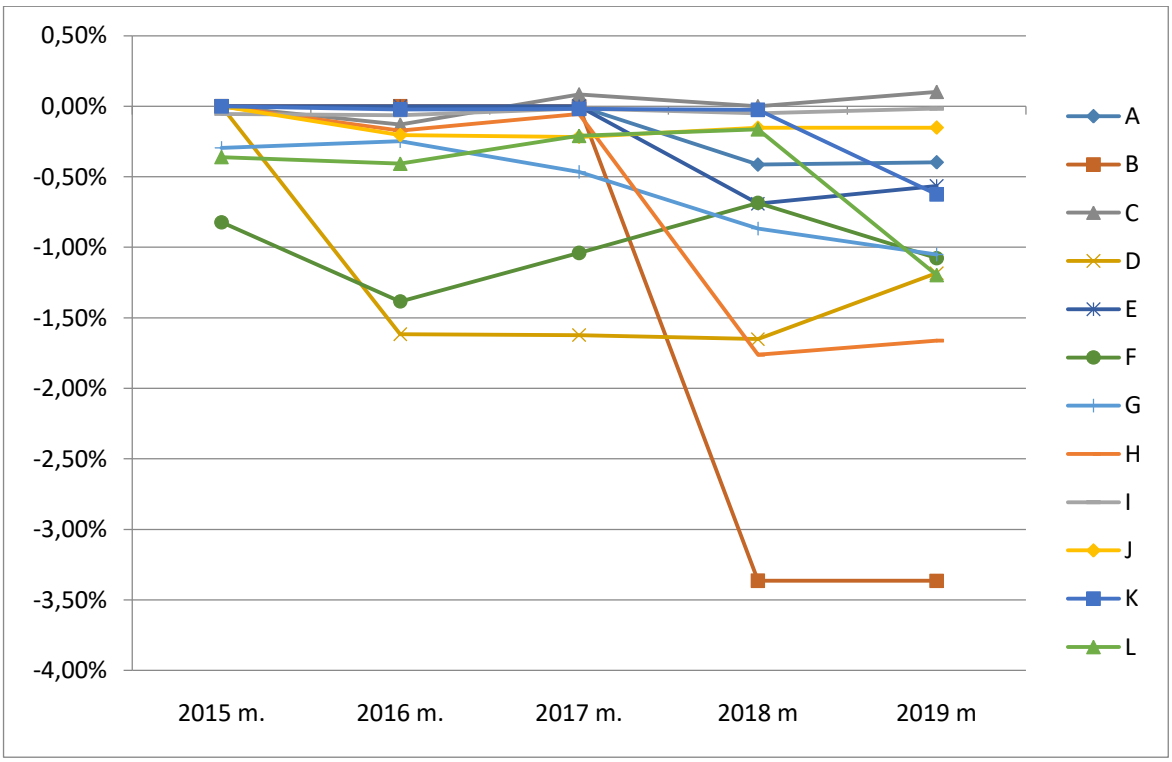

15 pav. Grynojo pelningumo pokytis eliminavus atidėjinius

Rodiklis apskaičiuojamas grynąjį pelną (nuostolį) padalinus pajamų. Atidėjiniai daro įtaką grynojo pelno sumai, kadangi juos eliminavus grynasis pelnas (nuostoliai) mažėja į neigiamą pusę. Visų įmonių rodiklio pokytis (žr. P23 ir P24) sudaro 0,98 proc. tai labai nedidelis pokytis ir svarbios įtakos rodikliams nedaro.

Kaip matome grafike visų įmonių rodikliai blogėjo, o įmonėse H ir L matomas kiek didesnis grafiko pokytis. Įmonė H 2018 ir 2019 metais panaudojo dideles atidėjinių sumas (žr. P27), jos buvo išminusuotos iš grynojo pelno dalies. Įmonė L taip pat 2019 metais panaudojo didesnę atidėjinių sumą, kuri buvo eliminuota iš pelno dalies (žr. P27).

Taipgi, sumažinus įmonių pelno sumą, sumažėjo ir grynojo pelningumo rodiklis. Rodiklio pokytis, nors ir nežymiai, tačiau priklauso nuo panaudotos atidėjinių sumos dydžio.

16 pav. Turto pelningumo pokytis eliminavus atidėjinius

Rodiklis apskaičiuojamas grynąjį pelną padalinus iš viso įmonės turto. Atvaizduotame grafike (žr. P25 ir P26) matome rezultato pablogėjimą į blogąją pusę, nes atidėjinių panaudojimas mažina grynąjį pelną, o išmokėtos atidėjinių sumos – turto straipsnius.

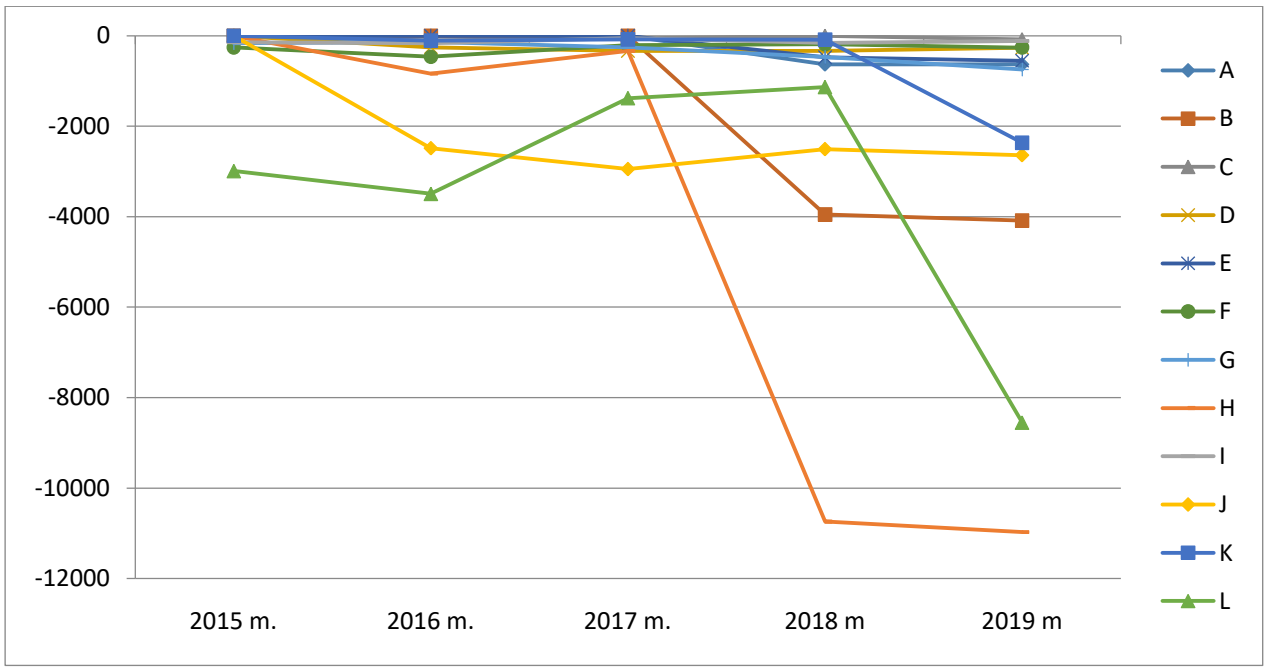
Įmonė B 2018 ir 2019 metais pirmą kartą panaudojo sukauptus atidėjinius, todėl stebimas grafiko pasikeitimas 2018 metais (žr. P27).

Įmonė H taip pat panaudojo kiek didesnius, nei įprasta atidėjinių sumas, todėl stebimas pasikeitimas 2018 ir 2019 metais (žr. P27).

Įmonėje F nuo 2017 metų panaudotų atidėjinių sumos palaipsniui mažėjo, o 2019 metais vėl šiek tiek padidėjo. Tai atsispindi šios įmonės grafiko kreivėje.

Taigi, galime daryti išvadą, kad panaudotų atidėjinių suma, nors ir nežymiai, tačiau blogina įmonių turto pelningumo rodiklius.

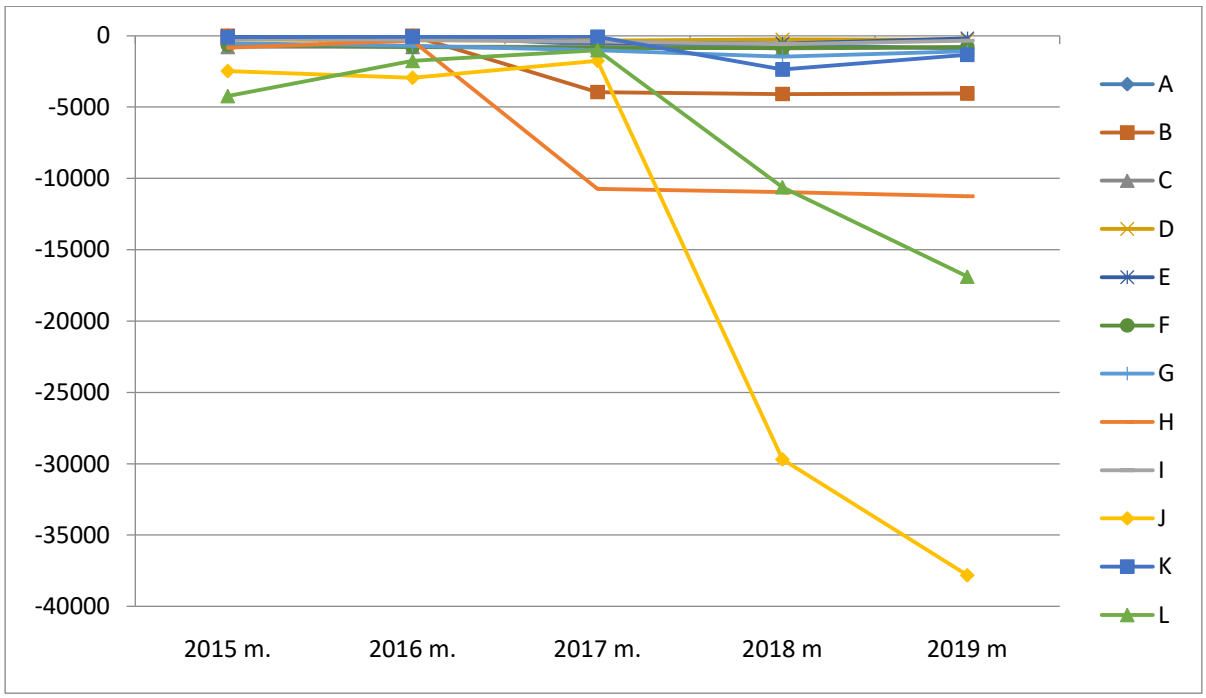
Bendras visų įmonių šio rodiklio pokyčio vidurkis sudaro 0,51 procentą.

17 pav. Finansinių ataskaitų ir pelno (nuostolių) ataskaitų pokytis eliminavus atidėjinius

19 paveikslėlyje atvaizduotas grafikas, parodantis pelno prieš apmokestinimą, grynojo pelno, turto, pinigų, nuosavo kapitalo pokytį įmonių pelno (nuostolių) ataskaitose ir finansinės padėties ataskaitose per laikotarpius (žr. P33). Šių pokyčių sumos yra lygios panaudotų atidėjinių (žr. P27) sumoms. Pokyčio kreivės diapazonas tiesiogiai priklausomas nuo panaudotų atidėjinių sumos dydžio.

Taigi, vertinant įmonių finansinių ataskaitų straipsnių horizontalią analizę, galima teigti, jos pokytis atsiranda priklausomai nuo to, kokio dydžio atidėjinių suma yra panaudota ataskaitiniais metais ir išeliminuota iš bendrų finansinių straipsnių sumų. Tačiau šis teiginys apsiriboja tik šio tyrimo rezultatais, neatlikus kitų, reikalingų analizių ir pokyčių galimybių, vertinant kitus finansinių ataskaitų straipsnius.

18 pav. Finansinių ataskaitų įsipareigojimų pokytis eliminavus atidėjinius

Grafikas sudarytas remiantis P34, P35, P36, P37, P38 ir P39 priedų lentelėmis. Šis grafikas parodo kada ir kokiomis sumomis įmonės naujai suformavo atidėjinius finansinėse ataskaitos. Šiame grafike pavaizduoti tiek ilgalaikiai, tiek trumpalaikiai atidėjiniai (iš viso). Pokyčiai, kai įmonės suformavo didesnes, nei įprasta atidėjinių sumas matomi kreivei staigiai leidžiantis žemyn. Taigi, ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų straipsniuose, vertinant sumas per tiriamuosius laikotarpius, pokytis atsiranda dėl naujai suformuotų atidėjinių sumų. Atitinkamomis sumomis kinta ir finansinės padėties atskaitų straipsniai tiriamuosiuose laikotarpiuose.

ATIDĖJINIŲ ĮTAKOS ĮMONIŲ FINANSINIAM REZULTATUI TYRIMO IŠVADOS

Šiame tyrime dalyvavusių įmonių finansinėse ataskaitose yra atskleistos atidėjinių sumos. Tyrimo duomenys parodo, kad iš dvylikos tiriamų įmonių devynios apskaitė atidėjinius visais tiriamaisiais laikotarpiais. Trys įmonės atidėjinius pradėjo pripažinti 2017 metais. Ilgalaikius atidėjinius visais tiriamaisiais laikotarpiais buvo pripažinusios aštuonios įmonės, trumpalaikius – keturios. Trys įmonės ilgalaikius atidėjinius pradėjo apskaityti nuo 2017 metų. Trumpalaikių atidėjinių visiškai nepripažinusios buvo dvi įmonės. Tyrimo metu pastebėta, kad finansinės padėties ataskaitose ne visos įmonės buvo atskleidusios atidėjinių sumas atskirai, kaip to reikalauja apskaitos standartai, o įkalkuliavusios į „kitas ilgalaikes, ar trumpalaikes mokėtinas sumas“. Tačiau šiame tyrime buvo atrinktos tokios įmonės, kurios buvo atskleidusios atidėjinių sumas ir finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte. Analizuojant kitų mokėtinų įsipareigojimų aiškinamojo rašto pastabas, atidėjinių sumos buvo išaiškintos, panaudotos tyrimo skaičiavimuose, tad duomenys laikomi validžiais. Tirtų finansinių ataskaitų duomenys parodė, kad ne visos įmonės atskleidė atidėjinių pripažinimą, panaudojimą, kaip to reikalauja apskaitos standartai ir aiškinamajame rašte nurodė tik jų pokyti. Iš tirtų dvylikos įmonių, penkios nurodė kiek atidėjinių yra panaudota einamaisiais metais, kiek suformuota naujų. Likusio septynios įmonės nurodė tik atidėjinių pokytį einamuoju laikotarpiu. Skaičiuojant rodiklius įmonėms, kurios nebuvo atskleidusios atidėjinių panaudojimo, buvo daroma prielaida, kad einamuoju periodu buvo panaudoti visi suformuoti atidėjiniai už ankstesnį periodą , o einamojo periodo įsipareigojimuose atspindėta suma – pripažinta naujai. Visų tirtų įmonių finansinėse ataskaitose buvo pripažinti atidėjiniai darbuotojų išmokoms, sukakus pensinį amžių. Taip pat kelios įmonės pripažino specifinius, veiklai būdingus atidėjinius, tokius kaip atidėjiniai garantiniam remontui, atidėjiniai servitutų išmokoms, kaminų demontavimo atidėjiniai, restruktūrizavimo atidėjiniai, kitų išmokų darbuotojams atidėjiniai.

Išanalizavus apskaičiuotus įmonių rodiklių pokyčius, galime daryti tokias išvadas:

1. Tirtų įmonių ataskaitose atidėjinių suma, lyginant su visais įmonių turimais įsipareigojimais buvo labai maža (2,89 %). Kai kuriose įmonėse, priklausomai nuo suformuoto, ar panaudoto atidėjinio sumos galima buvo stebėti kiek didesnius, nei vidurkis, rodiklių pokyčius Nors atidėjinių suma didino bendrą įsipareigojimų sumą, tačiau šie pokyčiai buvo nereikšmingi.

2. Atidėjinių sumos blogino įmonių likvidumo ir mokumo, skolos, pelningumo rodiklius, tačiau šie pokyčiai reikšmingos įtakos neturėjo.

3. Atlikus horizontalią įmonių finansinių ataskaitų analizę, nustatyta, kad atidėjiniai keičia absoliučius finansinių ataskaitų rodiklius sumomis, lygiomis suformuotų, arba panaudotų atidėjinių sumoms.

4. Pagal iškeltą hipotezę, atidėjinių sumos turėtų keisti įmonių finansinius rezultatus, tačiau tyrimas atskleidė, kad atidėjinių pripažinimas neturi esminės įtakos įmonių finansiniam rezultatui. Iškelta hipotezė nepasitvirtino.

LITERATŪRA

1. Bagdžiūnienė, V. (2011). Įmonių veiklos planavimas ir analizė. Vilnius: Conto litera.
2. Dančenkaitė, G. (2013). Šiaulių jaunųjų turistų centro apskaita. Tarptautinės studentų mokslinės konferencijos pranešimų medžiaga, 29-31.
3. Dudycz T. (2010), Enterprise value management, ed. PWE, Warsaw
4. Gadawska J. (2011). Effect of Provisions on the Valuation of a Company. Equilibrium, 6,(11).
5. Gramlich, D., Bianco, T. (2012). Weighting methods for financial stress indicescomparison and implications for risk management. Journal of Financial Management and Analysis, Vol.25, 1-14.
6. Grigonytė I. (2010). Uždelstų debitorinių įsiskolinimų įmonėms mažinimo galimybės (magistro baigiamasis darbas). Vilniaus: Gedimino Technikos Universitetas
7. Hopkinson, M. (2013). The Project Risk Maturity Model. In Measuring and Improving Risk Management Capability (1-14). UK: GOWER.
8. Jakimavičiūtė, G. (2013). Biudžetinės įstaigos Prienų krašto muziejaus apskaitos ypatumai. Tarptautinės studentų mokslinės konferencijos pranešimų medžiaga, 26-28.
9. Janovič, V. (2015). Įmonių perspektyvinė finansinė analizė esant neapibrėžtumui. Vilnius: Mykolo Romerio Universitetas.
10. Jindal, D., Jain, S., Vartika. (2017). Effect of Receivables Management on Profitability: A Study of Commercial Vehicle Industry in India. International Journal of Applied Sciences and Management Vol. 2, No. 2, 246-255.
11. Kanapickienė R., Rudžionienė K. ir Jefimova B. (2006). Įmonių apskaita, mokomoji knyga. Vilnius: Vilniaus Universitetas.
12. Kanapka, E. (2016). Įmonės verte grindžiamas grynojo apyvartinio kapitalo sprendimų modeliavimas. (magistro baigiamasis darbas). Vilnius: Aleksandro Stulginskio universitetas.
13. Kazlauskienė, V. (2012). Viešojo sektoriaus subjekto finansinės būklės analizės rodiklių sistema. Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos, 4(28), 168-176.
14. Mackevičius, J. (2014). Įmonių veiklos rizikų rūšys ir jų vertinimo būtinumas, Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. 5: 219–222.
15. Mackevičius, J., Giriūnas, L. ir Valkauskas, R. (2014). Finansinė analizė. Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla.
16. Mackevičius J. (2005). Įmonių veiklos analizė: informacijos rinkimas, sisteminimas ir vertinimas. Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla.
17. Narkevičienė, J. (2018). Finansavimo pajamų pripažinimas ir sąnaudų registravimas apskaitoje. Apskaitos, audito ir mokesčių aktualijos, 6, 7.
18. Neverauskas, B., Bakinaite, L, Meiliene, E. (2013). Contemporary approach to the possibility of project's success increase. Economics & Manage-ment, 18.

19. Pridotkienė, J., Dapkus, M., (2010). Nefinansinių rodiklių įtaka vertinant užsienio pirkėjo nemokumo riziką. Ekonomika ir Vadyba. 15.
20. Rupšienė L. (2007). Kokybinio tyrimo duomenų rinkimo metodologija : metodinė knyga. Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla.
21. Siekelova, A., Kliestik, T., Svabova, L., Androniceanu, A., Schonfeld, J. (2017). Receivables management: the importance of financial indicators in assessing the creditworthiness. Polish Journal of Management Studies, 15(2).
22. Skvarciany, V., Olechnovič, L. (2015). Investicijų į įmonės veiklos rizikos valdymą vertinimas. Jaunųjų mokslininkų darbai, Nr. 2 (44), p. 57-64.
23. Stasytytė, V., Aleksienė, L. (2015). Įmonės veiklos rizikos vertinimas ir valdymas mažose ir vidutinėse įmonėse. Business: Theory & Practice, 16(2), p140-148.
24. Užuptė, R.F (2015). Lietuvoje veikiančių įmonių nemokumo prognozavimas. (magistro baigiamasis darbas). Kaunas: Vytauto Didžiojo Universitetas.
25. Walton, P., Aerts, W. (2006). Global Financial Accounting and Reporting. Thomson Learning. London: UK.
26. Wieczorek-Kosmala, M. (2014). Risk manage-ment practices from risk maturity models perspective. Journal for East European Management Studies, Vol. 19, No. 2, p. 133-159.
27. Yang, A. (2017). Trade credit insurance: Operation value and contract choice. Cancelability in trade credit insurance. Prieiga per internetą: URL: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2735907
28. Yaraghi, N., Langhe, R. G. (2011). Critical success factors for risk management systems. Journal of Risk Research, Vol. 14, No. 5, p. 551-581
29. B. Galinienė, L.Mašalaitytė, (2007). Ekonomika (2007 77) ISSN 1392-1258. Verslo vertinimo kokybei turintys įtakos finansinės analizės aspektai. Vilnius: Vilniaus Universitetas.
30. Bohlin, I. ir Wiebe, J. (2016). Does it Pay for SMEs to be Good and Green? Uppsala: Uppsala Universitet.
31. Jakštas, E. ir Kazakevičius, A. (2018). Verslo įmonių finansinių ataskaitų analizė. Mokomoji knyga. Kaunas: Kauno kolegija, 50-90.
32. Lakis, V. (2008). Ekonomika 2008 82, ISSN 1392-1258.
33. Subačienė,R. ir kt. (2015). Apskaitos ir audito pagrindai. Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla.
34. Tomaševič, V. (2010). Investicinių projektų ekonominio efektyvumo analizė ir vertinimas (taikant diskontuotų pinigų srautų metodus). (daktaro disertacija). Vilnius: Vilniaus Universitetas.
35. Poškaitė, D., Moleinė, O., Mackevičius, J. (2007). Nuosavo kapitalo kompleksinės analizės metodika, 73-78. Verslas: teorija ir praktika.
36. Kačergienė, V., Martirosianienė, L. (2006). Finansinės analizės reikšmė audito procese. Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos Nr. 1, p 74-81. ISNN 2029-1175. Kaunas.

Prieiga per interneta: URL: https://etalpykla.lituanistikadb.lt/object/LT-LDB-0001:J.04~2006~1367181233649/

37. Savickas, V.(2019). Buhalterinės apskaitos teroija ir praktika ISSN 2538-8762 eISSN 1822-8682, Nr. 20. Prieiga per internetą: URL: http://doi.org/10.15388/batp.2019.2
38. Marcišauskienė, J. (2016). Studijos šiuolaikinėje visuomenėje. P.153-161. ISNN 2029-431X Šiauliai: Šiaurės Lietuvos kolegija.
39. Katutytė, S. (2021). Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos. eISSN 2351-5597. vol. 15, np 1: 34-45. Prieiga per internetą: URL: http://doi.org/10.1544/ssaf.2021.04
40. Butkevičienė, I. (2008). UAB „Mažeikių duona veiklos analizė ir investicijų pagrindimas. (magistro baigiamasis darbas). Vilnius: Mykolo Romerio Universitetas.
41. Bagdžiūnienė, V. (2005) Įmonių veiklos planavimas ir analizė: esmė ir verslo situacijos. – Vilnius: Conto litera.
42. Finansinės analizės samprata (2009). Prieiga per internetą: URL: https://www.traders.lt/page.php?id=6283 [žiūrėta 2021.04.17]
43. Daubarienė, V., Rudžionienė, K. (2008). Vilnius: Buhalterinės apskaitos teorija ir praktika. T.3, p. 18-31. ISSN 1822-8682.
44. Saravanan, P., (2017). Enchanging shaleholder value througt efficient working capital management: An empirical evidence from India. Finance India, vol. 31no.3, 851-871. Delli: Indian Institute of Finance.
45. Alsulayhim, N.A. (2019). The relationship between working capital management and profitability. International business reserch, vol 12, no. 8, 142-152. Melbourne: Victoria University.
46. Ave Nukka, Helle Noorväli, Economy & Business ISSN 1314-7242, Volume 14, 2020. Prieiga per internetą: URL: https://ideas.repec.org/a/isp/journl/v14y2020i1p282-290.html
47. Masiulevičius D., Aleliūnaitė R., (2009). 19-ojo verslo apskaitos standarto "Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai" ir 37-ojo tarptautinio apskaitos standarto "Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas" lyginamoji analizė. Buhalterinės apskaitos teorija ir praktika p. 66-81. ISSN 1822-8682. Vilnius.
48. Rudžionienė R., (2010). Tikrosios vertės samprata Lietuvoje. Nr. 1 (7), p. 163-168. ISSN 2029-1175. Vilnius.
49. Ayca Zeynep Suer (2020). Journal of Accouting and Management Informations Systems. 19 (2): 333-350. Editura Ase. Wisconsin: University of Wisconsin.

Bagdonienė E. (2021). *Atidėjinių formavimo įtaka įmonės veiklos rezultatams* (magistro baigiamasis darbas). Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.

ANOTACIJA

Baigiamąjame magistro darbe analizuojama ir vertinama įmonių suformuotų atidėjinių įtaka jų finansiniam rezultatui. Darbo teorinėje dalyje analizuojama atidėjinių samprata įsipareigojimų kontekste ir atidėjinių atskleidimas įmonių finansinėse ataskaitose. Darbo metodinėje dalyje aptariami bazinių rodiklių apskaičiavimo ir jų palyginimo būdai su sumodeliuotais rodikliais, įvertinant eliminuotas atidėjinių sumas. Analizuojami rodikliai, kuriems atidėjiniai daro įtaką, priklausomai nuo suformuotos atidėjinio sumos ir įvertinamas šių rodiklių pokytis nuo bazinių rodiklių.

Empirinio tyrimo metu yra apskaičiuoti kintantys rodikliai, atliktas atidėjinių įtakos įmonių finansiniams rezultatams vertinimas ir atlikta rodiklių pokyčių analizė.

Baigiamąjį darbą sudaro 5 dalys: įvadas, atidėjinių sampratos įsipareigojimų kontekste ir atidėjinių poveikio verslo finansiniams rezultatams teorinė analizė, tyrimo metodologija, atidėjinių įtakos įmonių finansiniams rezultatams analizė ir vertinimas, išvados.

Pagrindiniai žodžiai: atidėjiniai, finansinės ataskaitos, įsipareigojimai, formavimo įtaka, finansiniai rodikliai, įmonės veiklos rezultatai.

Bagdonienė E. (2021). *Influence of provisioning on the performance of company* (master thesis). Vilnius: Mykolas Romeris University.

ANNOTATION

The influence of provisions formed by business on their financial results in the final master's thesis is analyzed and evaluated. The theoretical part of the work analyzes the concept of provisions in the context of liabilities and the disclosure of provisions in the financial statements of companies. The methodological part of the work discusses the methods of calculating the basic indicators and comparing them with the simulated indicators, estimating the eliminated provisions. The rates affected by the provisions, depending on the amount of the provisions formed, are analyzed and the changes from the basal rates were assessed.

During the research, variable indicators were calculated, the impact of the provisions to the financial results of companies as well as the changes in companies' indicators were assessed.

The final work consists of 5 parts: introduction, context of provisions in part of liabilities and theoretical analysis of business financial results, research methodology, analysis and evaluation of the influence of provisions on the companies' financial results, conclusions.

Key words: provisions, financial statements, liabilities, formation influence, financial indicators, business results.

SANTRAUKA

Vertinant įmonės finansinius rezultatus, akcininkams, vadovams ir kitiems suinteresuotims amsmenims svarbiausi rodikliai yra įmonės pelnas ir mokumas. Pelninga įmonė gali efektyviai naudoti savo turtą, o įmonės savininkas gali pagrįstai tikėtis uždirbtos grąžos. Praktikoje įsipareigojimų suma yra žinoma, taip pat žinomi jų atsiskaitymo terminai. Tačiau atidėjiniai yra numatomi, iš anksto įvertinti įsipareigojimai, kurių sumos tiksliai neįmanoma nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti. Taip pat yra žinoma, kad tokiems įsipareigojimams padengti, ateityje bus panaudotas įmonės turtas. Taigi, pripažinus atidėjinius padidės įmonės turimi įsipareigojimai, o atidėjinių apmokėjimas ir kitos išlaidos taip pat tai paveiks kapitalo struktūra, bei pelną.

Atidėjinių įtakos įmonių finansiniams rezultatams tyrimas buvo atliktas remiantis didžiausių dvylikos Lietuvos bendrovių 2015 – 2019 metų išleistomis audituotomis atskaitomis, kuriose buvo atskleistos atidėjinių sumos. Tyrimo metu pastebėta, kad atidėjinių sumos yra sąlyginai nedidelės, lyginant jas su visais įmonių turimais įsipareigojimais. Paprastai įmonės pripažino ir ilgalaikius, ir trumpalaikius atidėjinius, dažniausiai darbuotojų išmokoms, sukakus pensinį amžių. Dalis įmonių pripažino ir veiklai specifinius atidėjinius, kurių sumos buvo kiek didesnės, lyginant su pensinio atidėjinio sumomis. Nepaisant to, atidėjinių dalis įsipareigojimuose išliko labai nedidelė. Visų įmonių suformuotų atidėjinių vidurkis sudarė tik 2,89 procentus nuo visų įsipareigojimų. Atkreiptinas dėmesys, kad dalis įmonių atidėjinius pradėjo formuoti tik nuo 2016 metų, įsigaliojus naujam apskaitos standartui, įgalinančiam šias sumas atskleisti. Nepaisant to, net ir 2016 metų ataskaitose ne visos įmonės atskleidė būtiną informaciją, tai atlikdamos 2017 metais, palyginamuosiuose 2016 metų skaičiuose. Dėl mažo atidėjinių procento visuose įsipareigojimuose įmonių suformuoti ir panaudoti atidėjiniai neturi reikšmingos įtakos įmonių pelnui, nuosavam kapitalui, kitiems apskaičiuotiems rodikliams.

Apibendrinant galima teigti, kad atidėjinių pripažinimas neturi reikšmingos įtakos įmonių finansiniam rezultatui.

Reikšminiai žodžiai: atidėjiniai, nuosavas kapitalas, pelningumas, mokumas, finansiniai rodikliai.

SUMMARY

Profitability and solvency are the most important indicators for shareholders, managers and other stakeholders when assessing a company's financial performance. A profitable business can use its assets efficiently, and the business owner can reasonably expect the return earned. In practice, the amount of liabilities is known, as are their settlement terms. However, provisions are estimated, pre-measured liabilities, the amounts of which cannot be determined precisely but can be measured reliably. It is also known that the assets of the company will be used in the future to cover such liabilities. Thus, the recognition of provisions will increase the company's existing liabilities, and the payment of provisions and other expenses will also affect the capital structure and profit.

The study of the impact of provisions on the financial results of companies was performed on the basis of audited reports issued by the largest twelve Lithuanian companies in 2015 - 2019, in which the amounts of provisions were disclosed. The study found that the amounts of provisions are relatively small compared to the total liabilities of companies. Typically, firms have accounted both long-term and short-term provisions, mostly for employee benefits, at retirement age. Some companies also accounted activity-specific provisions, the amounts of which were slightly higher than the amounts of the pension provision. Nevertheless, the share of provisions in liabilities remained very small. The average of provisions made by all companies was only 2.89 percent of total liabilities. It should be noted that some companies started to form provisions only from 2016, when a new accounting standard came into force, which enabled to disclose these amounts. Nevertheless, even in the 2016 reports, not all companies disclosed the necessary information, doing so in 2017, in the comparative 2016 figures. Due to the low percentage of provisions in all liabilities, the provisions formed and used by companies do not have a significant impact on the company's profit, equity, other calculated indicators.

In summary, the accounting of provisions does not have a material effect on the financial performance of companies.

Keywords: provisions, equity, profitability, solvency, financial indicators.

PRIEDAI

P1 lentelė. Pateikiamas absoliutus apyvartinio kapitalo (NWC) rodiklis (tūkstančiais eurų)

	Apyvartinis kapitalas					Apyvartinis kapitalas be atidėjinių				
Įmonė	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
A	60332	67897	69702	72746	76909	60332	67897	70026	72439	76882
B	22831	27848	32731	19287	18860	22831	27848	33393	15980	15387
C	9025	6625	-20466	-2444	2640	9025	6522	-20404	-2444	2720
D	1322	2228	2920	1694	2934	1372	2037	2664	1435	2744
E	20784	23270	29293	26233	23790	20784	23270	29293	25755	23238
F	2023	-7641	-8697	-8714	-8854	2014	-7736	-8549	-8473	-8681
G	26093	26118	22243	11798	12489	25928	25981	22307	11940	11852
H	-1928	-16061	44197	34243	18402	-1088	-16563	43872	23539	7431
I	48161	40145	75849	71120	13623	48016	39979	75944	71290	13620
J	-75920	-103528	-204047	-186432	-232211	-75920	-106015	-206996	-188939	-222631
K	-89674	-17230	-15868	-31879	-29466	-89674	-17341	-15949	-30764	-31324
L	74917	103576	71513	91830	119017	75660	101397	70661	95209	117677

P2 lentelė. Pateikiamas absoliutaus apyvartinio kapitalo rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius (procentais)

NWC pokytis eliminavus atidėjinius (procentais)					
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,00%	0,00%	0,46%	-0,42%	-0,04%
B	0,00%	0,00%	2,02%	-17,15%	-18,41%
C	0,00%	-1,55%	0,30%	0,00%	-3,03%
D	3,78%	-8,57%	-8,77%	-15,29%	-6,48%
E	0,00%	0,00%	0,00%	-1,82%	-2,32%
F	-0,44%	1,24%	-1,70%	-2,77%	-1,95%
G	-0,63%	-0,53%	0,29%	1,20%	-5,10%
H	-43,57%	3,13%	-0,74%	-31,26%	-59,62%
I	-0,30%	-0,41%	0,13%	0,24%	-0,02%
J	0,00%	2,40%	1,45%	1,34%	-4,13%
K	0,00%	0,64%	0,51%	-3,50%	6,31%
L	0,99%	-2,10%	-1,19%	3,68%	-1,13%

P3 lentelėje pateikiamas grynojo apyvartinio kapitalo ir pajamų santykinis rodiklis (procentais)

	Grynasis apyvartinis kapitalas / pajamos					Grynasis apyvartinis kapitalas / pajamos be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	35,0%	33,1%	31,1%	40,0%	40,8%	35,0%	33,1%	31,3%	39,9%	40,8%
B	15,8%	18,9%	19,2%	10,9%	10,2%	15,8%	18,9%	19,5%	9,0%	8,4%
C	5,5%	4,4%	-12,2%	-1,4%	1,5%	5,5%	4,3%	-12,2%	-1,4%	1,6%
D	8,3%	11,4%	12,9%	6,3%	10,9%	8,6%	10,4%	11,8%	5,3%	10,2%
E	30,1%	33,3%	40,5%	33,5%	27,9%	30,1%	33,3%	40,5%	32,9%	27,2%
F	4,6%	-19,9%	-22,7%	-25,2%	-28,4%	4,5%	-20,1%	-22,3%	-24,5%	-27,8%
G	33,7%	31,1%	39,5%	12,4%	11,5%	33,5%	31,0%	39,6%	12,6%	10,9%
H	-1,0%	-7,9%	12,4%	9,1%	4,7%	-0,5%	-8,1%	12,3%	6,2%	1,9%
I	43,9%	38,7%	71,2%	71,1%	13,1%	43,8%	38,5%	71,3%	71,3%	13,1%
J	-11,9%	-15,9%	-33,3%	-38,6%	-55,4%	-11,9%	-16,3%	-33,8%	-39,1%	-53,2%
K	-105,4%	-11,4%	-11,0%	-18,5%	-15,9%	-105,4%	-11,5%	-11,0%	-17,9%	-16,9%
L	34,9%	59,9%	47,7%	66,6%	81,8%	35,3%	58,6%	47,2%	69,1%	80,9%

P4 lentelė. Pateikiamas grynojo apyvartinio kapitalo ir pajamų santykio rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius (procentais)

	Grynasis apyvartinis kapitalas / pajamos pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,0%	0,0%	0,1%	-0,2%	0,0%
B	0,0%	0,0%	0,4%	-1,9%	-1,9%
C	0,0%	-0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
D	0,3%	-1,0%	-1,1%	-1,0%	-0,7%
E	0,0%	0,0%	0,0%	-0,6%	-0,6%
F	0,0%	-0,2%	0,4%	0,7%	0,6%
G	-0,2%	-0,2%	0,1%	0,1%	-0,6%
H	0,4%	-0,2%	-0,1%	-2,8%	-2,8%
I	-0,1%	-0,2%	0,1%	0,2%	0,0%
J	0,0%	-0,4%	-0,5%	-0,5%	2,3%
K	0,0%	-0,1%	-0,1%	0,6%	-1,0%
L	0,3%	-1,3%	-0,6%	2,5%	-0,9%

P5 lentelėje pateikiamas grynojo apyvartinio kapitalo ir turto santykinis rodiklis (procentais)

	Grynasis apyvartinis kapitalas / turtas					Grynasis apyvartinis kapitalas / turtas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	44,86%	53,34%	47,14%	47,52%	49,92%	44,86%	53,34%	47,36%	47,51%	50,11%
B	30,17%	32,31%	36,08%	17,49%	17,00%	30,17%	32,31%	36,81%	15,03%	14,40%
C	11,47%	8,61%	-27,19%	-3,33%	3,57%	11,47%	8,48%	-27,08%	-3,33%	3,67%
D	9,14%	14,43%	16,26%	8,35%	13,99%	9,48%	13,41%	15,12%	7,19%	13,26%
E	38,00%	40,78%	47,15%	44,50%	27,06%	38,00%	40,78%	47,15%	44,05%	26,60%
F	6,51%	-23,13%	-29,78%	-30,66%	-34,72%	6,53%	-23,76%	-29,48%	-30,01%	-34,39%
G	46,87%	48,48%	39,77%	20,00%	17,51%	46,71%	48,35%	40,07%	20,40%	16,79%
H	-0,70%	-3,57%	7,81%	6,10%	3,01%	-0,39%	-3,68%	7,76%	4,27%	1,24%
I	20,17%	16,56%	25,18%	24,26%	2,05%	20,12%	16,50%	25,21%	24,33%	2,05%
J	-7,04%	-9,30%	-15,97%	-11,41%	-13,61%	-7,04%	-9,54%	-16,24%	-11,58%	-13,07%
K	-17,59%	-3,77%	-3,68%	-8,84%	-7,81%	-17,59%	-3,80%	-3,70%	-8,54%	-8,35%
L	8,99%	12,64%	11,24%	13,98%	17,55%	9,11%	12,43%	11,13%	14,52%	17,58%

P6 lentelėje pateikiamas grynojo apyvartinio kapitalo ir turto santykio rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius (procentais)

	Grynasis apyvartinis kapitalas / turtas pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	0,2%
B	0,0%	0,0%	0,7%	-2,5%	-2,6%
C	0,0%	-0,1%	0,1%	0,0%	0,1%
D	0,3%	-1,0%	-1,1%	-1,2%	-0,7%
E	0,0%	0,0%	0,0%	-0,5%	-0,5%
F	0,0%	-0,6%	0,3%	0,7%	0,3%
G	-0,2%	-0,1%	0,3%	0,4%	-0,7%
H	0,3%	-0,1%	-0,1%	-1,8%	-1,8%
I	0,0%	-0,1%	0,0%	0,1%	0,0%
J	0,0%	-0,2%	-0,3%	-0,2%	0,5%
K	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	-0,5%
L	0,1%	-0,2%	-0,1%	0,5%	0,0%

P7 lentelėje pateikiamas Bendrojo likvidumo rodikliai

	Bendrasis likvidumas					Bendrasis likvidumas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	3,01	5,60	4,23	3,25	3,48	3,01	5,60	4,29	3,27	3,53
B	2,19	2,14	2,73	1,56	1,54	2,19	2,14	2,83	1,47	1,45
C	1,49	1,31	0,59	0,92	1,12	1,49	1,31	0,59	0,92	1,12
D	1,38	1,56	1,50	1,19	1,40	1,40	1,52	1,46	1,16	1,38
E	2,65	2,72	3,22	3,52	2,39	2,65	2,72	3,22	3,47	2,36
F	1,18	0,66	0,56	0,53	0,49	1,18	0,65	0,56	0,54	0,49
G	2,56	2,98	2,36	1,49	1,35	2,55	2,97	2,39	1,51	1,33
H	0,96	0,81	1,47	1,33	1,14	0,97	0,80	1,47	1,22	1,06
I	5,56	3,61	4,71	4,75	1,21	5,55	3,60	4,75	4,82	1,21
J	0,64	0,44	0,28	0,40	0,24	0,64	0,43	0,27	0,39	0,24
K	0,29	0,74	0,75	0,45	0,46	0,29	0,74	0,75	0,46	0,42
L	2,37	3,19	2,55	4,18	4,02	2,48	3,20	2,55	4,90	4,66

P8 lentelėje pateikiamas Bendrojo likvidumo rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius

	Bendrojo likvidumo pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,00	0,00	0,06	0,01	0,05
B	0,00	0,00	0,10	-0,09	-0,09
C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D	0,02	-0,04	-0,04	-0,03	-0,02
E	0,00	0,00	0,00	-0,05	-0,03
F	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00
G	-0,01	-0,01	0,03	0,02	-0,02
H	0,02	-0,01	0,00	-0,10	-0,08
I	-0,01	-0,01	0,03	0,07	0,00
J	0,00	-0,01	-0,01	-0,01	0,00
K	0,00	0,00	0,00	0,01	-0,04
L	0,11	0,02	0,00	0,73	0,63

P9 lentelėje pateikiamas Kritinio likvidumo rodikliai

	Kritinis likvidumas					Kritinis likvidumas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	1,27	3,44	2,74	1,66	1,65	1,27	3,44	2,79	1,66	1,66
B	0,99	1,19	1,28	0,71	0,70	0,99	1,19	1,33	0,61	0,59
C	0,71	0,72	0,26	0,50	0,61	0,71	0,71	0,27	0,50	0,61
D	0,35	0,53	0,35	0,55	0,51	0,35	0,47	0,29	0,51	0,48
E	1,19	1,28	1,69	1,41	1,16	1,19	1,28	1,69	1,37	1,12
F	0,73	0,48	0,34	0,35	0,29	0,73	0,46	0,33	0,35	0,29
G	2,52	2,92	2,27	1,31	1,24	2,51	2,91	2,30	1,32	1,22
H	0,92	0,80	1,35	1,25	1,06	0,94	0,79	1,35	1,15	0,98
I	5,40	3,52	4,66	4,65	1,17	5,39	3,51	4,69	4,73	1,17
J	0,63	0,43	0,28	0,39	0,24	0,63	0,42	0,26	0,39	0,24
K	0,28	0,74	0,75	0,45	0,46	0,28	0,74	0,75	0,45	0,42
L	2,24	3,06	2,43	4,06	3,99	2,35	3,08	2,43	4,77	4,61

P10 lentelėje pateikiamas Kritinio likvidumo rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius

	Kritinio likvidumo pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,00	0,00	0,04	0,00	0,01
B	0,00	0,00	0,05	-0,10	-0,11
C	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D	0,01	-0,06	-0,05	-0,03	-0,03
E	0,00	0,00	0,00	-0,05	-0,03
F	-0,01	-0,01	0,00	0,00	-0,01
G	-0,01	-0,01	0,03	0,01	-0,02
H	0,02	-0,01	0,00	-0,10	-0,08
I	-0,01	-0,01	0,03	0,07	0,00
J	0,00	-0,01	-0,01	-0,01	0,00
K	0,00	0,00	0,00	0,01	-0,04
L	0,11	0,01	0,00	0,71	0,63

P11 lentelėje pateikiamas Absoliutaus likvidumo rodikliai

	Absoliutus likvidumas					Absoliutus likvidumas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,013	0,073	0,271	0,029	0,051	0,013	0,073	0,275	0,009	0,031
B	0,251	0,448	0,248	0,126	0,124	0,251	0,448	0,257	0,012	0,008
C	0,030	0,039	0,005	0,151	0,160	0,030	0,035	0,006	0,151	0,164
D	0,076	0,149	0,035	0,014	0,089	0,077	0,087	-0,023	-0,025	0,053
E	0,036	0,226	0,364	0,299	0,266	0,036	0,226	0,364	0,253	0,234
F	0,102	0,149	0,023	0,018	0,006	0,082	0,130	0,013	0,008	-0,010
G	1,252	1,699	1,555	0,573	0,137	1,242	1,689	1,570	0,568	0,117
H	0,165	0,364	0,229	0,254	0,369	0,168	0,356	0,225	0,151	0,286
I	2,254	2,733	0,820	3,858	0,589	2,241	2,722	0,824	3,917	0,588
J	0,126	0,058	0,023	0,007	0,016	0,126	0,044	0,012	-0,001	0,007
K	0,004	0,009	0,007	0,007	0,001	0,004	0,007	0,006	0,006	-0,043
L	1,209	2,092	1,315	1,657	1,485	1,239	2,076	1,300	1,917	1,552

P12 lentelėje pateikiamas Absoliutaus likvidumo rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius

	Absoliutaus likvidumo pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,000	0,000	0,004	-0,019	-0,020
B	0,000	0,000	0,009	-0,114	-0,116
C	0,000	-0,005	0,001	0,000	0,004
D	0,001	-0,062	-0,058	-0,039	-0,036
E	0,000	0,000	0,000	-0,046	-0,032
F	-0,021	-0,018	-0,010	-0,010	-0,015
G	-0,010	-0,010	0,015	-0,005	-0,021
H	0,003	-0,008	-0,004	-0,102	-0,084
I	-0,014	-0,011	0,003	0,059	-0,001
J	0,000	-0,013	-0,010	-0,008	-0,008
K	0,000	-0,002	-0,001	-0,001	-0,043
L	0,030	-0,016	-0,015	0,260	0,067

P13 lentelėje pateikiamas Bendrojo mokumo koeficientas

	Bendrojo mokumo koeficientas					Bendrojo mokumo koeficientas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	3,06%	6,31%	5,40%	3,49%	3,59%	3,06%	6,31%	5,55%	3,54%	3,67%
B	2,67%	2,40%	2,94%	1,80%	1,77%	2,67%	2,40%	3,55%	1,90%	1,86%
C	0,69%	0,70%	0,47%	0,55%	0,64%	0,70%	0,71%	0,47%	0,56%	0,65%
D	0,53%	0,54%	0,75%	0,86%	0,95%	0,54%	0,53%	0,74%	0,85%	0,95%
E	2,26%	2,98%	3,15%	3,87%	1,25%	2,26%	2,98%	3,26%	4,02%	1,24%
F	0,38%	0,38%	0,27%	0,29%	0,28%	0,38%	0,37%	0,27%	0,30%	0,28%
G	2,19%	2,81%	2,28%	1,38%	0,95%	2,25%	2,95%	2,41%	1,44%	0,96%
H	4,39%	1,33%	1,16%	1,30%	1,14%	4,46%	1,33%	1,21%	1,32%	1,15%
I	4,69%	3,90%	1,99%	2,00%	0,40%	4,71%	3,92%	1,99%	2,01%	0,40%
J	1,14%	1,27%	0,91%	0,63%	0,64%	1,14%	1,27%	0,90%	0,64%	0,66%
K	0,92%	1,28%	1,33%	1,19%	1,09%	0,92%	1,28%	1,33%	1,21%	1,08%
L	0,70%	0,77%	1,25%	1,48%	1,53%	0,70%	0,76%	1,25%	1,54%	1,60%

P14 lentelėje pateikiamas Bendrojo mokumo koeficiento pokytis eliminavus atidėjinius

Įmonė	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m	2019 m
A	0,00%	0,00%	0,15%	0,05%	0,08%
B	0,00%	0,00%	0,61%	0,10%	0,09%
C	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
D	0,01%	-0,01%	-0,01%	-0,01%	0,00%
E	0,00%	0,00%	0,10%	0,14%	-0,01%
F	0,00%	-0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
G	0,06%	0,14%	0,13%	0,07%	0,01%
H	0,07%	0,00%	0,05%	0,02%	0,01%
I	0,02%	0,02%	0,01%	0,01%	0,00%
J	0,01%	0,00%	0,00%	0,02%	0,02%
K	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%	-0,01%
L	0,00%	0,00%	0,00%	0,06%	0,07%

P15 lentelėje pateikiamas Labai greitas trumpalaikis mokumas

	Labai greitas trumpalaikis mokumas					Labai greitas trumpalaikis mokumas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	1,34%	7,28%	27,12%	2,86%	5,06%	1,34%	7,28%	27,53%	0,91%	3,08%
B	25,11%	44,80%	24,82%	12,55%	12,40%	25,11%	44,80%	25,72%	1,18%	0,78%
C	2,99%	3,93%	0,52%	15,07%	16,03%	2,99%	3,45%	0,64%	15,07%	16,38%
D	7,59%	14,90%	3,52%	1,37%	8,87%	7,70%	8,69%	-2,26%	-2,51%	5,28%
E	3,56%	22,56%	36,40%	29,90%	26,63%	3,56%	22,56%	36,40%	25,32%	23,40%
F	10,24%	14,89%	2,30%	1,80%	0,57%	8,18%	13,05%	1,27%	0,81%	-0,97%
G	125,20%	169,92%	155,46%	57,27%	13,74%	124,21%	168,88%	156,98%	56,76%	11,68%
H	16,46%	36,40%	22,86%	25,37%	36,95%	16,79%	35,55%	22,50%	15,14%	28,55%
I	225,44%	273,25%	82,02%	385,83%	58,86%	224,06%	272,17%	82,35%	391,73%	58,79%
J	12,64%	5,78%	2,27%	0,73%	1,56%	12,64%	4,43%	1,23%	-0,08%	0,72%
K	0,38%	0,90%	0,69%	0,69%	0,05%	0,38%	0,74%	0,56%	0,55%	-4,29%
L	120,89%	209,25%	131,53%	165,71%	148,46%	123,88%	207,64%	130,03%	191,73%	155,15%

P16 lentelėje pateikiamas Labai greito trumpalaikio mokumo pokytis eliminavus atidėjinius

Įmonė	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m	2019 m
A	0,00%	0,00%	0,41%	-1,95%	-1,98%
B	0,00%	0,00%	0,90%	-11,37%	-11,62%
C	0,00%	-0,48%	0,12%	0,00%	0,36%
D	0,11%	-6,22%	-5,78%	-3,88%	-3,59%
E	0,00%	0,00%	0,00%	-4,58%	-3,23%
F	-2,06%	-1,84%	-1,03%	-0,98%	-1,54%
G	-0,99%	-1,04%	1,52%	-0,51%	-2,07%
H	0,33%	-0,84%	-0,36%	-10,24%	-8,40%
I	-1,37%	-1,08%	0,34%	5,91%	-0,08%
J	0,00%	-1,35%	-1,04%	-0,81%	-0,83%
K	0,00%	-0,17%	-0,13%	-0,14%	-4,35%
L	2,99%	-1,61%	-1,50%	26,02%	6,69%

P17 lentelėje pateikiamas Įsiskolinimo koeficientas

	Įsiskolinimo koeficientas koeficientas					Įsiskolinimo koeficientas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,246	0,137	0,156	0,223	0,218	0,246	0,137	0,152	0,219	0,213
B	0,272	0,294	0,254	0,357	0,361	0,272	0,294	0,210	0,332	0,336
C	0,591	0,589	0,682	0,644	0,610	0,581	0,580	0,671	0,632	0,598
D	0,654	0,651	0,572	0,539	0,514	0,636	0,640	0,563	0,534	0,507
E	0,307	0,251	0,241	0,205	0,445	0,307	0,251	0,233	0,197	0,445
F	0,726	0,726	0,789	0,774	0,781	0,712	0,712	0,765	0,749	0,757
G	0,314	0,262	0,305	0,421	0,513	0,305	0,250	0,288	0,399	0,503
H	0,185	0,430	0,463	0,435	0,467	0,182	0,430	0,444	0,423	0,457
I	0,176	0,204	0,335	0,333	0,712	0,175	0,203	0,334	0,331	0,712
J	0,468	0,440	0,524	0,615	0,611	0,466	0,439	0,524	0,597	0,590
K	0,521	0,438	0,429	0,457	0,479	0,521	0,438	0,429	0,450	0,478
L	0,589	0,566	0,444	0,403	0,395	0,586	0,566	0,443	0,388	0,375

P18 lentelėje pateikiamas Įsiskolinimo koeficiento pokytis eliminavus atidėjinius

	Pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,000	0,000	-0,004	-0,003	-0,005
B	0,000	0,000	-0,044	-0,025	-0,024
C	-0,010	-0,009	-0,011	-0,012	-0,012
D	-0,018	-0,011	-0,008	-0,004	-0,007
E	0,000	0,000	-0,008	-0,008	0,001
F	-0,014	-0,014	-0,024	-0,025	-0,024
G	-0,008	-0,013	-0,017	-0,022	-0,010
H	-0,003	0,000	-0,019	-0,011	-0,010
I	-0,001	-0,001	-0,001	-0,002	0,000
J	-0,002	-0,002	0,000	-0,017	-0,021
K	0,000	0,000	0,000	-0,006	-0,001
L	-0,003	0,000	-0,001	-0,016	-0,020

P19 lentelėje pateikiamas Finansinės priklausomybės koeficientas

	Finansinės priklausomybės koeficientas					Finansinės priklausomybės koeficientas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,33	0,16	0,19	0,29	0,28	0,33	0,16	0,18	0,28	0,27
B	0,37	0,42	0,34	0,55	0,56	0,37	0,42	0,28	0,53	0,54
C	1,44	1,44	2,15	1,81	1,56	1,42	1,42	2,11	1,78	1,53
D	1,89	1,86	1,33	1,17	1,06	1,84	1,89	1,35	1,18	1,06
E	0,44	0,34	0,32	0,26	0,80	0,44	0,34	0,31	0,25	0,81
F	2,65	2,65	3,74	3,42	3,56	2,66	2,70	3,73	3,39	3,58
G	0,46	0,36	0,44	0,73	1,05	0,45	0,34	0,42	0,69	1,04
H	0,23	0,75	0,86	0,77	0,88	0,22	0,75	0,83	0,76	0,87
I	0,21	0,26	0,50	0,50	2,47	0,21	0,26	0,50	0,50	2,47
J	0,88	0,79	1,10	1,60	1,57	0,88	0,78	1,11	1,55	1,52
K	1,09	0,78	0,75	0,84	0,92	1,09	0,78	0,75	0,83	0,92
L	1,43	1,30	0,80	0,68	0,65	1,43	1,31	0,80	0,65	0,63

P20 lentelėje pateikiamas Finansinės priklausomybės koeficiento pokytis eliminavus atidėjinius

	Pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,000	0,000	-0,005	-0,004	-0,006
B	0,000	0,000	-0,058	-0,028	-0,026
C	-0,024	-0,020	-0,038	-0,034	-0,033
D	-0,051	0,027	0,015	0,014	-0,001
E	0,000	0,000	-0,010	-0,009	0,005
F	0,006	0,052	-0,014	-0,035	0,025
G	-0,012	-0,017	-0,023	-0,033	-0,009
H	-0,004	0,001	-0,034	-0,009	-0,005
I	-0,001	-0,001	-0,002	-0,003	0,000
J	-0,004	-0,002	0,002	-0,041	-0,051
K	0,000	0,000	0,000	-0,012	0,004
L	0,000	0,008	0,000	-0,025	-0,028

P21 lentelėje pateikiama Nuosavo kapitalo grąžos ROE rodikliai

	Nuosavo kapitalo grąža ROE					Nuosavo kapitalo grąža ROE be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	3,83%	11,42%	8,83%	-0,06%	4,25%	3,83%	11,42%	8,83%	-0,60%	3,75%
B	10,07%	19,84%	6,18%	14,69%	18,70%	10,07%	19,84%	6,18%	9,66%	13,74%
C	8,27%	5,69%	-7,22%	8,41%	14,23%	8,27%	5,39%	-6,94%	8,41%	14,46%
D	-3,15%	10,55%	34,27%	6,10%	17,64%	-3,15%	6,11%	31,27%	2,57%	15,42%
E	22,84%	26,79%	28,19%	19,41%	18,91%	22,84%	26,79%	28,19%	18,58%	17,98%
F	5,96%	12,03%	-213,35%	-15,02%	-17,27%	3,03%	7,25%	-224,31%	-18,47%	-23,04%
G	0,86%	4,51%	0,50%	-14,21%	1,70%	0,43%	4,18%	-0,17%	-15,80%	-0,46%
H	15,07%	13,23%	16,65%	17,15%	16,84%	15,07%	12,95%	16,56%	14,25%	13,94%
I	11,20%	7,15%	8,50%	5,92%	4,16%	11,13%	7,07%	8,48%	5,85%	4,10%
J	14,90%	14,84%	12,76%	0,84%	5,17%	14,90%	14,50%	12,34%	0,44%	4,79%
K	1,38%	6,56%	3,14%	-19,45%	2,10%	1,38%	6,52%	3,11%	-19,50%	0,91%
L	-0,07%	11,24%	5,79%	8,85%	10,44%	-0,95%	10,36%	5,42%	8,58%	8,53%

P22 lentelėje pateikiamas Nuosavo kapitalo grąžos ROE rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius

	Pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,00%	0,00%	0,00%	-0,53%	-0,50%
B	0,00%	0,00%	0,00%	-5,03%	-4,97%
C	0,00%	-0,31%	0,28%	0,00%	0,24%
D	0,00%	-4,44%	-2,99%	-3,53%	-2,22%
E	0,00%	0,00%	0,00%	-0,83%	-0,93%
F	-2,94%	-4,78%	-10,96%	-3,45%	-5,76%
G	-0,43%	-0,33%	-0,67%	-1,59%	-2,16%
H	0,00%	-0,28%	-0,09%	-2,90%	-2,90%
I	-0,07%	-0,08%	-0,02%	-0,08%	-0,06%
J	0,00%	-0,34%	-0,43%	-0,40%	-0,38%
K	0,00%	-0,04%	-0,03%	-0,05%	-1,19%
L	-0,88%	-0,88%	-0,37%	-0,26%	-1,91%

P23 lentelėje pateikiama Grynojo pelningumo rodikliai

	Grynasis pelningumas					Grynasis pelningumas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	2,25%	6,12%	4,92%	-0,04%	2,72%	2,25%	6,12%	4,92%	-0,39%	2,39%
B	3,84%	8,17%	2,45%	5,89%	7,20%	3,84%	8,17%	2,45%	3,66%	4,99%
C	1,63%	1,20%	-1,03%	1,30%	2,41%	1,63%	1,13%	-0,99%	1,30%	2,46%
D	-0,99%	2,90%	11,68%	2,12%	6,66%	-0,99%	1,60%	10,20%	0,86%	5,67%
E	12,53%	16,37%	18,36%	11,62%	10,83%	12,53%	16,37%	18,36%	11,01%	10,18%
F	1,15%	2,83%	-34,26%	-2,79%	-3,10%	0,56%	1,62%	-34,80%	-3,33%	-3,94%
G	0,42%	2,13%	0,34%	-5,12%	0,54%	0,21%	1,97%	-0,12%	-5,61%	-0,15%
H	17,18%	16,66%	14,14%	14,41%	17,18%	16,24%	14,04%	11,57%	11,28%	0,00%
I	20,09%	13,28%	15,99%	11,58%	7,63%	19,95%	13,12%	15,94%	11,42%	7,52%
J	13,40%	14,23%	12,67%	1,09%	8,19%	13,40%	13,85%	12,18%	0,57%	7,56%
K	3,96%	11,12%	5,35%	-22,15%	2,23%	3,96%	11,05%	5,29%	-22,20%	0,95%
L	-0,11%	23,12%	13,68%	25,15%	29,41%	-1,50%	21,10%	12,76%	24,33%	23,53%

P24 lentelėje pateikiamas Grynojo pelningumo rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius

	Pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,00%	0,00%	0,00%	-0,35%	-0,33%
B	0,00%	0,00%	0,00%	-2,23%	-2,22%
C	0,00%	-0,07%	0,04%	0,00%	0,05%
D	0,00%	-1,30%	-1,49%	-1,26%	-0,99%
E	0,00%	0,00%	0,00%	-0,61%	-0,65%
F	-0,58%	-1,21%	-0,54%	-0,54%	-0,84%
G	-0,21%	-0,16%	-0,46%	-0,49%	-0,69%
H	-0,94%	-2,62%	-2,56%	-3,13%	-17,18%
I	-0,13%	-0,16%	-0,05%	-0,16%	-0,11%
J	0,00%	-0,38%	-0,48%	-0,52%	-0,63%
K	0,00%	-0,07%	-0,06%	-0,05%	-1,28%
L	-1,40%	-2,02%	-0,92%	-0,82%	-5,88%

P25 lentelėje pateikiama Turto pelningumo ROA rodikliai

	Turto pelningumas ROA					Turto pelningumas ROA be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	2,88%	9,86%	7,45%	-0,05%	3,33%	2,88%	9,86%	7,45%	-0,46%	2,93%
B	7,33%	14,00%	4,61%	9,45%	11,96%	7,33%	14,00%	4,61%	6,09%	8,60%
C	3,38%	2,34%	-2,30%	2,99%	5,55%	3,38%	2,21%	-2,21%	2,99%	5,66%
D	-1,09%	3,68%	14,68%	2,81%	8,58%	-1,09%	2,07%	13,05%	1,16%	7,39%
E	15,83%	20,05%	21,40%	15,43%	10,50%	15,83%	20,05%	21,40%	14,74%	9,94%
F	1,63%	3,29%	-44,98%	-3,40%	-3,79%	0,81%	1,91%	-46,02%	-4,08%	-4,87%
G	0,59%	3,33%	0,35%	-8,23%	0,83%	0,29%	3,08%	-0,12%	-9,09%	-0,22%
H	12,28%	7,55%	8,94%	9,70%	8,97%	12,28%	7,37%	8,88%	7,94%	7,31%
I	9,23%	5,69%	5,65%	3,95%	1,20%	9,17%	5,63%	5,64%	3,90%	1,18%
J	7,92%	8,31%	6,07%	0,32%	2,01%	7,92%	8,10%	5,85%	0,17%	1,86%
K	0,66%	3,69%	1,79%	-10,57%	1,09%	0,66%	3,66%	1,77%	-10,59%	0,47%
L	-0,03%	4,88%	3,22%	5,28%	6,31%	-0,39%	4,47%	3,01%	5,11%	5,11%

P26 lentelėje pateikiamas Turto pelningumo rodiklių pokytis eliminavus atidėjinius

	Pokytis				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0,00%	0,00%	0,00%	-0,41%	-0,40%
B	0,00%	0,00%	0,00%	-3,36%	-3,37%
C	0,00%	-0,13%	0,08%	0,00%	0,10%
D	0,00%	-1,62%	-1,62%	-1,65%	-1,18%
E	0,00%	0,00%	0,00%	-0,69%	-0,57%
F	-0,82%	-1,38%	-1,04%	-0,68%	-1,08%
G	-0,30%	-0,25%	-0,47%	-0,87%	-1,05%
H	0,00%	-0,17%	-0,05%	-1,76%	-1,66%
I	-0,06%	-0,06%	-0,02%	-0,05%	-0,02%
J	0,00%	-0,21%	-0,22%	-0,15%	-0,15%
K	0,00%	-0,02%	-0,02%	-0,03%	-0,62%
L	-0,36%	-0,41%	-0,21%	-0,16%	-1,20%

P27 lentelėje pateikiamas atidėjinių sumų panaudojimas įmonėse tūkstančiais eurų

	Atidėjinių panaudojimas				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0	0	0	631	631
B	0	0	0	3950	4084
C	0	103	62	0	80
D	0	255	335	339	268
E	0	0	0	478	552
F	258	466	208	187	262
G	165	138	260	469	748
H	0	840	338	10741	10971
I	145	166	53	156	116
J	0	2487	2949	2507	2641
K	0	111	81	85	2369
L	2992	3495	1380	1135	8549

P28 lentelėje pateikiama Pelno prieš apmokestinimą absoliutūs dydžiai tūkstančiais eurų

	Pelnas prieš apmokestinimą					Pelnas prieš apmokestinimą be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	3284	13343	11217	-222	4944	3284	13343	11217	-853	4313
B	6082	13141	5369	9611	14886	6082	13141	5369	5661	10802
C	3187	1731	-3389	1492	3746	3187	1628	-3451	1492	3666
D	-179	674	2649	606	1801	-179	419	2314	267	1533
E	9213	11981	14256	9334	9436	9213	11981	14256	8856	8884
F	757	1412	-13326	-1046	-1076	499	946	-13534	-1233	-1338
G	659	2092	248	-4954	581	494	1955	-12	-5423	-167
H	37463	38672	52399	62887	56946	37463	37832	52061	52146	45975
I	24104	15095	17513	11857	6388	23959	14929	17460	11701	6272
J	100568	107425	84792	-6894	34291	100568	104938	81843	-9401	31650
K	3677	18883	10245	-44932	4524	3677	18772	10164	-45017	2155
L	3889	48330	15675	42377	50650	897	44835	14295	41242	42101

P29 lentelėje pateikiama Grynojo pelno absoliutūs dydžiai tūkstančiais eurų

	Grynasis pelnas					Grynasis pelnas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	3879	12551	11021	-75	5126	3879	12551	11021	-706	4495
B	5545	12065	4182	10421	13268	5545	12065	4182	6471	9184
C	2662	1800	-1728	2198	4110	2662	1697	-1790	2198	4030
D	-158	569	2635	571	1798	-158	314	2300	232	1530
E	8659	11442	13293	9094	9235	8659	11442	13293	8616	8683
F	508	1088	-13136	-965	-966	250	622	-13344	-1152	-1228
G	328	1791	194	-4852	590	163	1654	-66	-5321	-158
H	34021	33990	50578	54447	54889	34021	33150	50240	43706	43918
I	22036	13794	17031	11577	7947	21891	13628	16978	11421	7831
J	85478	92502	77552	5265	34313	85478	90015	74603	2758	31672
K	3370	16828	7724	-38090	4130	3370	16717	7643	-38175	1761
L	-231	39975	20501	34664	42792	-3223	36480	19121	33529	34243

P30 lentelėje pateikiama Turto absoliutūs dydžiai tūkstančiais eurų

	Turtas					Turtas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	134486	127293	147870	153099	154050	134486	127293	147870	152468	153419
B	75685	86191	90727	110287	110928	75685	86191	90727	106337	106844
C	78653	76987	75276	73470	74010	78653	76884	75214	73470	73930
D	14467	15443	17953	20291	20967	14467	15188	17618	19952	20699
E	54698	57060	62122	58945	87922	54698	57060	62122	58467	87370
F	31089	33028	29203	28417	25502	30831	32562	28995	28230	25240
G	55667	53873	55925	58986	71337	55503	53735	55665	58517	70589
H	277147	450355	565925	561538	611819	277147	449515	565587	550797	600848
I	238787	242431	301245	293127	663821	238642	242265	301192	292971	663705
J	1078728	1113186	1277801	1634214	1706606	1078728	1110699	1274852	1631707	1703965
K	509759	456549	431093	360488	377369	509759	456438	431012	360403	375000
L	833474	819430	636288	656714	678112	830482	815935	634908	655579	669563

P31 lentelėje pateikiama Pinigų absoliutūs dydžiai tūkstančiais eurų

	Pinigai					Pinigai be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	401	1074	5854	922	1567	401	1074	5854	291	936
B	4827	10921	4688	4352	4352	4827	10921	4688	402	268
C	551	841	256	4795	3599	551	738	194	4795	3519
D	265	598	205	120	652	265	343	-130	-219	384
E	448	3055	4799	3119	4557	448	3055	4799	2641	4005
F	1179	3385	455	336	98	921	2919	247	149	-164
G	20896	22410	25433	13708	4890	20732	22272	25173	13239	4142
H	7061	31015	21297	26612	48282	7061	30175	20959	15871	37311
I	23788	42056	16747	73238	37846	23643	41890	16694	73082	37730
J	26961	10662	6449	2266	4775	26961	8175	3500	-241	2134
K	483	608	434	397	30	483	497	353	312	-2339
L	66176	99045	60700	47885	58501	63184	95550	59320	46750	49952

P32 lentelėje pateikiama Nuosavo kapitalo absoliutūs dydžiai tūkstančiais eurų

	Nuosavas kapitalas					Nuosavas kapitalas be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	101348	109881	124776	119006	120483	101348	109881	124776	118375	119852
B	55065	60824	67705	70934	70934	55065	60824	67705	66984	66850
C	32180	31614	23932	26130	28887	32180	31511	23870	26130	28807
D	5011	5393	7690	9360	10191	5011	5138	7355	9021	9923
E	37905	42712	47158	46852	48835	37905	42712	47158	46374	48283
F	8520	9043	6157	6423	5593	8262	8577	5949	6236	5331
G	38211	39740	38872	34154	34745	38046	39603	38612	33685	33997
H	225746	256845	303807	317471	325934	225746	256005	303469	306730	314963
I	196804	192969	200344	195490	191173	196659	192803	200291	195334	191057
J	573813	623195	607644	629634	663917	573813	620708	604695	627127	661276
K	243975	256571	246139	195837	196742	243975	256460	246058	195752	194373
L	342900	355566	353874	391812	410053	339908	352071	352494	390677	401504

P33 lentelėje pateikiama Pelno prieš apmokestinimą / Grynojo pelno / Turto / Pinigų / Nuosavo kapitalo pokytis eliminavus atidėjinių sumas

Pokytis					
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0	0	0	-631	-631
B	0	0	0	-3950	-4084
C	0	-103	-62	0	-80
D	0	-255	-335	-339	-268
E	0	0	0	-478	-552
F	-258	-466	-208	-187	-262
G	-165	-138	-260	-469	-748
H	0	-840	-338	-10741	-10971
I	-145	-166	-53	-156	-116
J	0	-2487	-2949	-2507	-2641
K	0	-111	-81	-85	-2369
L	-2992	-3495	-1380	-1135	-8549

P34 lentelėje pateikiama Ilgalaikių įsipareigojimų absoliutūs dydžiai tūkstančiais eurų

	Ilgalaikiai įsipareigojimai					Ilgalaikiai įsipareigojimai be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	3139	2657	1508	1821	2606	3139	2657	1201	1514	2299
B	1399	992	4135	4682	4896	1399	992	847	1241	1455
C	28040	23997	1641	15512	22666	27256	23213	857	14629	21848
D	5965	6037	4437	2141	3427	5760	5766	4177	1953	3215
E	4218	804	1780	1663	21975	4218	804	1302	1111	21789
F	11056	1246	3253	3282	2566	10673	830	2750	2853	2200
G	766	944	693	895	1004	245	232	0	40	31
H	8505	108299	168939	139183	155205	8505	108299	158211	128249	143948
I	31431	34071	80482	78655	408354	31229	33794	80217	78384	408114
J	291572	305577	385742	693458	735689	289085	302628	383979	663766	710096
K	138895	132736	121738	106838	125656	138784	132655	121653	105669	124833
L	435833	416530	236265	236005	228655	435337	416082	235778	229899	218974

P35 lentelėje pateikiama Ilgalaikių įsipareigojimų absoliučių dydžių pokytis eliminavus atidėjinius tūkstančiais eurų

Pokytis					
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0	0	-307	-307	-307
B	0	0	-3288	-3441	-3441
C	-784	-784	-784	-883	-818
D	-205	-271	-260	-188	-212
E	0	0	-478	-552	-186
F	-383	-416	-503	-429	-366
G	-521	-712	-693	-855	-973
H	0	0	-10728	-10934	-11257
I	-202	-277	-265	-271	-240
J	-2487	-2949	-1763	-29692	-25593
K	-111	-81	-85	-1169	-823
L	-496	-448	-487	-6106	-9681

P36 lentelėje pateikiama Trumpalaikių įsipareigojimų absoliutūs dydžiai tūkstančiais eurų

	Trumpalaikiai įsipareigojimai					Trumpalaikiai įsipareigojimai be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	29999	14755	21586	32272	30961	29999	14755	21262	31948	30357
B	19221	24375	18887	34671	35098	19221	24375	18225	34028	34487
C	18433	21376	49703	31828	22457	18433	21376	49703	31828	22457
D	3491	4013	5826	8790	7349	3441	3949	5747	8710	7271
E	12575	13544	13184	10430	17112	12575	13544	13184	10430	17112
F	11513	22739	19793	18712	17343	11264	22368	19437	18284	16908
G	16691	13188	16360	23937	35588	16691	13188	16036	23326	35477
H	42896	85211	93179	104884	130680	42056	84873	93166	104847	130680
I	10552	15391	20419	18982	64294	10552	15391	20271	18656	64181
J	213343	184414	284415	311122	307000	213343	184414	284415	311122	294779
K	126889	67242	63216	57813	54971	126889	67242	63216	56613	54460
L	54741	47334	46149	28897	39404	51006	46018	45621	24383	32195

P37 lentelėje pateikiama Trumpalaikių įsipareigojimų absoliučių dydžių pokytis eliminavus atidėjinius tūkstančiais eurų

Pokytis					
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0	0	-324	-324	-604
B	0	0	-662	-643	-611
C	0	0	0	0	0
D	-50	-64	-79	-80	-78
E	0	0	0	0	0
F	-249	-371	-356	-428	-435
G	0	0	-324	-611	-111
H	-840	-338	-13	-37	0
I	0	0	-148	-326	-113
J	0	0	0	0	-12221
K	0	0	0	-1200	-511
L	-3735	-1316	-528	-4514	-7209

P38 lentelėje pateikiama Visų įsipareigojimų absoliučių dydžių pokytis eliminavus atidėjinius tūkstančiais eurų

	Visi įsipareigojimai įsipareigojimai					Visi įsipareigojimai be atidėjinių				
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	33138	17412	23094	34093	33567	33138	17412	22463	33462	32656
B	20620	25367	23022	39353	39994	20620	25367	19072	35269	35942
C	46473	45373	51344	47340	45123	45689	44589	50560	46457	44305
D	9456	10050	10263	10931	10776	9201	9715	9924	10663	10486
E	16793	14348	14964	12093	39087	16793	14348	14486	11541	38901
F	22569	23985	23046	21994	19909	21937	23198	22187	21137	19108
G	17456	14132	17053	24832	36592	16936	13420	16036	23366	35508
H	51401	193510	262118	244067	285885	50561	193172	251377	233096	274628
I	41983	49462	100901	97637	472648	41781	49185	100488	97040	472295
J	504915	489991	670157	1004580	1042689	502428	487042	668394	974888	1004875
K	265784	199978	184954	164651	180627	265673	199897	184869	162282	179293
L	490574	463864	282414	264902	268059	486343	462100	281399	254282	251169

P39 lentelėje pateikiama visų įsipareigojimų absoliučių dydžių pokytis eliminavus atidėjinius tūkstančiais eurų

Pokytis = atidėjiniai įsipareigojimuose iš viso					
Įmonė	**2015 m.**	**2016 m.**	**2017 m.**	**2018 m**	**2019 m**
A	0	0	-631	-631	-911
B	0	0	-3950	-4084	-4052
C	-784	-784	-784	-883	-818
D	-255	-335	-339	-268	-290
E	0	0	-478	-552	-186
F	-632	-787	-859	-857	-801
G	-521	-712	-1017	-1466	-1084
H	-840	-338	-10741	-10971	-11257
I	-202	-277	-413	-597	-353
J	-2487	-2949	-1763	-29692	-37814
K	-111	-81	-85	-2369	-1334
L	-4231	-1764	-1015	-10620	-16890

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

2021m. balandžio mėn. 20 d.
Vilnius

Aš, Mykolo Romerio universiteto (toliau –Universitetas),

Viešojo valdymo ir Verslo fakulteto, Verslo apskaitos studijų programos
(fakulteto / instituto, programos pavadinimas)

Studentas (-ė) Eglė Bagdonienė,
(vardas, pavardė)

patvirtinu, kad šis magistro baigiamasis darbas

1. Yra atliktas savarankiškai ir sąžiningai;

2. Nebuvo pristatytas ir gintas kitoje mokslo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje;

3. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais.

Man žinoma, kad už sąžiningos konkurencijos principo pažeidimą –plagijavimą studentas gali

būti šalinamas iš Universiteto kaip už šiurkštų akademinės etikos pažeidimą.

Eglė Bagdonienė
(parašas) (vardas, pavardė)